

Ysuraria morsus aspidis. Percussus ab aspidē qsi delectatus vadit in somnū / r per suauitatē soporis morsus venenū latent per oīa mēbra discurrīt: Sic q sub yfura accipit / sub tempe q / si bñficiū sentit: sed yfura p oēs facultates ei / discurrīt r puer tit totū in debitū. Et sicut fermētū totam massam corrūpit r in se puerit: ita cū yfura domū alicui / intrauerit / totā substā / tiā puerit in debitū. a Audisti qz dictū est zc. Supra

Leuit. 19. d. Deut. 23. b.

Luce 6. d. 23. q. 4. c. cū in leaeter. c. eayin qta.

28. d. f. c. f. De pe. d. 13. c. Infantū De cōse. d. 1. 4. nec quem q

Ezo. 27. d. 1. Reg. 15.

Intimel diligēt ai sunt p̄t̄ia

Ecclesia tribus modis impu / gnatur.

Audistis qz dictū ē: Diligēs proxmū tuū / Et odio habebis inimicū tuū. Ego autē dico vobis: diligite inimicos vros: benefacite his q oderūt vos: Et orate p psequētib' r calū niantib' vos: ut sitis filij p̄ris v̄ri q in celis ē: q solē suū ori / ti facit sup bonos r malos: et pluit super iustos r iniustos.

Audistis qz dictū est: Diligēs proxmū tuū / Et odio habebis inimicū. In toto corpe legis nō est scriptū h: Uide ergo quia noie legis h intelligit traditio scribarū qui totā legem exposuerūt. In quoz traditōib' dictū ē: Odio habetis inimicū: qd̄ ideovisum est eis addendū: qz dñs p̄cepit inimicos psequi. P̄cepit enim filiis israel vt deleteret amalech de sub celo. Et saul habita victoria de amalechis / qz reseruauit regem ad vitaz / r quedā pecora de p̄da: punit' est a dño / trāslatūqz est regnū ab eo. Uiderēs igit dñm offensum qz parce / bat inimicis / putabāt odio habēdos inimicos: ideoqz cum ista lege p̄ceptū esset: Dilige proxmū: i traditōib' suis adde / rūt odio habebis inimicū. **E**go autē dico vobis: Dilige inimicos vros: ad istam / cōsulēdo / auxiliādo / bñficiā largiēdo. Diligēt ai sunt / p̄t̄ia p̄t̄ia: quia oīa dilecti diligēda sunt: nō solū r agri r segetes: s' r spīz r sepes. Itē qz filij dei sūt licet infanti: r fratres nostri licet egroti. Itē qz deus fabricat: r ipsi malle r lima. Propter nos: qz vtilēs nobis: qz ducūt nos ad portū: qz debita nostra p̄soluūt r rubiginē remouēt r hñol. Propt̄ se: qz magis indigent. Deut. xxiij. b. Non abominaberis idumēum zc. d.

Benefacite his q oderūt vos: p̄ duas causas. Propt̄ naturē p̄formitatē: qz hoies sunt. Esa. liij. c. Frange esurienti panem tuū. Cū videris nudū cooperi illum: r carnē tuā ne despereris: Ecce naturē p̄formitas. Et p̄t̄ia charitatem. j. Job. iij. c. Qui viderit fratrem suū zc. Roma. xij. c. Bñfici / te p̄sequētib' vos. Chryf. Si benefeceris inimico tuo / tibi amplius fecisti. Hiero. **N**oli negare qd̄ deus nulli negat / qz ut sit blasphem' r impi'. **E**t orate p̄ psequētib' et calū niantib' vos. i. falso criminantib'. j. Cor. iij. c. Baledicimur r bñdicimur. Greg. Ille suas p̄ces multū in / ualefcere facit: q eas pro inimicis effundit. Idē. Iuste qd̄ q̄qz petit adipiscit / cū eius anim' nec in petitione odio inimici su / scaf. Nota qz ecclesia trib' modis impugnat. Odio / sbis: r cru / ciatu corpis. Ecclesia ecōuerso diligit / orat: et bñfacit. **E**t sitis filij p̄ris v̄ri q in celis ē. Filij debemus esse imita / tione. Imitari enī debem' patrē nostrū deū qui diligit inimicos suos. j. Cor. iij. d. et. xj. a. Imitatores mei estote. **S**i autē filij r heredes: Roma. viij. c. Chryf. Filij carnales fre / quēt sūt similes patrib' i facie vel loquela vel risu: aut i aliq corpis signo: filij autē sp̄iales i sanctitate. Et illi qd̄ si similes fuerint: nullā laudē merēt: si dissimiles nullū vitupēdū: qz nō ē i potestate hoīs quā qualitatē corpis accipiat. Filij autē dei si similes fuerint: laudādī sūt: si dissimiles nimis vitupandī: qz i potestate cuiuslibet ē mēsurā iusticie faciēde. **Q**ui i ce / lis ē. In celis dñs esse dē: qz tibi maxie reluctet ei' potētia / sa / pientia / bonitas. Potētia in magnitudine: sapientia in pulchritudine: bonitas i mor' vniformitate. **Q**ui solem suū ori / ri facit sup bonos r malos. Ad literā. de sole mate / rialī verū est: vbi notaf bñficiū dei. **E**t pluit super iu / stos r iniustos: ad istam. Tel pluit imb're doctrīne / vt fru / ctificet. Ps. Et enī dñs dabit benignitatē r terra nra dabit fructū suū. Deh. vi. b. Terra sepe venientē sup se bibens im / brē r germinās herbā oportūā illis a qbus colit accipit be / nedictionē a deo: p̄ferēs autē spinas ac tribulos reproba est et maledictioni p̄xima. **S**i enī diligit eos q vos diligit: quā mercedē habebitis: Amare amantē na / ture: inimicū ama / re charitat' ē. Ideo dicit: **Q**uā mer / cedē habebitis: Bñficiū de q. j. vi. a. **R**eccepisti inqt mer / cedē viam. Chryf. Qui amicos diligit p̄t̄ia se diligit: q au / tē inimicos diligit: nō p̄t̄ia se: sed p̄t̄ia deū diligit. in **R**ōne et publicani hoc faciūt: q. d. nō est hoc magnū. Publi / canī sūt: dicit Glo. qui publica vectigalia exigūt / vel publica seculi negotia vel lucra sectant. Et dicunt isti traxisse nomen a publico romano rege q p̄t̄ia eos instituit. **E**t si salu / tauerit fratres vros tm̄: qd̄ amplī' facit. Interlin. Saluatio ē quedā species orōnis. q. d. si tm̄ oraueris p̄ his q aliq affinitate vobis p̄t̄ia sunt: qd̄ amplī' habet bñficiū v̄im bñficio infidelitū: Si diligēt' inspicias / tria in hac serie respōdet trib' p̄dctis. Et enī qd̄ dictū ē: Benefacite his q ode / rūt vos: rīdet id qd̄ dictū est: Et sitis filij p̄ris vestri qui in celis ē. q. d. bñfacite amicis r inimicis: qz pat' vester bñficius est tam bonis amicis q malis. Et aut qd̄ dictū ē: Diligite in / imicos vros: responder id qd̄ pus dictū est: Si enī diligitis eos q vos diligit zc. q. d. diligit inimicos: Quā enī merce / dem putat' hīe si diligit' amicos: Et aut qd̄ dictū est: Orate p̄ psequētib' vos: rīdet qd̄ h subdit: Et si saluauerit fra / tres vros: qd̄ amplī' facit. Nonne r ethnici hoc faciūt: q. d. dñs: qd̄ plus facit in h qz gētes ex humano af / fectū h faciētes. Ethnos grece: gens latine: inde ethnici a gēti bus geniti. **E**stote q̄ p̄fecti. Sed obijciat. Ergo tene / mur oēs esse p̄fecti: qz ē in p̄cepto vt videt. Ad h dicendū qz multiplex ē p̄fectio: Prima ē sufficiētē / ad quā tenent' oēs: vt hic: et Luc. vj. e. Ad p̄niam enī tenent' oēs. Scda cōpartio / nis: vt clerici respectu laicoy. Bñ. vj. b. **N**oe erat p̄fectus in generationēb' suis. Tertia ē p̄fectio ordinis: vt mūdicia car / nis i eunuchis. Esa. liij. d. Būdāmini q fert' vasa dñi. Quar / ta ē p̄fectio p̄fessōis siue religiōis. j. xix. c. Si vis p̄fect' esse vade r vende oīa q habes. Quinta ē p̄fectio p̄latōis: cui' est p̄ subdit' aias ponere. Job. xv. b. Bātozē hac dilectionē ne mo habet zc. Sexta ē p̄fectio tranquillitatis: cui' est hīe mortē in desiderio r vitā in patientia. j. Job. liij. d. Perfecta char / tas foras mittit timorē. Phil. j. d. Cupio dissolut' r esse cum christo. Ad̄ verus. Sufficit ordo refert' claustrū p̄latio tu / tū. p̄ Sicut: imitationē notat / nō q̄litate. **E**t pat' v̄ri celestī p̄fect' ē. q. d. ita faciatis vt mereamini effici filij p̄ris celestī p̄ gram adoptiōis zc. **E**xpositio Cap. VI.

Tredite ne iusticiā v̄riaz zc. **D**e cōmāte supra de opib' iusticie r de opib' misericōrdie in qb' debēt vi / tra scribas r pharisos abūdere: opa enī misericōrdie sūt: intimel bñfacere: r p̄ eis orare: Hīc autē dēterminat de sp̄oz operū sine. Et qz horū operū fins ē duplex: vn' mal' vt in hypocrit' alī' bon' vt in sc̄is: v̄t̄ agricolā aioz n̄foz mo / re p̄ndēt' agricolē q pat' extirpat noctua qz plātet r supsem̄ ner v̄t̄illa: sic pus dñs tāgit de sine vitādo r p̄sequēt de sine appetēdo. De sine vitādo h cū dicit: Attendite zc. De sine appetēdo. j. cū dicit: Tu autē cū orauerit' intra i cubicu / lū tuū zc. Nota qz p̄rauū finē tollit a trib': elemosyna. i. te / luno r orōne: q̄si fm̄ triplicē ratiōne ad triplicē vim anīme. Ad p̄rims enī sit elemosyna ex cōpassiōe vis trāsibilis. Ad deū sit oratio ex deuotiōe vis ratiōnalis. Ad seip̄s ieiuni / um ex p̄nētia

stos r iniustos: ad istam. Tel pluit imb're doctrīne / vt fru / ctificet. Ps. Et enī dñs dabit benignitatē r terra nra dabit fructū suū. Deh. vi. b. Terra sepe venientē sup se bibens im / brē r germinās herbā oportūā illis a qbus colit accipit be / nedictionē a deo: p̄ferēs autē spinas ac tribulos reproba est et maledictioni p̄xima. **S**i enī diligit eos q vos diligit: quā mercedē habebitis: Amare amantē na / ture: inimicū ama / re charitat' ē. Ideo dicit: **Q**uā mer / cedē habebitis: Bñficiū de q. j. vi. a. **R**eccepisti inqt mer / cedē viam. Chryf. Qui amicos diligit p̄t̄ia se diligit: q au / tē inimicos diligit: nō p̄t̄ia se: sed p̄t̄ia deū diligit. in **R**ōne et publicani hoc faciūt: q. d. nō est hoc magnū. Publi / canī sūt: dicit Glo. qui publica vectigalia exigūt / vel publica seculi negotia vel lucra sectant. Et dicunt isti traxisse nomen a publico romano rege q p̄t̄ia eos instituit. **E**t si salu / tauerit fratres vros tm̄: qd̄ amplī' facit. Interlin. Saluatio ē quedā species orōnis. q. d. si tm̄ oraueris p̄ his q aliq affinitate vobis p̄t̄ia sunt: qd̄ amplī' habet bñficiū v̄im bñficio infidelitū: Si diligēt' inspicias / tria in hac serie respōdet trib' p̄dctis. Et enī qd̄ dictū ē: Benefacite his q ode / rūt vos: rīdet id qd̄ dictū est: Et sitis filij p̄ris vestri qui in celis ē. q. d. bñfacite amicis r inimicis: qz pat' vester bñficius est tam bonis amicis q malis. Et aut qd̄ dictū ē: Diligite in / imicos vros: responder id qd̄ pus dictū est: Si enī diligitis eos q vos diligit zc. q. d. diligit inimicos: Quā enī merce / dem putat' hīe si diligit' amicos: Et aut qd̄ dictū est: Orate p̄ psequētib' vos: rīdet qd̄ h subdit: Et si saluauerit fra / tres vros: qd̄ amplī' facit. Nonne r ethnici hoc faciūt: q. d. dñs: qd̄ plus facit in h qz gētes ex humano af / fectū h faciētes. Ethnos grece: gens latine: inde ethnici a gēti bus geniti. **E**stote q̄ p̄fecti. Sed obijciat. Ergo tene / mur oēs esse p̄fecti: qz ē in p̄cepto vt videt. Ad h dicendū qz multiplex ē p̄fectio: Prima ē sufficiētē / ad quā tenent' oēs: vt hic: et Luc. vj. e. Ad p̄niam enī tenent' oēs. Scda cōpartio / nis: vt clerici respectu laicoy. Bñ. vj. b. **N**oe erat p̄fectus in generationēb' suis. Tertia ē p̄fectio ordinis: vt mūdicia car / nis i eunuchis. Esa. liij. d. Būdāmini q fert' vasa dñi. Quar / ta ē p̄fectio p̄fessōis siue religiōis. j. xix. c. Si vis p̄fect' esse vade r vende oīa q habes. Quinta ē p̄fectio p̄latōis: cui' est p̄ subdit' aias ponere. Job. xv. b. Bātozē hac dilectionē ne mo habet zc. Sexta ē p̄fectio tranquillitatis: cui' est hīe mortē in desiderio r vitā in patientia. j. Job. liij. d. Perfecta char / tas foras mittit timorē. Phil. j. d. Cupio dissolut' r esse cum christo. Ad̄ verus. Sufficit ordo refert' claustrū p̄latio tu / tū. p̄ Sicut: imitationē notat / nō q̄litate. **E**t pat' v̄ri celestī p̄fect' ē. q. d. ita faciatis vt mereamini effici filij p̄ris celestī p̄ gram adoptiōis zc. **E**xpositio Cap. VI.

Si enī diligit eos q vos dili gunt: quā mercedē habebit: **R**ōne r publicani h faciūt: **E**t si saluaueritis f̄res vros tm̄: quid amplī' facit: **R**ōne et ethnici h faciūt: **E**stote er / go vos p̄fecti sicut r p̄t̄ia v̄ri celestis perfectus est.

A Capitulum. VI. **A**ttendite ne iusticiam

Attendite ne iusticiam faciatis sicut pharisaei et publicani: quia non est hoc magnum. Publicani sunt: dicit Glo. qui publica vectigalia exigunt / vel publica seculi negotia vel lucra sectant. Et dicunt isti traxisse nomen a publico romano rege q p̄t̄ia eos instituit. **E**t si saluauerit fratres vros tm̄: qd̄ amplī' facit. Interlin. Saluatio ē quedā species orōnis. q. d. si tm̄ oraueris p̄ his q aliq affinitate vobis p̄t̄ia sunt: qd̄ amplī' habet bñficiū v̄im bñficio infidelitū: Si diligēt' inspicias / tria in hac serie respōdet trib' p̄dctis. Et enī qd̄ dictū ē: Benefacite his q ode / rūt vos: rīdet id qd̄ dictū est: Et sitis filij p̄ris vestri qui in celis ē. q. d. bñfacite amicis r inimicis: qz pat' vester bñficius est tam bonis amicis q malis. Et aut qd̄ dictū ē: Diligite in / imicos vros: responder id qd̄ pus dictū est: Si enī diligitis eos q vos diligit zc. q. d. diligit inimicos: Quā enī merce / dem putat' hīe si diligit' amicos: Et aut qd̄ dictū est: Orate p̄ psequētib' vos: rīdet qd̄ h subdit: Et si saluauerit fra / tres vros: qd̄ amplī' facit. Nonne r ethnici hoc faciūt: q. d. dñs: qd̄ plus facit in h qz gētes ex humano af / fectū h faciētes. Ethnos grece: gens latine: inde ethnici a gēti bus geniti. **E**stote q̄ p̄fecti. Sed obijciat. Ergo tene / mur oēs esse p̄fecti: qz ē in p̄cepto vt videt. Ad h dicendū qz multiplex ē p̄fectio: Prima ē sufficiētē / ad quā tenent' oēs: vt hic: et Luc. vj. e. Ad p̄niam enī tenent' oēs. Scda cōpartio / nis: vt clerici respectu laicoy. Bñ. vj. b. **N**oe erat p̄fectus in generationēb' suis. Tertia ē p̄fectio ordinis: vt mūdicia car / nis i eunuchis. Esa. liij. d. Būdāmini q fert' vasa dñi. Quar / ta ē p̄fectio p̄fessōis siue religiōis. j. xix. c. Si vis p̄fect' esse vade r vende oīa q habes. Quinta ē p̄fectio p̄latōis: cui' est p̄ subdit' aias ponere. Job. xv. b. Bātozē hac dilectionē ne mo habet zc. Sexta ē p̄fectio tranquillitatis: cui' est hīe mortē in desiderio r vitā in patientia. j. Job. liij. d. Perfecta char / tas foras mittit timorē. Phil. j. d. Cupio dissolut' r esse cum christo. Ad̄ verus. Sufficit ordo refert' claustrū p̄latio tu / tū. p̄ Sicut: imitationē notat / nō q̄litate. **E**t pat' v̄ri celestī p̄fect' ē. q. d. ita faciatis vt mereamini effici filij p̄ris celestī p̄ gram adoptiōis zc. **E**xpositio Cap. VI.

Tredite ne iusticiā v̄riaz zc. **D**e cōmāte supra de opib' iusticie r de opib' misericōrdie in qb' debēt vi / tra scribas r pharisos abūdere: opa enī misericōrdie sūt: intimel bñfacere: r p̄ eis orare: Hīc autē dēterminat de sp̄oz operū sine. Et qz horū operū fins ē duplex: vn' mal' vt in hypocrit' alī' bon' vt in sc̄is: v̄t̄ agricolā aioz n̄foz mo / re p̄ndēt' agricolē q pat' extirpat noctua qz plātet r supsem̄ ner v̄t̄illa: sic pus dñs tāgit de sine vitādo r p̄sequēt de sine appetēdo. De sine vitādo h cū dicit: Attendite zc. De sine appetēdo. j. cū dicit: Tu autē cū orauerit' intra i cubicu / lū tuū zc. Nota qz p̄rauū finē tollit a trib': elemosyna. i. te / luno r orōne: q̄si fm̄ triplicē ratiōne ad triplicē vim anīme. Ad p̄rims enī sit elemosyna ex cōpassiōe vis trāsibilis. Ad deū sit oratio ex deuotiōe vis ratiōnalis. Ad seip̄s ieiuni / um ex p̄nētia

Marginal notes on the right side of the page, including 'Multiplex et perfectio', 'ps. 24.', and various biblical references.

um ex p̄tinetia p̄cupiscibilis. Et hoc facim⁹ fm̄ triplex bonū nostrū: qđ circa nos / de q̄ elemosyna: qđ nos sum⁹ / in q̄ oīo: qđ infra nos ē / in quo sciuntū. Et p̄ hęc tria opa intelliguntur oīa opa bona. **Dic̄ ḡ. Attēdite ne iusticiā vīam.** Per iusticiā intellige sciuntū / elemosynā / orōnē. Sciuntū p̄ p̄cupi / scētiā carnis: elemo / synā p̄tra p̄cupiscētī am oculoꝝ: orōnē p̄ supbiā vitē. **Attēdi te. q. d. estote attēti & cauti:** Supbia enī bonis opib⁹ insidiat vt pereat. **Jō dicebat Job. ix. d. Te rebar oīa opa mea.** **Faciat corā hoīb⁹. i. ne finē iusticię ponat i hoīm laude.** Et ne simplicit̄ credere debere abscondi ab hominib⁹: subdit: **Et videamini ab eis: appetēdo supple laudē eoz.** Rab. Qui sua bona opa facit corā hoīb⁹ / similes sunt virginib⁹ fatuis. Aggel. i. b. Qui p̄gregavit mercedes misit eas i saccū p̄fū. Prop̄ aut̄ exēplū dandū alijs debem⁹ opa n̄ra manifestare. **Chrys. Sicut lāpas abscondi nō p̄t: sic nec op⁹ iusticię celari.** **Alio q̄n: nisi ita fecerit: d. Abscedē nō habebit apud p̄m vim q̄ in celis ē: cui⁹ amoze nō fecit. q. d. hoc reputat p̄ mercede qđ gloriari est i laude.** **Dico. Nō vlt⁹ sed causa p̄tut apud deū mercedē habet.** **Cū ḡ facit elemosynā.** Docuerat dñs supra vitare finē malū in opib⁹ iusticię i generalit̄: Nūc aut̄ specifi / cat de opib⁹ singularit̄. **Uñ dicit Bō. qđā. A toto in partes descēdit: vt exponat q̄ bona si sint p̄ hoīm laude faciēda. Et p̄mo determinat hic de elemosyna: q̄ ē pars iusticię: sicut dicit Interlī. Sed 5. Elemosyna ē ps misericō: si ḡ iusticię: diuer / farū enī virtutū diuerse sūt species. Sol. Iusticia ē hic gene / rale nomē ad p̄tutes. Nota aut̄ q̄ octo ornāt elemosynā.**

Primū est cōpassio cordis. Esa. lviij. c. Cū effuderit esurienti aiām tuā et aiām afflictā repleuerit / oriet i tenebris lux tua. Secūdu est dulcedo sermonis. Ecclj. xvij. b. Nonne ardore refrigerabit ros: sic verbū meli⁹ qđ datū. Tertium facultatis quantitas. Tob. liij. b. Si multū tibi fuerit / abundat tribue. Quartum hilaritas danti. Ecclj. xxxv. b. In oī dato hilarē fac vultum tuum. Quintū humilitas dantis. Ecclj. liij. a. Fili elemosynā pau / peris ne defraudes: & oculos tuos ne trāsuertat a paupere. Sextū discretio. Ecclj. xij. a. Si bñfeceris / scito cui bñfeceris: & erit ḡra in bonis tuis multa. Septimum velocitas. Proverb. liij. d. Ne dicas amico tuo vade & revertere: & cras dabo tibi cū statim possis dare. Octauum intentio recta. i. eodem. Nesciat sinistra tua quid faciat dextera. **Moli tuba canere: id est noli inno / tescere ad gloriām tuam. ḡ. Ante te: vt gloriēris in laude tua. Bō. Ante se tuba canit: q̄ ante alios vult laudari vt appa / reat maior illis. Chrys. Tuba est oīs act⁹ vel sermo p̄ quem opib⁹ factāta demōstrat. Aliquādo enī ipsa abscondit tuba ē.**

Sicut hypocrite faciūt i synagogis et in vicis. **Aug. Hypocrita ē qui simulat qđ nō est / rēp̄sentator alteri⁹ p̄sonę. Job. xxxix. b. Pēna struthionis similis ē pēnis hero / dij. Istos cōparat Rab. fatuis / virginib⁹ dicens: Virgines fa / tue lampades habēt / nō oleū: gloriā fors nō intus. Hypocri / ta aut̄ d̄ ab hyp̄os qđ ē sub et crisis qđ est aurū: qđ extra au / rari inter⁹ lutei. **Et honorificent ab hoīb⁹. Eo enī sine p̄ vicos & synagogas vocat p̄ciliū: vt si qđ boni faciūt sit hoīb⁹ spectaculū. Chrys. Non est ingrata deo elemosyna q̄ visa fuerit: sed q̄ ideo facta ē vt visa sit. Qui enī p̄p̄ deū facit elemosynā / neminē videt i corde suo nisi deū p̄p̄ quē facit: iō est p̄fētib⁹ aliqđ faciat: tñ anim⁹ et nō videt illos: et si vide tur ab eis. Pōt tñ & ecōuerso fieri vt nemo sit / tñ ille in corde suo gerit p̄sonas qđ desiderat ostēdere. **Amē dico vo / bis: receperūt mercedē suam. q. d. dñs: sine dubitatioe******

sciatis qđ merces sua laus humana est. De his dicit Apoc. liij. a. Scio opera tua quia quia nomen habes qđ viuas & moru / us es. **Te autem faciente elemosynam.** Posset aliquis dicere: Ego non faciam tñ elemosynam pro fauo / re humano sed mixtim pro cōmodo terreno & pro p̄p̄nto eterno. Ad hoc ob / ulat dñs dicens: qđ nō sic faciendū est. In / terlī. Quia sunt alii qui qui fauorem ali / quem querunt cum mercede eterna. **Jō dicit: m̄. Nesci / at sinistra tua: id est praua intentio vt appetitus tempora / lium. Leuit. xix. e. Doma que gerit / medetis ex eis: quarto autem anno omnis fructus eorum sanctificabitur / laudabit / lis domino: quinto autem anno comedetis fructus. Prim⁹ annus adolescentia: secundus iuuentus: tertius senect⁹: quar / tus finis / et tunc debet sanctificari dñs: quintus post mortē. **Ibi Grego. Nec debet hoc pascere animum operantis: ne dū laus suauiter capitur / fructus operis intēpestatiue come / dat. n̄. Quid faciat dextera tua. Dextera ē bonū op⁹. q. d. cū facis opus virtutis / caue ne se admisceat puluis ianis / glorię vt iēptę leticię vel elationis. **At sit elemosyna tua in abscondito. i. in secreto conscientię. Ecclj. xxx. c. Conclude elemosynā in sinu pauperis et ipsa exorabit pro te ab omni peccato. Unde comparatur semini qđ occultatur in terra. **Et pater tuus qui videt in abscondito. **Deb. liij. d. i. Regl. xvj. b. Dominus videt ea que parent: solus aut̄ de⁹ intuetur cor. Chrys. Impossibile ē vt bonum opus in abscondito dimittat deus: quia gloria eius est. Si vis ergo omnes tuas directiones videri vel donationes / absconde eas. Si studueris nunc latere / tunc te deus famose p̄dica / bit orbe terrarum p̄sente. **Reddet tibi: et si nō nūc tamē tēpore oportuno. Ecclj. v. b. Altissimus enī est patiens redditor. Sap. x. d. Reddet deus mercedē labori scōrū suo / rū. **Nota qđ duodecim sūt fruct⁹ siue effect⁹ elemosynę.**************

De peccatis p̄teritis veniā impetrat. Ecclj. iij. b. Elemosyna patris non erit in obli / uione. Nā p̄ peccato matris restituet tibi bonū: & sic i sereno glacies soluenē p̄ctā tua. Pctā p̄sentiā purgat. De his duobus Etenū supplicū vitat. dicit Tob. liij. b. Elemosyna ab omni peccato & a morte liber / rat: & non patitur aīas ire i tenebras. Famētis ardorem mitigat. Ecclj. liij. d. Ignē ardentem extinguit aqua & elemosyna resti / sit peccatis. Animā reficit. Et de his dicitur Ecclj. xvij. Gratia p̄suat. c. Elemosyna virtū quasi sac / culus cum ipso: & gratiā hominis quasi pu / pillam conseruabit. Impugnat diabolū. Ecclj. xxx. c. Sup̄ scu / tū poteris et sup lanceā aduersus inimicum tuum pugnabit. Absolut a pena peccati. Daniel. liij. e. Redi me p̄ctā tua elemosynis. Luc. xj. f. Date ele / mosynā & ecce oīa mūda sūt vobis. Intercessores multiplicat. Act. ix. g. Circū steterūt iū oēs viduę flētes & ostēdētes tu / nicas qđ facebat eis dorcas. Prolongavitā p̄sentē. i. j. Timoth. liij. c. Deref vitā eternam. Pietas ad oīa valet p̄missionē habēs vitę q̄ nūc ē & future. Inimicos mitigat. Roma. xij. d. Si ciuriter inimic⁹ tuus rē.

Et cū oratis rē. Sic docet de p̄uo sine vitādo in orōne. d 2 5 In medio asit pontis

De pe. bñ. s. c. cauendū.

o ornāt elemosynā

att. 25. a.

Elemosyna enim

Euangelij scdm Mattheum

In medio autem ponit de oratione: qz elemosyna et ieiunium sunt quasi alie orationis. Unde Tob. xij. b. Bona est oratio cum elemosyna et ieiunio. Sicut autem multi fructus orationis et effectus: Desiderium accendit. Uti. liij. Regl. j. c. et. liij. Regl. xvij. f. Descendit ignis ad orationem belie. Cor serenat. Uti qui malignus spiritus agitabat saul/ danielis cane/ bat in cubitibus: et bene erat ei. j. Regl. xvij. d. Casum curat. Esa. xlvij. b. Laude mea infrenabo te ne inte/ Diabolus fugat. j. Machab. liij. b. Tuba cecinerunt (reas. hi qui erant cum iuda et ingressi sunt: et spiritus sunt gentes et fugerunt in campum: nouissimi autem ceciderunt in gladio. Torpore autem excitat. Eccl. xvij. c. Ne impediaris orare sp. Veniam peccati impetrat. ij. Regl. xij. d. de dauid: postquam orauit/ audiuit: Translatum est peccatum tuum a te. Vita ad pernitentiam facienda plorat. Sicut legitur. liij. Regl. xx. b. de ezechia: cui facta oratione/ additi sunt quidam anni vite et. Sanitatem corporis impetrat. Eccl. xxvij. a. Filius tuus infirmitate ne despicias teipsum: si ora deum/ et ipse curabit te. Iaco. Deum iratum mitigat. Uti. vlt. c. Deo fidei curabit infirmum. sup Tob. liij. b. In oratione persistens/ dicit B. Deo deum lenit. Siam impetrat. Uti Zacharias oratio iohanne impetrabat: Sapiam et scientiam impetrat. liij. Regl. liij. b. de (Luc. j. a. salomone. Iaco. j. a. Si quis indiget sapientia etc. A carcere peccati liberat. Uti sonas postquam orauit euomuit eum ce/ Temporalia multiplicat bonis/ et auferit malis. (Ius. Jong. ij. d. lis. Uti. liij. Regl. xvij. a. Delicias oratione orauit et clausum est celum. Et iterum orauit et apertum est. liij. Regl. xvij. g. Confortat et audaciam prestat. Uti Judith. ix. d. Opprobrium tollit. Tob. liij. d. de anna filia raguelis. Pacem et quietem preseruat. j. Timoth. ij. a. Obsecro primo omnium fieri obsecrationes/ orationes/ postulationes/ gratiarum actiones pro omnibus hominibus: pro regibus et omnibus qui in sublimitate constituti sunt: ut docet quod agendum. ij. Paral. (qz etiam et tranquillam vitam agam. xx. c. Tu ignorem quod agere debeam/ si solus residui habemus ut oculos nostros dirigam/ ad te. Dicit ergo: Et cum orationis affectu mentis. Chrysostomus. Sola oratione quasi spirituale tributum aia offert deo de suis visceribus. a. Non erit sicut hypocrite: foris lucetis/ intus fetetis: qz pleni estis spurcitia. j. xxiij. c. Exo. xxx. d. Tale compositione non facietis in usus vestros/ qz sanctum est deum: homo quicumque fecerit simile ut odore illius perfruat/ peribit de populo suo. Et loquitur de thymiamate quod signum ficit oratione qua in usum nostrum conuertitur/ qui eam in inanis gloria damus. Et nota quod fiebat ex quattuor: stacte. i. gutta myrris/ que seruat corpus a putredine/ b. e. ad salutem: galbano/ quia fugat odore serpentes/ b. e. i. fide: onycha similis vnguis/ in quo persecutio: et thure lucidissimo: quod dicit masculinum/ eo quod sit ad modum testiculorum: et i. b. significat ut generet orationem pro se. b. Qui amat in synagoga: ut melius videri possint. c. Et in angulis platearum. In his qui in angulis/ notat abscondite: in his qui dicunt platearum/ manifestatio. q. d. abscondit se ut appareat: sicut patet quod abscondit caput sub alio/ corpus ponit in apertis. d. Strates orare. Notat more iudeorum: qui strates orant/ qz lege stado acciperunt. Exo. xix. c. Steterunt ad radicem montis. Chrysostomus. Querunt se abscondere ut dupliciter laudent. Primo quod orant: secundo quod abscondit se orant. e. Ut videantur ab hominibus: In his est finis orationis. Chrysostomus. Non intendunt exaudiri sed videri. Daniel. vj. c. quia orauit apertis fenestris/ missus est in lacum leonum. Item Chrysostomus. Dicit hypocrita quod vis ut videatur orans: Nonne quod laudabilis res est orare: ut quod non vis esse laudabilis quod vis ut lauderis? O infantia vanitatis: esse noluit quod desiderat apparere. Mendaciter orant cum non orant: et mendaciter laudant cum non sint laudabiles: spectem vacua religionis vendunt: et verbum vanum laudis emittit: finito verbo finit bonum quod postea erat in verbo. Item Chrysostomus. Orans nihil nouum faciat quod aspiciant homines: nec voce clamet nec manus expadat: nec impudent oculos tollat ad celum/ ut notabilis fiat. f. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. i. laudem hominum: tamen recipiet mercedem suam. g. Tu autem cum oraueris. Amoro malo sine ab oratione/ docet quod orandum qui prius docuerat quod elemosynam daret. Dicit ergo: Tu autem cum oraueris/ intra in cubiculum tuum: in loco secreto/ ad fratrem: ut

Oratio em

dist. ix. a. Act. x. b. de petro. Tob. liij. b. de vxoze tobie/ que intravit cubiculum. Vel. In cubiculum. i. in secreto scientie. Ps. Et in cubilibus vestris copugimini. ij. Paral. xx. a. Iosa/ pbat timore perterritus totum se prulit ad orandum: ut totus homo interior colligat in se/ deo debet offerri i oratione: ut vis ratio nabilis prepleat vel sapientia: vis irascibilis magnitudine: vis concupiscibilis bonitatem. b. Et clauso ostio. i. sensibus extrinsecis. Unde. ij. Regl. liij. b. bisboseth fuit oculus ostii aris dormiente. i. De pe. dis. 3. c. cauendum.

non eritis sicut hypocrite: qui amat in synagoga et in angulis platearum strates orare: ut videantur ab hominibus. Amen dico vobis receperunt mercedem suam. Tu autem cum oraueris/ intra in cubiculum tuum: et clauso ostio ora precem tuam in abscondito: et pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi. Orantes autem nolite multum loqui sicut ethnici faciunt. Putat enim quod in multiloquio suo exaudiantur. Nolite ergo assimilari eis: Scit enim pater vestrum quod opus vobis sit antequam

Et pater tuus videt in abscondito. Reddet tibi fructus orationis. Reddet: quod pater est: quod beneficus: quod dignus: quod iustus. m. Orantes autem etc. Ostensio vbi sit orandum/ qz in abscondito: et quod intentione siue quo fine: qz non vanum laudis gratia/ ut hypocrite faciunt: docet quod sit orandum. Et primo remouet malum modum orandi: Dein de docet bonum modum orandi: vbi dicit: Sic ergo orabit: Pater noster qui es in celis etc. Quia non modus orandi gentium malus erat: et quasi iam ab omnibus et maxime a scribis et pharisais tenebatur: ideo primo remouet modum et intentionem eorum ab oratione nostra. Sentes vero qui seruebant demonijs et idola adorabant: orabant in multiloquio perfidetes. Et tripliter de causa. Primo ut deos absentes vel aliud facientes ad se reuocarent: Sicut legitur. liij. Regl. xvij. e. de sacerdotibus baal: quibus cum orassent dicitur dixit bellas: Clamate voce maiore: deus enim vestrum est/ et forsitan loquitur aut in diuerso oratio est aut in itinere aut certe dormit ut excites. Secundo ut per multiloquium intentionem et desiderium spiritus demonibus indicaret. Non enim intelligunt cogitationes hominum aut desideria nisi signis exterioribus. Tertio ut verborum compositione et multiplicatione deos suos ad miserendum et compatendum sibi inclinarent. Hoc ergo remouet dominus ab oratione nostra: non multiplicationem orationis: quia et ipse legit in oratione per noctas: Luc. vj. c. Et imminere passione plixi orasse. i. eod. xxvj. d. Luc. xxij. e. Et apostolus hunc idem docet. j. Thessal. vlt. d. Sine intermissione orate. Sed hac intentione fieri longas orationes qua ethnici faciebant/ prohibet dominus dicens: Orantes autem nolite multum loqui. i. ne perfidatis de multiloquio. n. Sicut ethnici faciunt: multum de causis/ ut dicitur e. Putat enim quod in multiloquio suo exaudiantur: sicut iudex secularis quadoque verbis persuasibilibus et petentibus flectit. p. Nolite ergo assimilari eis/ in multiloquio: ut putetis deum nescire quod petituri estis/ sicut demones nesciunt. q. Scit enim etc. Obicitur hereticis: Cur igitur sciente loquimur et precamur: Soluit B. Non ut faciamus nos indicium voluntatis: sed ut excitemus obsequium pietatis deuotionis. B. iero. qz respodet ad b. Non narratores esse volumus sed rogatores. Vultus sunt alie cause/ propter quod orandum: quia in oratione cor accendit: deuotio auget: animus in precibus seruat et etiam illuminat. Scit enim pater vestrum quod opus vobis sit. Ergo non verbis multiplicibus petendum est/ sed deuotione cordis. Fido. Non in multiloquio exaudiantur homines quasi plurimis verbis conent deum ilectere. Aug. Ipsa intentio orationis cor serenat/ capacius efficit ad accipiendum diuina munera. Et hec potest esse vna causa que orandum. Ante petatis est. Interit. Ergo docetis estis quod petatis: et ideo non est opus multum narrare sed obsecrare. B. iero. Aliud est narrare nescienti: aliud rogare scientem.

B

Sentes orabit in multiloquio confidentes: sicut pluri de causa.

Vertical text in the right margin, partially cut off.

Salud rogare scientem. In illo iudicio: hic autem obsequium.
Sic ergo orabitur: Pater noster qui es in celis.
 Reprobata hypocritarū ostentatiōe et ethnicorū multiloquio
 et infidelitate: tradit dñs discipulis suis rectam formā orandi
 breuem et vtilem et nouam. Et hoc, ppter septē. Prīmū est: vt
 de honore. Da/
 lach. i. b. Si ego pa
 ter vbi ē honor me?
 Secūdu ē vt ab ip/
 so solo qđ necessariū est postulet. Vñ. liij. Regl. j. b. Nunqđ
 nō est de^o in israel vt eatis ad psulendū beelzebub? Tertium
 ē vt rogar^o qđ petis largiat. Vñ. j. vij. a. Petite et dabit vob.
 Ibi dicit Mo. Nō denegat se petentib^o qui sponte obtulit se
 non petentib^o. Quartū est: vt quid petendū sit instruat. Nā
 qđ oremus sicut oportet nescimus: Roma. viij. e. Quintum
 est: vt humillemur. Omnis enī petens et quē petit se humili/
 at. Eccl. xxxv. c. Oīo humilitatis se nubes penetrabit. Pñ.
 Ps. 85. Exaudi me dñe qm̄ inops et paup sum ego. Sextū est: vt no/
 ua petamus. Nam nouis supuentib^o vetera p̄ciētis: Le/
 uit. xxvj. b. Septimū est: vt cultus dei ostendat dñm̄ cul/
 tui idolorū. Exo. xx. a. Nō habebis deos alienos coram me.

Cōmendat autē hęc oīo et p̄cellit in tribus. s. in dignitate: bre/
 uitate: secūditate. In dignitate: qz ab ipso deo qđ orat^o edita ē
 et edocta. In breuitate: vt cito sciat et facili^o memorię cōmen/
 det: vt frequēti^o dicat: vt tēdū nō faciat: vt de ignorantia et
 nemo se excusare valeat: vt cito deū exaudire innuat. In se/
 cūditate etiā cōmendat: qz oīa petēda p̄tinet: Unde septem
 tñ ibi sunt petitiones: septim^o enī numer^o est vniuersitatis.
 Et sunt distinctę istę septem petitiōes s̄m duas vitas. i. tem/
 poralem et celestē. De temporalī enī sit transitus ad celestem si
 bene vitur temporalī viator. Tres p̄mę petitiōes p̄tinent
 ad vitam celestē. Ibi enī p̄sumabunt et dabunt plenarie: sed
 hic inchoant. Tres vltimę p̄tinet ad vitam temporalem. De/
 da quasi p̄finitū est vtrarūqz: p̄ortans et diuidēs transeūtem
 de terrena vita ad celestem: Sufficiētia autē petitionū sic pa/
 ter. Omnis petitiō aut ē de bonis adipsē dēns et dicit oratio:
 aut de malis amouēdis et dicit deprecatio. Omne aut bonum
 aut est celeste aut spirituale aut tēpale. Celeste petit: ibi: **Ad**
ueniat regnū tuū. Spirituale: ibi: **Fiat volūtas tua.**
 Temporale: ibi: **Panē nostrū supsubstantiālē da nob**
hodie. Et ita in hac oratione petit omne bonū. Itē oē malum
 aut est p̄teritū aut p̄sens aut futurū. Amotio p̄teriti petitur
 ibi: **Mitte nobis debita n̄ra sicut et nos dimitti**
mus debitorib^o n̄ris. Cautela futuri petit: ibi: **Et ne**
nos inducas in tēptationē. Liberatio a p̄senti petitur
 ibi: **Sed libera nos a malo.** Septima petitiō. s. **San**
cificet nomē tuū: ē qđ oīm p̄firmatio. Quidā tñ dicunt
 qđ ē qđ p̄mittū: nō ponētes nisi sex petitiones. Sed h̄ est p̄ra
 glosas quę ponūt septē petitiones: sicut septē dona et septem
 virtutes prius numeratas in p̄ncipio sermonis dñi. Per sep/
 tem enī petitiōes impetrant septē dona: et p septē dona veniūt
 ad septē virtutes: vt dicit sancti. Sed quō h̄ fit: disputationi
 relinqm^o. Anteq̄ dñs veniat ad petitiōes: more boni oratoris
 p̄mittit qđ breue p̄mittū: in quo captaū beniuolētia. Primo
 a p̄sona rogata: cum dicit: **Pater.** Scōs a p̄sona rogantis: cū
 dicit: **noster.** Tertio a p̄sona assessoris: cū dicit: **Qui es i**
celis. Inductū aut vniūqz orās: vt nō sibi sed oib^o orat: vt
 charitas et vnitās ecclesię designet: i qđ nihil ip̄sū esse debet:
 sed oīa cōmunia: sicut i p̄mittiua ecclesia: Sicut legitur Act.
 liij. f. **Vultitudinis credentiū erat cor vnum et aīa vna:** nec
 quisqz eorū quę possidebat aliqđ esse suū dicebat: sed erāt illis
 oīa cōmunia. Ponit aut dñs i p̄ncipio orōnis suę. **Pat:**
 nō dñs: qz amarū appetit non timeri. Vñ **Diere. iij. b.** Ergo
 salte amodo voca me pater me^o: dur virginitatis mee tu es.
 Itē vt daret orātī fiduciā impetrandi. Vñ **brūs Berni.** Oīo
 quę p̄is dulcescit noīe: oīm petitionū mearū impetrādarum
 fiduciā mibi p̄stat. Vñ **Esa. xlix. d.** Nunqđ obliuiscit potest
 mulier infante suū vt nō misereat filio vteri sui? Itē vt vocat
 eū patrē: se monstrat filiū et p̄ imitationē: nō degenerās a talī
 et tanto p̄re: qđ affectu et beniuolētia pat est. Vñ **Esa. li. a.** **Et**

tendite ad petram vnde excisi estis: per creationē. s. et ad ca/
 uernam laci de qđ p̄cisi estis: per recreationē. Vñ sequit: **Et**
tendite ad abzāā patrem vestrū. i. ad christū: et ad saram quę
 peperit vos. i. ad ecclesiā. Item vt sic excitet ad orandū et ho/
 norandū se. Unde **Eccl. ij. b.** **Gloria hoīs ex honore patris**
sui. Itē vt ostendat
 sic orātes tam nō ser
 uos sed filios esse: qđ
 nō mobilia cum his
 de quotidianis

Pater noster qui es in celis:

maele sed immobilia cum isaac p̄cipere petunt. Unde **Joh.**
xv. b. **Iam nō dicā vos seruos: qz seru^o nescit qđ faciat dñs**
elūs: Vos aut dixi amicos: qz oīa quęcūqz audiat a p̄re meo
 nota fecit vobis. Itē: **Pater noster: dicit nō me^o:** vt ostendat qđ
 nō vnus sed multorū pater est. Prius erat pater vni^o. s. chri/
 sti p naturā: sed ex tempore factus est pater multorū p grām.
 Quā differentiā innuit dñs **Joh. xx. d.** vbi dicit: **Ascēdo ad**
patrē meū et patrē vestrū. Item p h̄ inuitat nos ad humiltra/
 tem vt nemo applaudat sibi de nobilitate generis. Dñs enim
 filiū dei sum^o. Unde **Malach. ij. c.** **Nunqđ nō pater vn^o om**
nīū nostrū: nunqđ non de^o vnus creauit nos: Quare qđ despi/
 cit vnusqz fratrem suū? Item per hoc inuitat nos ad frat/
 nitatis amorem: vt quilibet pro alio quasi pro se orat. **Jaco.**
vlt. d. **Orate pro inuicem vt saluemini.** Item p hoc innuit
 dñs: qđ oratio quāto est cōmuniō: tanto est acceptior. Unde
 s. v. g. p̄cepit eam extendi vsqz ad inimicos: **Unde dixit:**
Orate pro p̄sequētib^o et calūnantib^o vos. Item per h̄ inui/
 tat nos ad pacis concordā. Nō enī debet esse iurgū vel p̄ten/
 tio inter fratres. Unde **Ben. xij. b.** **Quēso ne iurgū sit inter**
me et te: et pastores meos et pastores tuos: frates enī sumus.
 Item per hoc inuitat nos ad mutuū honorem qui debet esse
 inter fratres. **Roma. xij. c.** **Honore inuicem p̄ueniētes.** i. **Li**
moth. vj. a. **Qui fideles habent dños non p̄tinent: qz fra**
tres sūt: sed magis seruitar. Itē per hoc inuitat nos ad mutuū
 auxiliū qđ debet esse maxime int frēs. **Prover. xvij. d.** **Fra**
ter qui adiuuatur a fratre qđ ciuitas firma. Item per hoc in/
 uuit dñs se esse fratrem nostrum: Alioqn non vere dixisset:
Pater noster. Et in hoc subleuat et confortat spem nostrā:
 vt tantę simus nobilitatis qđ sumus fratres filij dei. Unde
Ben. xlv. b. **Ego sum ioseph frat vester. j. vlt. b.** **Itē nūcia**
te fratribus meis vt eant in galileam: ibi me videbunt. **Deb.**
ij. c. **Qui sacrificat et qui sacrificat ex vno omnes: propter**
quā causam non confundit vocare eos fratres: dicens: Mun
ciabo nomē tuū fratrib^o meis. **Qui es i celis.** Per h̄
 innuit dñs: qđ potens est dare quicquid petitur: sicut pater ex/
 istens in cellario pleno et referto omnīū bonorū affluētia. Un/
 de cū dicimus: **Qui es in celis:** idem est ac si diceremus:
 Da nobis quod petimus: quia potens es in cellario tuo vbi
 omne bonū redundat et affluit. Vñ. **j. Timoth. vj. c.** **Brūs**
et solus potens rex regum et dñs dñantium: qui solus habet
 immozalitatē et lucē

Pater noster rē. Dodo breuiter petitiōes percurra/
 mus s̄m qđ descendēdo ordinantur. Ille enī qui petit: qz illū **Aliter**
 a quo petu vocauerat p̄em: ideo illā petitionem p̄mittit qđ
 patri victor est: quę. s. est de pace qua homines filij dei effi/
 ciuntur. Unde dicit: **Pater noster qui es in celis.**
 Sanctificet nomē tuū.

Pater noster rē. Nunc breuiter qualis **Chrys. expo. Scōm**
 nat hęc orationē dñicam videam^o: vt melius appareat diffi/
 cultas litterę et glosarum. **Pater noster.** Patrem magi se
 voluit dici qđ dñm: vt nob fiducia daret ipetrādi: qz sui nō
 sp impetrant. Si filiū dei te credis: illa pete quę tibi expedit/
 unū accipere et illū decet dare. Si terrena petas: quō illa tibi
 libenter p̄stat: quę etiā habeas p̄cipit vt p̄tinas: **Pater**
noster: dixit: nō me^o. Libentē exaudit deus qđ christian^o nō so/
 lum pro se: s̄ p altero orat. Pro se orare naturę est: pro alte/
 ro gratię. Pro se orare cogit necessitas: pro altero charitas.
 Dulci^o aut ē ante deū oīo quā nō necessitas mittit: sed cha/
 ritas fraternitatis cōmēdat. **Qui es in celis.** Erube/
 scant se terrenis subternere: scientes se patrē h̄c celestē. Si/
 cur enī degener filius ad opprobriū p̄tinet generosi patris:
 d 5 * sic et christian^o iniustus

Ratio ista cō/
 idat et p̄ccel/
 in tribus.

Luc. 11. a.
 De p. bib. 3. c.
 de quotidianis

Euangelij scdm Mattheum

Immortalitate & lucem habitat inaccessibile. Roma. x. c. Ideo dñs omniū dñes in omnes qui inuocant illum. Unde cum sponsa dixisset Cant. i. a. In odore unguentorum tuorum currimus: ad se peruenisse congratulās dicit: Introduxit me rex in cellaria sua: exultabimus & letabitur in te. Item Cant. ii. a.

Introduxit me rex in cellam vinariorum: dimauit in me charitatem: videns abū-

a Sanctificetur nomen tuum.

liberatio a malis: non frangi aduerso: lugere pro peccatis: se parant a mudo. Sequentes euntem ad celum: Unde in p̄m̄a petitur panis celestis quo in via confortatur viator: ne deficiat: **g Panem enim sup̄substantialē da nob̄ hodie: Et hic de celo datur: & in terra comeditur.** Et ideo petitio ista

b Adueniat regnum tuum.

confinitum ē & cōueniens transeunt de temporalī vita ad eternam: quia res celestis

petit vt hic habeat. Et hic panis deus est: qui pascit angelos. Et sicut panis qui a matre comeditur in lac in ea verit̄ vt puer illo fruatur: sic de quo integro vt ita dixerit: angeli fruuntur: versus est nobis in lac vt illo frui possim? Assumpsit enī formam visibilem vt homines erudiret. Comedit autem h̄ panis in scriptura per cognitionē: in sacramento per fidem: in p̄tēplatione per dilectionem. Et dicit sup̄substantialis hic panis: quia super omnes substantias: et etiam super humanā intelligentiā est: et quia de celo est. Unde Job. vi. e. Ego sū panis viuus qui de celo descendī. Lucas dicit: Panem quotidianū: quia quotidie comedimus illum aliquo supradictorum modorum. **Hodie** autē vocat vitam p̄sentē: sicut in Ps̄. **Hodie** si vocem eius audieris nolite obdurare corda vestra. In greco dicit *επιουσιον* / epiusion. In hebreo d̄r *soqolla*: quod ē egressus vel peculiaris. **Egregius**: hoc est sup̄substantialis: peculiaris: hoc est quotidianus. Per istum panem esurimus iusticiā futurā. **Habebit autē panis iste p̄ spiritū fortitudinis.** Unde senius est. **g Panem nostrū**: id est nobis necessarium. **h Panem nobis hodie**. i. da nobis spiritum fortitudinis quo tuam iusticiam esurimus: & esurientes eadem reficiamur & roboreremur quosq; esurientes nostrę iusticię satiet. **o Fiat voluntas tua.** Istę tres petitiones que sequuntur non possunt impleri in terra: possunt tñ inchoari. **Pastus enim homo illo pane sup̄substantiali** / sentiens dulcedinem bonę voluntatis diuine: petit vt voluntas dei fiat in terra sicut in celo: id est sicut in ciuibus cęli: sic in ciuibus terre. **Hoc est: Sicut angelus p̄formāt voluntatē suam voluntati dei: sic faciāt & homines.** **Del: Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra: id ē**

Deo dicit in celis xps̄ quinq;

Ps̄. 124.

assistent angeli & ministrant. **Ps̄. Qui confidit in dño sicut mons sion: non commouebit qui habitat in hierusalem.** Quis to vt sanctum imiteris. **Leuit. xii. a. Sancti estote quia ego sanctus sum dñs deus vester.** **Ecce hoc est p̄rogissimū: in quo docemur captare beniuolentiā.** Deinde subligit petitiones sed alio ordine q̄ in nobis impleantur. **Premittunt enim illę petitiones q̄ in futuro p̄sumantur / eo q̄ digniores sunt & ideo p̄iores i intentione.** Similiter fecit **Elías**: qui dona digniora p̄m̄isit / descendens de sapientia ad timorem: **Elā. xi. a.** Sic etiam fecit **moyses** / mandata de deo colendo p̄p̄onens mandatis de proximo honorādo: **Exo. xx. a.** **Et autem meli⁹ videamus dignitatē petitionū: & quō vna ex aliā quodāmodo nascitur / naturalē ordinem fm̄ quem i nobis impletur prius exequemur: et postea ad illum ordinem reuertemur breuiter exponēdo.** **Prima petitio que h̄ vltimo ponitur est: Libera nos a malo.** **Hęc prima est:** quia homo volens ascendere post patrem suū / videns q̄ non potest ascendere nisi p̄ prius liberari a malis huius mudi / clamat: **Libera nos a malo.** i. a peccato originali & actuali & amore mudi & a proprio sensu & p̄p̄ta voluntate: quibus depositis fit homo pauper spiritus: quod totū fit per spiritū timoris. **Unde cū dicit: Libera nos a malo / rogas tibi dari spiritū timoris / p̄ quē fact⁹ spiritu pauper liberatus es a malo.** **Et ita hęc petitio petit donū quod efficit virtutem & cōplet ipsam petitionē.** **Abdicationis autem his omnibus: tunc fortiores insurgūt tēp̄tationes: quę p̄barao cōtemptus surgit in scādala: vt dicit **Slō. Exo. v. Propter quod dicit **Ec̄. ii. a. Fill accedens ad seruitutem dei sita in timore rē. Ideo necessaria est mansuetudo: que nec irritat nec irritatur nec aliquis insurris lacessit.** **Unde secundo dicitur: Et ne nos inducas in temptationē.** i. ne p̄mittendo succūbat homo. i. da nobis spiritū pietatis p̄ quez mites effecti / iniurias contēnentes nullis tēp̄tationib⁹ succumbam⁹. **Hęc orat⁹ vt non veniant tēp̄tationes: sed ne inducatur in temptationē: quod est succumbere tēp̄tationi.** **Sed q̄ / vltimo homo sit liberatus a malo nec frangatur tēp̄tationib⁹: adhuc in multis offendit: quia nemo est qui non peccet: vt dicit salomon. **iiij. Reg. viij. e. et **Ec̄. viij. c. et ideo necessari⁹ us est luctus: quo peccata quotidiana & etiam p̄terita abluantur: Unde tertio petit: Et dimitte nobis debita nra: sicut & nos dimittim⁹ debitorib⁹ nris: quod fit p̄ spiritum sciētę.** **Scientia enī facit cognoscere quātę sint miserię p̄sentis vitę: quibus cognitis facit lugere & clamare: Dimitte nobis debita nra sicut & nos dimittim⁹ debitorib⁹ nostris.** i. da nobis donū sciētę quo peccata nra atq; miserias cognoscam⁹ / & cognita lugeamus: & sic lugeantibus dimittant. **Debitoribus nris sunt qui debent nobis pecuniā: vel qui fecerunt nobis iniuriam.** **Si debet tibi pecunia & perfectus es / dimitte: si imperfect⁹ es / licite requirere potes: si ille habeat vnde reddat: si non habet / dimittere debes.** **Si facit iniuriam tibi & veniā petit / dimitte: Si non petit / in corde dimitte: paratus dimittere etiam ei cum loc⁹ fuerit.** **Hęc tres petitiones ad vitam temporalē pertinent: quia**********

Ps̄. 94.

a Sanctificet nomen tuū. i. da nobis vt sanctum tuū nomen sit fir mū in nobis: vt in celo tecum maneamus in pace & filij tui efficiamur. **Ad vt fiat: b Adueniat regnū tuū.** i. ecclesiā militans vnatur trispharicā. **Vel alter.**

Alter

a Sanctificet nomen tuū. i. sanctum appareat in nobis per triplicem noticiam. **Quarū prima est: credere q̄ deus ē.** **Deb. xj. b.** **Oporet accedentē ad deum credere quia est.** **Secunda est scire quid non est deus.** **Aug⁹.** **Si nō comprehendis quid sit deus: multum cōprehendis si comprehendis quid nō sit deus.** **Tertia est scire quid sit & quō sit: quod erit quādo cognoscim⁹ eū sicut & cogniti sum⁹.** **i. Cor. xij. d.** **Prima liberat ab insipientia: qua dixit insipiens in corde suo nō est deus.** **Scōba liberat ab idolatria.** **Tertia a miseria.** **Et b̄rit i patria.** **Th. i. Joh. iij. a.** **Scim⁹ qm̄ cū apparuerit similes ei erimus: qm̄ videbim⁹ eū sicut est.** **Sed nō potest regnū venire ad regnum nisi oīno consentiamus voluntati diuine.** **Et ideo:**

Ps̄. 52.

Fiat voluntas tua sicut sic et christian⁹ inuis⁹ ad blasphemiam p̄tinet dei iusti. **Nā sic p̄ bonos de⁹ glorificat: sic p̄ malos blasphemaf. **Ro. ij. d.** **Romē dei p̄ vos blasphemaf in gētes.** **a Sanctificet nomen tuū.** **Quō sanctificat ab hoīe q̄ sanctificat oēs: Aut quō sanū ē quō sanctificat: S; i se quōdē sc̄m̄ ē: h̄ aut̄ q̄rit vt sanctificet i nob. i. vt cū nos illū sanctificauerim⁹ i nob: tūc ille sanctificet nos i se. **Nā q̄ nō sanctificat deū: nō sanctificat a deo. Sanctificam⁹ aut̄ deū i nobis: qm̄ sc̄tēf̄ est sc̄m̄ tmem⁹: & sollicitē vsq; iam ne forte volem⁹ sc̄ritatē noīe ei⁹ i nob p̄ opa mala: Sic qui p̄dara veste idur⁹ ē fugit oēs rē sordidā ne p̄dat gr̄az cādorū ei⁹: sic q̄ ipm̄ idur⁹: **Gal. iij. d.** **sollicit⁹ esse debet ne p̄taminet eū. **Ipe quōdē incōmuta bills manet: tñ p̄taminatiōis iniuriā grauis n̄ foriv dicabit ieritu.** **b Adueniat regnū tuū.** **Regnū dei b; retributio iustoz p̄ iusticia: & p̄ctoz p̄ culpa.** **Ite regnū dicunt sancti.** **Unde. j. xij. l.** **Colligent c̄tanta de regno eius: id ē**********

Scdm

Liby.

est de populo christiano.

Sicut in christo/tra ecclesia. Vel e **Sicut in celo:** in aia iusti: sic **Et i terra.** In carne: vt. s. caro p'sentiat sp'it. **Vel e** **Sicut in celo:** id est in v'ris sanctis: sic **Et i terra:** id est in peccatoribus. **Vel p' celi gratia:** per terram liberum arbitrium intelligitur. **Et est sensus.** **Sicut fiat voluntas tua.** In celo et in terra: id est fac vt libez arbitrium gratie consentiat: qd totum fit per spiritum consilij qui consistit nobis: vt si volumus misericordiaz consequi si mus misericordes. **Unde sensus est.** **Sicut fiat voluntas tua sicut in celo et in terra:** id est da nobis sp'it'is cōsilij quo

Sicut fiat voluntas tua: sicut i celo et i terra. **Panem nostrum** supsubstantialē dā nob hodie:

nos faciamus. **Quia dñs g' eius regnū iustū est in terra:** sic quidem voluntas dei sed non sicut in celo. **In celo enim angeli faciunt voluntatem solius dei.** Non sic est in terra: sed hoc fit in fine. **Comuniter autem accipi debet qd ait: e** **Sicut in celo et in terra:** **Adueniat regnū tuū sic i celo et i terra.** **Fiat voluntas tua sicut i celo et i terra.** **Et vide qd caute locutus est.** **Id dicit: Pater sanctifica nomen tuū in nobis:** adduc regnum tuum super nos: fac voluntatem tuā in nobis: ne seipsum videatur deus in hominibus sanctificare aut regnum suum super quos vult adducere: aut voluntatem suam in quibus vult facere: et per hoc hoc inueniretur deus personarum acceptor. **Nec iterum dicit: Sanctificemus nomen tuū: suscipiamus regnum tuum: faciam' voluntatē tuam sicut in celo et in terra:** ne hominum tantummodo videatur esse q' sanctificant deum: aut q' suscipiunt regnum eius: aut q' faciunt voluntatem eius: sed vti dicit et impersonaliter: **Sanctificet' adueniat: fiat: vt virtus opus necessarium demonstraret: quia et homo deum necessarium habet: et deus hominem ad iusticiā faciendam.** Nam sicut homo non potest facere bonum nisi habeat dei adiutorium: ita nec deus operatur bonum in homine nisi homo voluerit. **Sicut nec semen sine terra nec terra sine semine fructificat: sic nec homo sine deo nec deus sine homine iusticiam operatur in homine.** **g Panem nostrum quotidianum da nobis hodie.** **Videtur q' qui petit quotidianum non habeat in crastinum: Quomodo enim petit quotidianum vel diurnum: qui habet preparatum in quinq' vel decem dies: Illud enim petitur qd non habetur.** **Ad si est: oratio ista paucis potest conuenire aut forsitan nulli.** **Quis enim tā fidelis vt cū possit amplius habere tātam amplius sibi nō fuerit nisi q' dicitur: Forsitan solū conueniebat apostolis: q' oī tpe vagabantur et ipsa vagatio amplius quotidiano victu possiderent non poterat.** **Sed ita debemus aptare christi doctrinā vt omnes in ea proficiant.** **Ne forte cōmunis medicina dñi paucis aut nulli prodest: inueniatur superflua: que ad omnium salutem est preparata.** **Ergo non ideo oramus panem vt habeamus qd manducemus: sed vt qd manducamus de manu dñi accipiamus.** **Nam habere ad manducandum commune est inter iustos et iniustos: et frequenter habet peccatores q' iusti: de manu autē dei accipere panē nō ē cōmune: s' tñ sanctoz.** **Preparare g' non vcrat hęc verba: sed cū peccato p'parare.** **Nā qui cum iusticia panes preparat: illi deus dat panem quem māducat: qui autem cum peccato non illi dat deus: sed diabolus.** **Nam omnia quidem a deo dantur: non tñ omnia a deo subministrant.** **Vel ita: vt dum a deo datur sanctificat' accipiat.** **Et tō nō dicit: panē quotidianum da nob: sed addidit nostrū: id est quem iam habemus paratum apud nos: illum da nob: vt dum a te datur sanctificetur: vt puta: laicus offert sacerdoti panem vt benedicat: q' porrigat illi: q' panis ē: offerentis est: q' sanctificatus est: beneficium sacerdotis.** **Unquid non sufficit dicere: Panem nostrum da nobis hodie: quare addit quotidianum: Et luxuriosos cibos comescat: vt tātam quis māducat: quantū natura exigit: nō quantum lasciuia carnis impellit.** **Si enim tu in vno conuulso tantum expendas: quantum sufficere poterat centum hominib' moderate viuentibus: aut tibi ipsi centum diebus disciplina te viuenti: iam non quotidianum cibum manducas: sed multorum dierum.** **Christianus si possibile est pane quotidiano non plus habeat: qd possibile non est quantum ad possibiliter humanā.** **Item quare dicit: nostrum: Propter duas rationes.** **Primo: qz omnia que dat nobis de' siue arantibus siue militātib' nō nob solis dat: s' etiā alijs p' nos.** **Qui g' de laborib' suis indiget: nō p'stat: nō pōt dicere: panē meū da mihi: nec enī tñ suū panē māducat: s' alienū.** **Deide q' iuste acq'sitū panē māducat: suū panē māducat: q' aut cū pctō: alie: nū.** **h Da nob hodie: vt nō p' crastino sim' solliciti.** **Cū em' ignoret si viues cras: q' de causa ita sollicit' es: Accinctos et alatos nos vult eē tñ cedētes nature nō luxū vel auaricie.**

e' cose. dñi. 2. in calice

Ps. 87.

Alter

Scdm v. Liby.

Ps. 117.

misericordes effecti: tuā voluntatē in terra impleam' pro modo v'is: sicut implet in celo p' modo patris. **Postq' vero homo iam misericordiaz consecut' est et se totum subicit voluntati dñi: statim ad altiora suspirat: vt. s. illū videat: cui' volūtatē obtemperat remotis omnibus nebulis phārasmatum: qd nō implebit nisi in futuro.** **Hęc petitio sexto loco ponitur: quia homo sexta die conditus: sexta die diuina v'isione se priuauit: Sed dñs sexta grāte et sexta die ad suam v'isionē reformauit: et ideo sexto loco postulat v'isionem quam sexta die amisit: qd fit per cordis mundiciā: quam spiritus intellectus operatur in nobis.** **Ali' sensus est.** **Adueniat regnū tuū: id est da nobis spiritum intellectus quo mundo corde facti: Regnū tuum: id est te regnantem in sanctis tuis videamus.** **Visionem autem dei et regnū ei' sequitur pax et quies et delectatio summa: que fit per spiritum sapientie quā in cognitis celestibus delectamur: qui spiritus sapientie postulat cum dicitur: a Sanctificet nomen tuū in nobis. s. vt pater noster dicaris et nos filij tui i eternum.** **Hoc est: Da nobis sp'm sapiē quo pacati mēte filij dei noiemur et sim'.** **Et ecce ascenditur de terra i celum. Et hoc ordine complentur in nob hęc septē petitioes: s'm q' dicit Ps. Ascensionē in corde disposuit i valle lachrymar' i loco quē statuit.**

Sicut fiat voluntas tua sicut in celo et in terra: vt expositum est. **Sed quia voluntati tuę per omnia obedire nō possemus nisi vaticum haberemus: Ideo.** **g Panem nostrum super substantialē: b Da nobis hodie: qd tu sumus in hac vita p'senti. Sed quia hoc pane sumus in dñi qd iam sumus peccatorum sordibus inquinati: Ideo:**

Et dimitte nobis debita est de populo christiano. **Item regnum dicitur sacra scriptura. Ande. i. xxi. d. Auferetur a vobis regnum dei et dabitur genti facienti fructus eius.** **De omnib' vnus est intellectus.** **Aliud est regem esse et aliud regnare.** **Ecce deus naturaliter rex ē: s' nō in oib' regnat: nec oēs hoies sūt regnū ei': qz nec facit oēs volūtatē ei'.** **Nam in omnib' iniquis non deus: sed diabolus regnat: qui faciunt eius voluntatem.** **Unde Eph. vi. b. Rectores mundi tenebrarum harum.** **Non dixit mundi tñ: sed addidit tenebrarū.** **Tenebrę autem dicuntur iniqui: lux sancti.** **Eph. v. b. Fuistis aliqui tenebrę: nunc autē lux in dño: qz sicut p' sanctos de' ostēdit in hoc mūdo: sic per iniq's obscurat.** **Diabolus et mali hoies sunt in potestate dei: tñ nolūt esse sub deo: non sunt regnum dei.** **Nā iustū regnū ē quando et rex vult habere homines sub se: et illi volunt esse sub eo: quando autem rex cogit per violentiam esse sub se: illud quantum ad veritatē non est regnum sed tyrannides.** **Id deus quib' habeat oēs in potestate: tñ volentes tñ recipit: vt non sit tyrannus: sed rex.** **Diabolus plane tyrannus est: q' etiam nolentes suam compellit facere voluntatem.** **Quid est ergo q' dicit q' interim duo sunt regna in mūdo: dei et diaboli: id est iusti et iniqui: et hic queritur vt tollatur de medio regnū diaboli. s. iniqui vt veniat tñ modo regnū dei. s. iusti.** **Ad tñ fiet qñ omnes iniqui cum principe suo mittentur in stagnū inferni: oēs autē sc'i resurgēt et eūtes obitā dño i aere s' cū ipso erūt. i. Thassal. liij. d. Sic etiā intelligēdū ē d iusti/cla. Dō enī et iusticia et iniq'tas regnat: tñ extrincta iniq'tate sola iusticia regnabit.** **Sicut fiat voluntas tua.** **Unquid non facit dñs vltiq' qd vult: Ps. Omnia quecunq' voluit dñs fecit. Sed hoc gr'it vt i nobis fiat volūtas dei. s. vt eam**

Al. t'recant

Euangelij scdm Mattheum

Alter **Et dimitte nobis debita nra. i. pta nra. Sic z nos dimittim' debitorib' nris. i. da vt nos dimittam' alijs qd in nos peccauerit: z tu dimitte nobis qd in te peccauim'. S; qz p nos stare z resistere hosti no sufficim' / petim': c' Et ne nos inducas i teptatione. i. iduci pmitas. Et no tm b factas nob:**

De pe. d. 1. c. tres sunt d. 1. c. si est: et d. 1. c. de quotidiana: ecc. c. adhuc De cose. 2. c. De literatur. Marc. 11. d.

S; libera nos a malo. i. a mundo vel a pcto z a purga torio. Amē. i. vere vel fidelit. De re: quo ad intellectū: fidelit / quo ad affectū. Et tō dñs in sine posuit Amē: qz hęc oio potissime ex intellectu et affectu dicenda est.

Et dimitte nobis debita nostra: sicut z nos dimittim' debitorib' nostris. Et ne nos inducas in temptatione: sed libera nos a malo: Amen. Si enim dimiseritis hominibus

Uñ dñe Interfili. Vos q estis qñi dñi. Pñ. Ego dixi dñi est. Pñ. s. Et Exo. vij. a. Cōstitui te deū pharaonis. Hęc sūt opa que pprie opat in nobis dñs. Esa. xxvj. c. Dia opa nra opat' es in nobis dñe rē. Dia. i. pfecta vel excelsa. g' Hoib' peccata eoz: qz in b q peccat hoies sūt. Ben. vj. a. Nō pmane bit spūs me' in hōie qz caro ē. Hō eni ab humo est. b' d' mitteret z vobis p: v; celestī delicta v; a. Ecce magna fiducia. ij. Reg. xix. d. dauid defacit d' mittere semel et male dicit. Jre. j. Reg. xxv. f. ad petitionē

De pe. d. 4. dicit dñs De cose. d. 1. c. panem i. 18. d.

Scdm Chryf.

Et dimitte nob rē. Cū q spe orat q imicitia seruat etiam aduersus ledentē: Eccl. xxvij. a. Hō hoi seruat iram z a deo qrit medelā: Si q̄ q̄ iustus est frustra orat nisi indulserit: quō putas orat q̄ iustus nō est si ipse p iniusticiā alios ledit et grauat? Sed multi nolētes dare veniā peccatib' i se: fugiūt hāc oionē. Stulti pñū: qz nō sic orāt vt docuit christus / hęc sūt chāstī. Scdo: qz nec p̄ exaudit oionē quā fil' nō dicit / uit. Cognoscit eni p̄ filij sui sensū: et p̄ba nō suscipit: q̄ vsurpatio humana excogitauit: s; q̄ sapia christi exposuit. Nō dicit: Sicut z nos dimittem' / s; dimittim': vt p̄us dimittam' et postea petam' remissionē. Rememorat h̄ pctōz vt humiliat: ubet remittere vt p̄scētā purget: p̄mittit veniā vt statuat i spe: z te facit dñm suū: Sic decreuer' inqt de eo / et ego de te decernā: tu p̄seruo dimitti / ego seruo: tu obnoxius peccato / ego sine pctō. Sed dices: Iniuste passus sū. Hęc sunt pctā. Si eni iuste / pctā nō sūt: z tu talis venis acceptur' remissionē. Poterat qdē de' sine b̄ dimittere: sed vult falsitatē nostrā expellere / z philotropiē occasiōes studet dare. **Et ne nos inducas i teptationē. Quia mltā magnifica supra posuit: nūc addit humilitat' doctrinā: vt dñi dicit: Remos i ducas i teptationē / cognoscāt se esse infirmos: z p̄sideratio infirmitat' causā gloriatiōis extinguat. Duo q̄ petim': vt nos nō iducatur: et vt inductos nos liberet de periculo teptatiōis. Nā si fm̄ p̄tate iusticię hoies examiaret: null' poterit fieri salu'. Nō aut difficile teptat' / aut si teptat' n̄ tādū teptat donec nos vincam' teptationē: s; q̄dū nos vicere velle oñderim': nō virtutē nram teptat' / sed volūtatē. j. Cor. x. c. Fidelis de' q̄ non patietur vos teptari supra id quod potestis rē. Volens aut gloriificare hoiem teptat eū: non vt eum magno iudicio gloriificet: sed ne sine causa gloriificet: docet humilit' timere: agones nō insilire. **Libera nos a malo p̄ntioso. Pernitiosū diabolū vocat: iudens nos ad ipsū im / placabile h̄ie p̄lū. Et mōstrās qz nō natura talis ē: sed p̄pter supabūdantiā malicię sic vocat: et qz a nobis nihil passus nos p̄sequit. Et nō dicit: a malo libera: s; a malo: vt nō odiam' p̄rimos: cū ab ipsis mala passi fuerim': sed ab illis ad istum trāspōnam' imicitias sic ad causam maloz. Chryf. Tuū ē regnum et virtus et gloria in secula seculorum Amen. Tria hęc ad tria que superi' dixit introducit. Quā dixerat: Adueniat regnum tuum: Ac si dicat quis: Non habet deus regnum in terra: Respondet. Tuum est regnum. Nō potest deus facere in terris quod oratis: Fiat voluntas tua rē. Rūdet Tuā ē virtus rē. Item dicit: Gloria est si dimittentibus dimittit. **Si eni dimiserit hoib'. Post postā oionem subdit dñs ipsi' cōmēdationē p̄ insertā p̄ditiōnē. q. d. dñs: iusta ē hęc p̄ditio vt dimitterib' dimittat' z nō dimitterib' non dimittat'. Eccl. xxvij. a. Dimitte p̄rimo tuo nocētē te: z tūc de p̄cātū tibi pctā soluent. Et ibidem. Hō hoi seruat irā et a deo qrit medelā: Dicit q̄: **Si eni dimiserit hoib'.** Nota qz nō ait: Si aut vos hoies dimiserit' hoib' pctā eoz: sed ait simpliciter: dimiserit' / si addēs vos hoies: in b̄ ipso inuēs condonātes iniurias / bñfaciētes inimic' / orātes p̄ eis quodā modo esse supra hoies: qz peccare i fratrē humanū est: s; rāco rē odij dimittere z p̄ iniurijs bñficiā reddere qñ diuinū est.******

peccata eorum: dimittete vobis pater vester celestis delicta vestra. Si autem non dimiseritis hominibus: nec pater vester dimittet vobis peccata vestra. Cū aut ieiunatis:

abigall dimitte iurias illatas a nabal: Et tō ei dñs facile dimisit triplex pctā p̄tra vltā cōmissū. ij. Reg. xij. d. Luc. vij. f. Dimitte z dimitte vob. **Si aut nō dimiserit hoibus.** Procedit p̄ditio qñ ab opposit'. q. d. sicut ad dimissionē nē viam dimittit vobis: ita ad nō dimissionē viam nō dimittitur vobis. **Hęc pater vester dimittet vob peccata v; a: vt sit negatio extinctiua totū negās. q. d. nec peccata v; a vob dimittet: nec p̄ vester ē. Hñ dicit' v; a: qz hęc est sola possessio z opatio hois. In bonū eni p̄ se nō pōt' s; in malū pōt'. Jaco. ij. c. Iudiciū sine misericōdia fiet illi q̄ non fecit misericōdiam. **Cū aut ieiunatis.** Supra admonuit dñs b̄ elemosyna z oione vt recta intentionē fierēt: nō humanę laudis appetitu: nunc idē admonet de ieiunio. De q̄ nō remouet dñs tristitiā oimodā / s; tristitiā hypocritarū: que nō solū meritū nō habet / sed suppicitiā p̄meret. Notādū aut q̄ ieiunū aliud est spūale: aliud corpale. Spūale ē qd̄ abstinet a pctō. De q̄ Esa. lvij. b. Nōne h̄ ē magis te iunū qd̄ elegit: Dissolue colligatiōes impletarū. Ieiunū corpale ē abstinerē a cibo corpis tpe certo. Ad mltā bona efficit cū recte fit. Primo paupes reficit. Tunc eni est rectū ieiunū: qñ qd̄ vētri subtrahit paup' daf. Unde Esa. lvij. c. postq̄ monuit ad ieiunium subiūgit: Frāge esurienti panē tuū. Item intellectū subleuat. Daniel. j. d. Dalasar q̄ interpretat' despectio angustiaz / tollebat cibaria et vinū pot' eoz dabatq; eis legumia: pueris autē his dedit de' scientiā z disciplinā in omni libro z in oī sciētia: danieli autem intelligētā oim visionū. Jre ḡfaz docēdi impetrat. Uñ Exo. xxxij. d. legis q̄ moyses ieiunauit q̄draginta dieb': et tūc suscepit legē qua doceret populū. Item reuelatiōes secretoz meret. Unde Daniel. ix. f. post ieiunū audiuit ab angelo: Tu ergo aduerte sermonē z intellige visionē. Jre ad visionē dei p̄ducit. Uñ. ij. Reg. xix. b. legis de bella q̄ ieiunauit q̄draginta dieb' z q̄draginta noctib' z venit ad montem dei oreb' vbi vidit deū. Jre auctoritatē z grām apud homines p̄fert. Uñ. ij. b. legitur de iohāne baptista q̄ omnes exibat ad eū. p̄p̄ vlt' austeritatē z ieiunū durū. Jre penam euitat. Unde Jone. ij. d. ieiunio misertus est dñs nīuū. Item carnis lasciuā domat. Unde Hiero'. Oratione sanā pestes mentis: ieiunio pestes corporis. Marc. ix. e. Hoc genus in nullo potest exire nisi in oione z ieiunio. Item hoiem cū deo seruat. Esa. xxx. e. Dabit tibi dñs panē artū z aquā breuē: z nō faciet auolare a te doctore tuū. Jre sanitatē corpori p̄seruat. Eccl. xxxj. c. Vigilia z cholera z tortura viro infructu: somnus sanitatis in hoie parco. Jre temptatiōnem demonis eliminat. Unde Judith. xij. b. post ieiunium amputauit caput holoseris: id ē suggestiōnem demonis. Jre liberationē a morte p̄ alijs impetrat. Unde Iester. vij. b. post ieiunū impetravit apud regem liberationē iudeoz: de quibus data erat sentētia mortis. Item gratiam vel augmētum gratię impetrat. Unde Act. ij. a. post ieiunū q̄draginta diebus dat' ē ap̄tō spūscētus. Jre exēplo informat: Et tō ieiunauit dñs i deserto. s. ij. a. Dicit q̄: **Cū aut ieiunatis:** in tpe certo z determinato. Nō eni semp est ieiunandū: qz oia tempus habent. Chryf. Elemosyna p̄cedit quasi mercatrix vt locum habeat oratio. Ieiunū sequitur orationem: qz non oratio ieiunij adiutorium est / sed ieiunium orationis. **Molte fieri sicut hypocrite.****

Duplex ieiunium

Ieiunū corporeale mltā bonū efficit.

Euangelij scdm Mattheum

Ubi nec erugo nec tinea demolitur: ad litteram: quia nihil mali ibi admittitur etc. Moraliter: Per eruginem supbia: que de bono orit: sic erugo de metallo. Per tineam inuidia: quia sicut tinea sine sonitu vestem corrumpit: sic inuidia virtutes. Fures sunt heretici: qui furantur veritatem sacre scripturę: vel demones: qui effodiunt in temptatione: furantur in consensu. Jaco. v. a. Agite nunc diuites: plorate vultus: plorate: plorate: tinea: vultus: contra fures: qui sunt lupi contra quos vultandum est. b. Et

Luc. 11. c.

vbi nec erugo nec tinea demolitur: et vbi fures non effodiunt nec furantur. Chrysostomus. Omnia bona mundi triplex interitus tollit: aut ex seipsis veterascunt: aut diuorum luxu consumuntur: aut extraneis dolo vel calumnia diripiuntur: quia omnes fures dicuntur: qui per iniquitatem festinant aliena facere sua. Vel: Ubi fures etc. quia ibi aduersus electos dei nulla fraus preualebit. Maun. j. d. Lebra iuda festiuitates tuas: non adijcet vltra vt transeat in te bellia: vniuersus interijt. c. Ubi est thesaurus tuus? q. d. caue vbi thesaurigos. Ubi est thesaurus tuus? ibi est et cor tuum. i. cordis meditatio. Eccl. x. a. Cor sapientie in dextera eius: i. i. et stulticie in sinistra. i. i. transitorie. Deut. xxxij. d. Oculi iacob in fra frumenti. i. i. celo. Prover. xvij. d. Oculi stultorum in finibus terre. Eccl. ij. c. Oculi sapientis in capite eius. Ubi est thesaurus tuus? ibi est et cor tuum. Hiero. Cor habet gulosus in ventre: lasciuus in ludicris: amator in libidine: auarus in pecunia.

Thesauriganti tria sunt necessaria.

Qui vult thesaurigare tria sibi sunt necessaria. Prouidentia in reponendo: discretio in congregando: diligentia in seruando. Prouidentia: vt prouideat vbi reponat in locum tutum: id est in celum: et arcam fortem. s. christum vel beatam virginem. Corpus est mala arca: quia omnia putrescunt ibi. Aliquando diabolus vult auferre thesaurum istum per violentiam. s. temptationem. Quod significatur. ij. Machab. iij. c. q. heliodorus qui diabolum significat: voluit spoliare templum. Sed quid faciendum est: docetur ibi optime. Tria sunt que vim eius debilitant: Oratio: timor: et dolor. De oratione dicitur ibi: Inuocabat de celo eum qui de depositis lege posuit vt his qui deposuerant ea salua custodiret. Si ita fiet: veniet ille sedens super equum: habens vt videbatur arma aurea. s. christus paratus ad pugnandum: quem sequuntur duo iuvenes optimi decore. s. angeli missi a deo. s. timor de pena futura: et dolor de preterita culpa. Discretio etiam necessaria est. Roma. xij. a. Rationabile sit obsequium vestrum. v. l. u. cerna corporis tui. Dixit vbi thesaurus tuus est: ibi et cor tuum: ideo cauendum est in reponendo thesaurum. Sed que cautela ab intentione incipit: ideo determinat intentionem vt non vertatur ad inanem gloriam vel lucrum temporale. Chrysostomus. Post elemosinas conuenienter docet mentem habere ad deum. Qui enim cor habet ad deum: illi oculus lucidus est. Unde. s. v. a. Beati mundo corde: quoniam ipsi deum videbunt. Eccl. xj. c. Dulce lumen et delectabile oculis videre solem. Vocans ergo intentionem oculum: comparat eum lucernę. Sicut enim oculus membra ad operandum dirigit: et lucerna gressus ambulantis: sic intentio congeriem operationis. Et sicut nomine oculi duo accipiuntur: vt dicit Bero. s. intentio et lux fidei: sic nomine corporis duo similiter. s. congeries operum exteriorum: et congeries operum interiorum siue virtutum. Primo oculo responderet primum corpus: et secundo secundum. Lucerna igitur intentio recta: vel fides formata: opera dirigit et informant. Dicit ergo: Lucerna corporis tui. Corpus dicit congeriem operum exteriorum et interiorum. e. Est oculus tuus: id est fides vel intentio: vt non ad lucernam hominum iudices opera: sed proprie conscientie. Apoc. xxi. g. Lucerna eius est agnus. Quia agnus simplex: significat rectam

intentionem et simplicem. f. Si fuerit oculus tuus. Per hoc q. dicitur oculus singulariter: significat q. intentio debet esse ad vnum. iij. Reg. vlt. b. Sedechias excecatus est in reblatha. Similiter fides debet dirigi ad deum. Cant. iij. c. Vulnerasti me foror mea in vno oculo tuo moror.

Si autem oculus tuus nequam fuerit: totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo lumen quod in te est: tenebre sunt: ipse tenebre quantę erunt: Nemo potest duobus dominis seruire: Aut enim vnum odio habebit

plex: sine errore ad fidem: sine praua delectatione ex charitate informante. Vel: Simplex: sine duplicitate. b. Totum corpus tuum: id est congeries bonorum operum interiorum et exteriorum: r. Lucidum erit: a tenebris peccati re-

Luc. 16. c. 25. d. l. c. acur. 21. q. 1. c. 1. De pe. d. l. 5. c.

morum. k. Si autem oculus tuus: id est intentio tua: si nequam fuerit: id est peruersa. m. Totum corpus tuum tenebrosum erit: id opus demeritorum erit. Chrysostomus. Sicut qui graues habet oculos: si ponas eum in loco tenebroso melius videt: si autem ponas in sole nihil videt: quia oculi non suffert solis candorem: Sic et homo mundialis: qui oculum. i. mentem terrenis desiderijs sordidam habet et turbulentam: si ponas eum in rebus mundanalibus sapit et astutus est: si autem trabas eum ad res spirituales nihil sapit: quia mens eius terrenis desiderijs corrupta iusticie bonum non sentit: dico non nescit: scit enim quod non sentit. n. Si ergo lumen: id est intentio que debet esse lumen operum.

o. Quod in te est: in libero arbitrio. p. Tenebre sunt: mala intentione facta: quia tunc mala: q. Ipse tenebre: id est ea que per se mala sunt: quantę erunt: Et est sensus in summa. Si bona que agis: quia mala intentione fiunt: tenebre sunt: ea que per se mala sunt et mala etiam intentione fiunt maiores tenebre sunt. Vel sicut Augustinus. Lumen est intentio praua: dictum vel factum dicunt tenebre. q. n. est sensus. Si intentio corrupta est tenebre: multo magis dictum vel factum peccatum et illa intentione. Chrysostomus. Non eligeres auxilium et sericas vestes vt oculis obareris: quia nulla reliqua vlti tibi esset utilitas: ita in anima custodi intellectum. r. Nemo potest duobus dominis seruire. Ad huc vritur dominus quasi quadam anthypophora. Posset enim dicere aliquis: Si propter intentionem temporalium et hominum mala fiunt que sunt bona: ego facta bona simul et propter celestia et pro temporalibus. Et potest hoc respicere tria que predicta sunt. s. Nemo potest seruire pro temporalibus simul et terrenis: vel simul thesaurigare in celo et in terra. Vel: Nemo potest simplici oculo et nequam facere aliqua. s. Quobus dominis: contrarijs. Non enim potest quis exercere opus diaboli et placere deo. iij. Reg. xvij. d. Alisquo claudicatis in duas partes: Duo domini sunt virtutes et vitia: celestia et terrena: deus et diabolus: vana gloria et vera gloria. Aut enim: subiungit causam predictam: v. Aut odio habebit: diabolum tanquam singularem malum: non creaturam et vitium.

r. Nemo potest etc. i. deo et diabolo seruire. Diabolus significat per pharaonem: qui facit seruire suos in luto luxurie: latere cupiditatis: palea vanitatis. Et inuitat ad edificandum tres ciuitates in egypto. Phiton / ramesse / heliopolis. De duabus primis: Exo. j. b. De tertia Egipti. In die illa erit quinq. ciuitates in terra egypti: ciuitas solis vocabitur vna. Phiton / interprete os abyssus / vel cupiditas. Prover. xxx. c. Tria sunt insatiabilla: Infernus / os vulgus / et terra que non saturat aqua: quartus homo. s. Ignis nunquam dicit sufficit. Ramesse / interpretat malicia detinentes: hęc luxuria. Prover. ij. d. Dies que ingrediuntur ad eas non reuertentur. Heliopolis / ciuitas solis: superbia. Job. xxxj. c. Si vidi solem cum fulgeret et lunam incedere clarescens: et in abscondito cor meum. Sole videre clarescens: est exultare de mundi prosperitate. Itē futerit diabolo in panibus detractores. i. Alii Prover.

Et alterum diliget

t. Alii Prover.

Et alterum diliget

t. Alii Prover.

Et alterum diliget

t. Alii Prover.

Et alterum diliget

t. Alii Prover.

Et alterū diliget. s. deū. b. Aut vnū sustinebit
 s. diabolu iugū eius portādo. **c. Et alterū contēnet. s.**
 deū ioga ei⁹ delictijs ⁊ p̄cipiscētij⁹ postponendo. **Et nota qd**
 dicit: **cōtēnet: nō odiet.** In oi eni p̄ctō mortali p̄temp⁹ est.
Nota qd nulla creatura deū odit affectu/etsi effectu. Nec eti-
 am diabolus odit de

B sed inquātū deus ē:
 sed inquātū punien-
 dus ē. Sicut latro nō
 odit iudicem qz hō:
 s qz iudex ⁊ vindex.
Non potestis
 deo seruire ⁊ mā-
 monge: **D** manifestā-
 tio ei⁹ ē qd dixerat:
Nō potestis duob⁹
 dñis seruire. **Nō dicit**
 hie: qd fieri licet
 vt hñ dispēset. **Abra-**
 am eni diuitias habuit

et alterū diliget: aut vnū susti-
nebit: ⁊ alterū p̄tinet. **Nō pō-**
testis deo seruire ⁊ māmonge.
Ideo dico vobis: nē solli-
 citi sitis aīe vīe qd māducet.
nēqz corpi vīo qd iduamini:
Nōne aīa plus est q̄ esca: et
corp⁹ plus q̄ vestimētū: Rē-
spicite volatilia celi: qm̄ nō se-

et sob: sed non eis seruerunt. Seruire
 eni diuitijs auari est. **Nota** autē qd sy-
 ra lingua /mammone diuitie dicuntur.
 Scdm̄ quosdā dicit nomē demonis /q
 p̄est diuitijs: nō qd in ei⁹ distione sint:
 sed qz laqueis diuitiarū vtrū ad decipi-
 dū. **Chryf.** **Nō solū** in hoc nocēt diui-
 tije qz latrones armāt ⁊ nos: ⁊ intellectū
 obtenebrant: sed qz a seruitute dei nos
 expellūt in suā captiuitatē. **I**deo qd vult
 deū amare: necesse ē vt odiat diuitias:
 ⁊ qd vult mādata auaricie facere necesse
 ē vt p̄tempnat dei mādata. **I**deo
 dico vobis: qz. s. deo ⁊ māmonge nō
 potestis seruire: **ideo dico vobis.**
 Quia possēt forte dicere: **Tu** p̄hibes
 diuitias /s saltē indigem⁹ cibis ⁊ possu-
 mus solliciti esse de illis habēdis. **Hoc**
 p̄uenit ⁊ remouet cū dicit: **Ne sol-**
liciti sitis aīe vīe. i. vīe vīe. **Multi-**
plex ē sollicitudo. **Est** eni quēdā puide-
 tije sp̄ialis: **Et** hęc p̄cipit **Prouer. vij.**
a. Vade ad formicā o piger ⁊ disce sapi-
entia. **Est** et sollicitudo sp̄alis necessita-
 tis: q̄ est tolerabilis. **De q̄** **Ben. iij. d.**
In sudore vult⁹ tui vesceris pane tuo.
Est etiā sollicitudo sup̄fluitas ⁊ curiosi-
 tas: **hęc** p̄uenit ex amore inordinato
 terrenor⁹ ⁊ dissidētia eternor⁹: **De** hac
Prouer. xj. a. Expectatio sollicito /
rū p̄bit. **De** hac etiā dicit **Luc. vij. b**
sup̄ illū locū: Semē est verbū dei / Blo.
Sollicitudo hui⁹ seculi suffocat s̄bum
dei. Ibi **Ben. Circūit sedulus explo-**
rator: sequit / obsequit / simulat / dissimu-
lat pedib⁹ ac manibus repēs si qd mō se
possit ingerere in p̄monium crucifixi.
Chryf. **Sollicitudo desperatiōis ē fi-**
lia. Prima sollicitudo ē cōmēdabilis: scda tolerabilis: tertia
 vitupabilis. **Quid** māducet. **hęc** suggillant gulosi
 q̄rū de⁹ vent⁹ ē: **Sic** de guloso esau dicit **Ben. xxv. d. Aug⁹.**
Pascebat p̄tēnētē se ⁊ nō pascelt obsequētē. **Chryf.** **Esca** et si
 sollicit⁹ nō fuerit habebis: iusticia hō nisi sollicit⁹ fuerit nō ha-
 bebis. **Aug⁹** s̄ sapientia de b̄ sollicitū esse qd sine sollicitudine
 etiā apprehēdes: ⁊ nō esse sollicitū de eo qd nisi sollicit⁹ fuerit
 p̄des: **Phil. iij. a. Gaudete i dño sp̄.** **h** **Neqz corpi vīo**
qd iduamini. **De** duob⁹ loq̄t d̄ qd⁹ ē maxia sollicitudo. s.
 cibo ⁊ vestitu. **Timoth. vij. b. Habētes** alimēta ⁊ qb⁹ tega-
 mur ⁊c. **De** his duob⁹ sollicit⁹ erat qd induebat purpura ⁊ bys-
 so ⁊ quidē epulabatur splēdide: **Luc. xvj. e. Habētes** igit vici-
 tum ⁊ qb⁹ tegamur his p̄tēti sim⁹. **Hiero. Dicitur** pariter. et

forde fugienda sūt: alterū eni gloriā / alterū ignominia sapit.
Nōne aīa plus est q̄ esca ⁊ corpus pl⁹ q̄ vesti-
 mētū: q. d. qui dedit aīam q̄ magis est / dabit ⁊ esca q̄ mi-
 nus ē. **Quantū** ad escam dat exemplū de volatilib⁹: quantū
 ad vestimētū de lilij⁹. **Nōne** aīa pl⁹ est q̄ esca. i. vitayia.

rūt nēqz metūt nēqz p̄gregāt
 in hōrea: ⁊ pater vester cele-
 stis pascit illa. **Nōne** vos ma-
 gis pluri estis illis: **Quis** autē
 vīm cogitās pōt adijcere ad
 staturā suā cubitū vnū: **Et d**
vestimētus quid solliciti estis:
Cōsiderate lilia agri quō cre-
 scunt: nōn laborāt nēqz nent.

Simile Job. xij. d.
 Qui amat aīam suā
 p̄det eaz. i. vitā. q. d.
 dñis: ne timeatis / qd
 dedit aīam: dabit es-
 cam. **Et cor-**
pus plus q̄ vesti-
mentū: q. d. sic: et
longe mai⁹: qz b̄ p̄
 illud ē datū vel fac-
 tū. **Chryf.** **Aīa non**
 morat nisi i corpe ci-
 bato: multi tñ de aīa
 sunt solliciti parum

Luc. 12. d.

qd māducet. **Et** maxie theologū: qd cū aīe ori apponit nec in
 de comedūt: dñs qd i scholis audūt n̄ facūt: s̄ p̄ laude aut tē-
 porali mercede vendūt. **Respicite** volatilia celi: q̄
 nō p̄petuo erūt ⁊ ideo minora ⁊ indigniora sūt. **Chryf.** **Et** on
 firmat p̄mo ab aīa: vt a maior: deide a minor: vt a volatili.
Quā nō serūt: ad victū suū curādū. **Neqz** me-
 tūt / laborādo. **Neqz** p̄gregāt: labor ⁊ sollicitudinē ad-
 dendo. **In** p̄mo sugillant timidi: in scdo auari ⁊ inq̄eti: in ter-
 tio raptores ⁊ tyrāni. **In** horrea: qd fecit ille diues stul-
 tus. **Luc. xij. c. dices:** **Quid** factā qz nō habeo qd p̄gregē fru-
 ctus meos: hoc factā: destrua hōrea mea ⁊ mala factā illa
 rē. **Dicit** aut illi de⁹: **Stulte** hac nocte aīam tuā reperiet a te.
Chryf. **Aīa** oīa fecit de⁹ p̄t boiem: boiem aut p̄t seip-
 sum. **Sī** q̄ aīalib⁹ ministrat p̄t boiem: quō boib⁹ non minist-
 rat p̄t seip̄sū: **Et** pater vester celestis pascit il-
 la: nō de⁹ me⁹: sed pater vester: vt illis p̄siderat multo ma-
 gis vos pascat: qd estis filij. **P̄.** **Qui** dat iumēt escā ip̄sori.

Ps. 146.

Job. xxvij. d. Quis p̄parat coruo escā: **Rab.** **Quis** rex de
 uos / militib⁹ debita n̄ p̄curat alimonia: **Quis** dñs seruis suis
 n̄ ministrat cibaria: **Quis** p̄t n̄ dat filijs: **Moli** hō exacerbare
 deum p̄ te taliter cogitādo. **Dato** regno suspiras panem / in-
 dutus immortalitatis gloria / plāgis corpi vestimētū: **Aug⁹** et
Rab. hęc ad litterā intelligunt: **Verisimilit** tñ possūt expo-
 ni de religiosis: qui nec serūt nec metūt ⁊ nihil i terra querūt
 et ab omni mūdana sollicitudine semoti / sola p̄templatione in
 celo degunt. **De** quibus **Esā. lx. b. Qui** sunt hī qui vt nubes
 volant: ⁊ q̄si colūbe ad fenestras suas: **Nōne** vos ma-
 gis pluri estis illis: **Modus** loquēdi ē respondēs tras-
 lationi. q. d. maioris eni p̄cij estis. **Sī** igit de illis curat ⁊ d
 vobis. **Quis** aut vīm cogitās / sollicitudine ⁊ stu-
 dio aīe: **Potest** adijcere / corpal sagacitate ⁊ labore ⁊
 v̄ **Ad** staturā suā cubitū vnū: q. d. nullus. q. d. qui de-
 dit corpal augmētū / dabit ⁊ vestimētū. **Alia** s̄ra dicit: **Ad**
etatē suā. **Et** sic p̄bat dñs per rationē augmēt: qd de cibo n̄
 debent esse solliciti: qz si cibus ē ad augmētū vel nutrimentū:
 deus autem vtrūqz operat: ad quid igit cibus cum tanta solli-
 citudine acquiritur: **Chryf.** **Sicut** sollicitudo corpal non
 potest apponere: ita nec cibum congregare. **Et** de ve-
 stimentis quid solliciti estis: q. d. si corpal addere non
 potestis / de vestibus non curetis: quia in his et alijs puide-
 bit eis qui ea fecit. **Cōsiderate**

lilia agri quō crescūt: q̄si. i. tam
lilia agri: vtrūqz
 coloribus p̄ciosis iduta sūt. **h** **Nō**
 laborāt: colorib⁹ se ornādo. **h** **Ne**
 q̄ nēt / idumēta sibi p̄ficiēdo. **Chryf.**
Quō diē laborāt / ad vīos p̄tiner: qd
 diē nēt: ad sēmas. **Itē.** **Cur** n̄ dīc̄ pa-
 uonē ⁊ cygnū: p̄t vtilitatē maiorē: **Et** tō ⁊ lilia sēnū vocat.

Dico aut vobis
 Moraliter. **Per** lilia actiuos: p̄ volatilia p̄tēplatiuos: p̄ sēnū
 intellige p̄ciosos. **Moraliter**

Multipler sollicitudo

Phil. 3. d.

Euangelij scdm Mattheum

18 a Dico aut vobis: ego. s. de culus verbis dubitare non debetis. b. Qm nec salomon: q pze alijs hoibz floruit: qui dicit Eccl. ij. b. Supgressus sum opibz ois qui ante me fuerit in hierusalē. c. In oi gloria sua triplici: Dicitur rō scientiarū/potentiarum. Alia littera: In oi regno suo. d. Cooptus ē sic vnu existit. i. tam pulchre. Vel qz in salomone fuerunt vestes aliene: in lillo ho. pprie vestes q na tura dedit ei. Chry/ soltom: Salomoni hoies ministrabant vestes: istis aut de. e. Si em fenun agri qd hodie ē z cras in cibariū mittit. i. in fornacē: vel in aceruū factum ad modum cibariū. Cras aut pro futuro ponit. Simile Gen. xxx. e. Rīdebit mihi cras iusticia mea. b. Deus sic vestit. i. tam pulchre ornat. q. d. si ista que tm ad vsum temporis sūt z tam cito decida sūt vt ipsa cras cremabunt: a dno tam venuste qnant: i. Quāto magis vos: supple vestit: k. Modice fidei: q de pmissione dei dubitatis. Interliti. Quicūqz in aliqua pmissione dubitat/modicus est fide: et quāto plus dubitat/min⁹ inuenit ea p qbus sollicit⁹ fuit zc.

l. Nolite ergo solliciti esse. Super dicit q sollicitudo curiositatis remouenda est: quia cū matora dederit/ mīnora dabit: Et posuerat tria exēpla: Inde pcludit: Nolite g solliciti esse: qz in voluntate vestra ē. m. Dicitur qz mator est sollicitudo qn peccat in sermone: qz tūc datur in exēplū. Chry. ij. d. Dicitur suls dixerit vbi est triticum z vinum cum deficerent. n. Quid māducabim⁹. Numeri xj. b. Quis dabit nobis carnes ad vendendum: recordamur pisciū quos comedebamus in egypto gratis: in mentem nobis veniunt cucumeres z pepores/porri/cepe/et allia. o. Aut ad bibem⁹: Ecce sollicitudo stulta. Pro uisa eni sūt hęc oia ab eo q nouit hęc i via esse necessaria. Eccl. xxxj. d. Sanctas ē aīe z corporis obzulus pot⁹. Seneca. Natura mīnūmīs contenta est. p. Aut quo opiemur. Hęc cura deo relinquēda est. q. Hęc eni oia: que supra dicta sūt: r. Gentes inqrit: qui infideles sunt z q de futuro rō bonoz pmissione non pfidit. Roma. viij. a. Qui fm carnē sunt que carnis sunt sapiūt: q ho fm spm sunt que spūs sunt sentiūt. Aug. Scit eni celestis medicus qd vobis daturus est ad solationē: quid ho subtrahat⁹ ad exercitationē. Mō eni homo sumēto suo sine causa cibarū detrahāt. s. Scit eni pater vester qz his oib⁹ intelligit. Quia ergo pater diligit vos filios: z qz indiget/ pcurabit vobis hęc. Duc/ usqz phibuit dñs sollicitudinē pp multas causas. Prima ē: qz hō vni suffocat. j. xij. c. Sollicitudo hui⁹ seculi z fallacia diuitiarū suffocat verbū. Scda ē: qz fructificationē bonozū operū exterminat. Dicitur. iij. a. Mouate vobis nouale z no/

lite serere sup spinas. Tertio: hominē illaqueat. j. Timoth. vlt. b. Qui voluit diuites fieri incidit in temptationē z in laqueū diaboli. Cañ. v. b. Expoliat me tunica mea. Dñs Berda. Recepta sollicitudine tpaliū sub sidioy quālibet eximius pdicator difficile mittit pctm. Quarto: a spūalibus retrahit.

q eni oia gētes inqrit: Scit enim pater vester quia his oibus indigetis. Querite ergo primū regnum dei et iusticiā eius / et hęc omnia adiicientur vobis. Nolite ergo solliciti esse in crastinū. Crastinus enim dies sollicit⁹ erit sibi p si. Sufficit dici malicia sua.

mittit. Eccl. xxxj. c. Algilla z tortura z cholera viro infrumto. i. cupido. Octauo vgilādo somnare fac. Eccl. v. a. Multas curas sequunt somnia. Et nota q sicut somniāt videt q multa faciat: ita solliciti multa cogitāt z pauca faciūt. Mono aiaz exēcat. Vñ dicitur. vlt. b. et. iij. Reg. xxv. b. habet de fedechia q exēcat⁹ fuit i reblatba: q iterptat mltā hęc. Decimo euacuat pniaz. Gen. iij. d. Cain. i. possessio tpaliū post q eduxit abel. i. luctū i agz sollicitudis. i. occidit eū. t. Querite g pmū regnū dei. Mora q tria sūt genera bonozū: Eternū/spūale/tpale. Primū est maximū bonū: secūdū minus: tertiu mīnū. Dicit g: Querite pmū. i. pmo vel pncipalit. Vel/ Primū/ qd est int alia pmū: v. Regnū dei. Hoc vnu z solū cū sollicitudine ē querēdū. Et iō dicit: Querite. i. ad querendū attēdit. Querite: qz tps breue. Dicit. xxxj. e. Ad esse festināt tpa. Eccl. viij. a. Finis venit: venit finis. Itē qz locūdū. Ps. Dī magna multitudo dulcedis tue dñe. Esa. xxi. c. Si qrit qrite. Querite/ oīone et ope. Itē quia gloriōsū z copiosū. Proverb. viij. b. Decū sūt diuitie z glia zc. r. Et iusticiā ei⁹. Ecce bonū spūale: qd est via ad regnū. Chry. Justicia ē via pietatis p quā itur ad regnū. y. Et hęc oia: Ecce de bonis temporalib⁹: que vltima sunt z mima: z Adijcient vob: Mō dicit dabunt: ne putent q panda regno vel fruib⁹. Et nō dicit q rēda esse: ne putent terminū eē humane vitē. Adijcient: adiectiuo mō/ nō substantiuo. Qz aut illis q faciūt de adiectiuo substantiuū z ecōuerso. Aug. Qz aut illis q relinquūt te dñe z aberrāt i vestigijs: z tuos p te nur⁹ amāt: z obliuiscunt qd inuāt. Mut⁹ tui sūt oē gen⁹ creaturarū. Chry. Mō dicit dabunt: qz qsi nihil sūt: z ita qre futura z accipies pntia. Sed ais: Mōne iussit panē petere: Ita: Sz addit: sup substantiā z hodie. Et iō bñ seqt: a. Nolite g solliciti esse i crastinū. Supra phibuit sollicitudinē nē rerū tpaliū presentū: mō aut phibet sollicitudinē futuro rū. In crastinū/ dicit: qsi vltra anū: in q semel metim⁹ z vni/ demiam⁹. Hiero. Grat⁹ suscipietes curā futuroy/ q incerta ē deo relinqm⁹. Chry. Qui ad fontē vadit nō ē sollicit⁹ de bibendo: nec q ad pādū copiosū: quid times stulte: Dei pul dentia largior ē fonte. Et. j. Non eni pp hoc nati sum⁹ vt comedam⁹: s vt deo placeam⁹. b. Crastin⁹ eni dies sollicit⁹ erit sibi p si. Mora q i supra dicit h nomē sollicit⁹ signi ficat anxietatē: hōc ho puidētis quā futur⁹ affert seculi. Chry. Si dixeris: oportet me sollicitū eē qz necessaria sūt. Cōtrariū ego aio: qz pp h q necessaria sūt ne sis sollicit⁹. Itē qz necessaria sūt: nō oportet dubitare. Quā eni pat est q nō necessaria tribuit puer: maxie cū nec ignoret nec egeat. c. Suffic eni dici malicia sua. i. sollicitudo sua. q. d. p se suā habebit sollicitudinē: Vñ nō expedit aliā addere in pntiā. Chry. Maliciā afflictionē appellat sollicitudinē z labor pntiū: nō sic manichei dicūt malā ipam creaturā. Gen. xviij. b. Dies pegrinatōis vitē meę sup terrā cētū triginta anni qui z mall. Eph. v. d. Redimētes ips qm dies mali sunt.

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

Dñs phibet sollicitudinē pp multas causas

Tria genera bonozum

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

12. q. 1. c. habebat

Nolite iudicare etc. *Supra p. Expo. Ca. VII.*
 bivit dominus sollicitudinē temporalis curiosam: ex
 qua iudicia temeraria et suspitiones praeuē ac inordi-
 nate correctiones oriuntur. Qui est terrena diligit videns al-
 quē iustum vel religiosum ad usum suū vel suorū temporalia
 referuare ad tempus.
 vocat eum auarū vel
 hypocritā: et a se abij-
 cit atq; de sua conscien-
 tia iudicat fratrē suū:
 Nam qualis ē: purat
 alios esse. Ista iudicia
 temeraria prohibet do-
 minus. Ad intelligentiā
 autem dicendū no-
 tāndum est q; est iudi-
 cium dei: et iudicū ho-
 minis. Dei multiplex
 est. s. iudicium auctori-

Luc. 6. f. De accusa. c. Ro. 2. a. Marc. 4. c. maliter. i. plex iudiciū dicit de est plex

Ad. 9. Iudicū hominis multiplex

Pb. 4.2.

Capitulū. VII.

Nolite iudicare et non iudicabimini: nolite cōdemnare et non cōdemnabimini. In quo enim iudicio iudicaueritis / iudicabimini: et in quā mēsurā mēsi fueritis / remetietur vobis. **Quid autem vides festucā**

in iudicando: erit quātitas pēnē q; iudicaberis a deo. Si parū peccasti / parū punieris: si parum meruisti / parū remuneraberis: si multum / multū. *Esa. xxv. b. In mēsurā cōtra mēsurā cū abiecta fuerit iudicabit eā. Prover. xi. a. Statibera dolosa abominatio ē apud deū. Apoc. xvi. b. Quātū gloriificauit se et i delictis suis: nū date ei tormentū et lucē.*
Quid autē vides festucā etc. Om̄ ex temerario iudicio sepe ont illi- cita correctio: ideo sicut ab omnib; iudicū temerariū: sic ab omnib; hic remouet illicitā correctionē. Illicita autē correctio est: q; non amore iusticię sed vindictę vel odij v; simulatiois fit vt iustus videat qui corrigit malū. Vel q; qui corrigit q; vel plus rephensibilis est q; ille qui corrigit. Qui em̄ amore iusticię alium corrigit: prius i se corrigit q; malū est: et post in fratre cum lenitate et dilectione psonę / et odio vitij et puritate intentiois. Dicit ergo: **Quid autē vides festucā. i. m̄ nimū vel leue peccatū: Quid. i. quō: s. In oculo fratris tui. i. in intentioe. b. Et trabem. i. magnū peccatū.**
In oculo tuo / in intentioe tua: k. Non vides. q. d. cur habes oculū apertū ad iudicandū alia crimina et clausum ad iudicandū tua mala: Esa. xxi. a. Erubescē sidon ais mare. Reto: q; tendū em̄ ē os ad ascellas: Luce. i. d. vt ad se oculis cordis cōuersis prius se corrigit. Chrys. Qualiter in alienis vides tam parua: et in tuis tam magna trascurris: Si te magis diligis q; proximū: q;re ipsū pcuras et nō magis respicis q; ipsum iudicas. Sicut hydroptic; corripit eū cui dicitur: et ipse sui ventris inemor est. Aut quō. i. qua cō sciētia siue q; fronte: m̄ dicitis fratri tuo / min; peccatū vel forte innocētū: n. Frater / simularione loquēdo: o. Sine eijciā festucā / negligentā vel aliā h̄mōi culpā minimā: de oculo tuo. Sicut q; alius accusat vt se extollat. Chrys. Vide: re festucā et eijcere: nō est omnib; s̄ doctor. p. Et ecce tra- bes est i oculo tuo. i. magnū aliq; peccatū. Nota q; festuca cito trasit i cōbustione: trabs magis durat. Vādicator: di- cit: q; p̄lar q; est i peccato mortali nō debet corripere: q; si corripit: peccat mortaliter. P. Peccatori autem dixit deus: P. 4.9. quare tu enarras iusticias meas: Aliq; dicunt q; non peccat eo q; corripit: sed eo q; prelaturam non deponit: aut de pecca- to non satisfact. **Hypocrita: eijce primum tra- bem de oculo tuo. Dicit est ozdo: Vādaminū et mundate alios. *Joh. vi. a. Qui sine peccato est vestrū / p̄m in illā la- pidē mittat. Ro. ii. c. Cōfidis teipsum ducē cecop esse: lumē eo rū q; i tenebris sūt: eruditorē ispiētis: qui galitū doces: teip- sum nō doces. i. Dacab. iij. c. dicit / q; sacerdotēs prius se / ipsos purificat. i. Paral. xxi. b. Nō edificabis mihi domū q; multū sanguinē iudisti. Greg. Suptebras fordes manus tergere nō valēt q; lūrū tenēt. Quid; em̄ in se debet esse q; corripit aliena corrigere. ii. Regl. ii. d. legit de bellis q; pofuis sal i vase nouo. i. mūdato: et post h̄ dulcoratę sunt aq; i. boies prius fluxibiles. Et tūc videbis: q; ante hoc cęq; es nu- be et caligine peccati p̄ssus: s̄ Eijcere. i. ad eijciēdū: i. se***

istis alios: iudicabimini. **Largus autē hic accepit iudicū q; ante: vt cōprehendat volūntates et opera. q. d. in qua volū- tate benefeceris: si ea liberaberis: et in qua mala: in eadē puni- eris. Judic. j. b. Sic fecit sic reddidit mihi deus. Jte Wester vij. d. Suspēsus est aman in paribulo q; parauerat mardo- cheo. Jtem. iij. Regl. xxi. f. In quo loco lin- xerit canes sanguinē nabothe et tui lambēt. Et. ii. Regum. xij. c. Quid dormiisti cum vxore proximi tui / pro- mul dormiet cū vxore tua. Zach. iij. c. Expe- quebit gratiā gr̄e. Et i q; mēsurā mēsi fueritis remetiet vobis. i. fm̄ quātita- tē culpę quā habuisti**

Luc. 6. f. i. q. s. c. multi s. q. 7. 6. iē testat

Bl. trabes

32. q. 6. in pn.

In oculo fratris tui: et trabem in oculo tuo non vides: Aut quō dicitis fratri tuo: frater sine eijciā festucā de oculo tuo: et ecce trabes est in oculo tuo: Hypocrita: eijce primum trabem de oculo tuo: et tūc videbis eijcere festucam de oculo fratris tui.

tis alios: iudicabimini. **Largus autē hic accepit iudicū q; ante: vt cōprehendat volūntates et opera. q. d. in qua volū- tate benefeceris: si ea liberaberis: et in qua mala: in eadē puni- eris. Judic. j. b. Sic fecit sic reddidit mihi deus. Jte Wester vij. d. Suspēsus est aman in paribulo q; parauerat mardo- cheo. Jtem. iij. Regl. xxi. f. In quo loco lin- xerit canes sanguinē nabothe et tui lambēt. Et. ii. Regum. xij. c. Quid dormiisti cum vxore proximi tui / pro- mul dormiet cū vxore tua. Zach. iij. c. Expe- quebit gratiā gr̄e. Et i q; mēsurā mēsi fueritis remetiet vobis. i. fm̄ quātita- tē culpę quā habuisti**

Et i q; mēsurā mēsi fueritis remetiet vobis. i. fm̄ quātita- tē culpę quā habuisti

Peccatori autem dixit deus: P. 4.9. quare tu enarras iusticias meas: Aliq; dicunt q; non peccat eo q; corripit: sed eo q; prelaturam non deponit: aut de pecca- to non satisfact.

Hypocrita: eijce primum tra- bem de oculo tuo.

Dicit est ozdo: Vādaminū et mundate alios.

Joh. vi. a. Qui sine peccato est vestrū / p̄m in illā la- pidē mittat.

Ro. ii. c. Cōfidis teipsum ducē cecop esse: lumē eo rū q; i tenebris sūt: eruditorē ispiētis: qui galitū doces: teip- sum nō doces. i. Dacab. iij. c. dicit / q; sacerdotēs prius se / ipsos purificat.

Paral. xxi. b. Nō edificabis mihi domū q; multū sanguinē iudisti. Greg. Suptebras fordes manus tergere nō valēt q; lūrū tenēt. Quid; em̄ in se debet esse q; corripit aliena corrigere.

ii. Regl. ii. d. legit de bellis q; pofuis sal i vase nouo. i. mūdato: et post h̄ dulcoratę sunt aq; i. boies prius fluxibiles. Et tūc videbis: q; ante hoc cęq; es nu- be et caligine peccati p̄ssus: s̄ Eijcere. i. ad eijciēdū: i. se

Luc. 6. f. i. q. s. c. multi s. q. 7. 6. iē testat

Bl. trabes

32. q. 6. in pn.

Et tūc videbis: q; ante hoc cęq; es nu- be et caligine peccati p̄ssus: s̄ Eijcere. i. ad eijciēdū: i. se

Stuca de oculo fratris tui. Interl. No enim est pius idoneo doctor alius mederimisi pius se sanauerit. Luc. 11. d. Sed/ ce cura teipsum. a Nolite sanctum dare canibus. Dico de cautela habenda i iudicando z corrigendo/ sibiigit de cautela ha/ bnda i pdicando vl docedo. q. d. mundi debet mundareis no idif/ fereter: qz no oib oia st diceda. Et b e: a Nolite sanctu/ sacre scripture. Alia lit/

45. d. l. c. 2. 11. q. 3. c. nolite. j. c. e. q. n. 23. q. 4. c. q. da. 24. q. 1. c. qz ex sola. De. pe. d. l. 1. c. p. nullis. Al. t. canes. Luc. 11. b. Job. 16. e.

Nolite sanctum dare cani/ b: necq mittatis margaritas vestras ante porcos/ ne forte conculcent eas pedibus suis: et conuersi dirumpant vos. Petite et dabitur vobis: quereite z inuenietis: pul/

care vl credere mysteria Publicano/ dispensado: a Canibus/ he retic/ oblatantib. Eccl. xix. b. Sagitta istra i femore canis: sic sbu in corde stult. Al/ canibus: detractorib. Prouer. ix. b. Qui erudit derisor/ ipse iuria sibi facit: q arguit ipsu sibi ma/ culam generat. Al/ canibus: pius pueris z postea labentib/ vel hmoi. ij. Pet. ij. v. E ante reuer/ ad vomitu suti z sus lora i voluntate luti. d. Nec mittat margaritas vras. Ide vocat sanctu z margaritas: z canes z porcos. Sic em marga/ rite iuentunt i conchis: q poltre pcosi suti: ita mysteria scriptu/ rarū de figuris supra z bene exposita pcosa suti nec comuni/ cada canibus vl porcis. i. indignis. Ante porcos. i. cōtē/ ptos: sibi dei: licz fideles: q eo ipso qd audiūt/ sūt detracto/ res. Al/ porcos. i. nōdum cōuersos sed in luto vitiosi adhuc manentes. Vel porcos. i. luxuriosos. Eccl. xxi. c. Verbu fa/ ptis quodcūq audierit sc/ laudabit: z ad se adijciet: auduit luxuriosus et displicebit illi: et piciet illud post dōrū suti. Me forte cōculcent eas pedibus suis/ affectum fa/ stidendo siue despiciendo verbū. Prouer. xxiij. b. In aurib/ insipientis ne loquaris: quia despicient doctrinā eloqui tui. Et cōuersi/ ad vomitum. Vel conuersi/ ab eo quod audierut a vobis. Al/ cōuersi/ ad audiendū vos: h/ rūpāt vos. i. fidel simplicitate impugnādo. Vel heretic. Ps. Erue a frumca deus animā meā. Vos dicit/ nō arcana dei q incorruptibilia sūt. Ps. Consiliū dñi in eternū manet. Petite z dabit vobis. Docuerat dñs nō omnib oia pdicare: sed qz nō est ab homine q pdicet/ ostendit vbi inue/ nitur/ et qualiter qd valeat pdicari inuenit in domino/ in quo omnis sapientia. Inuenit autē oratione. Jaco. j. a. Si quis indiget sapientia zc. Tris so innuit domin/ esse petenda per tria verba que ponit: Peccati remissionē: bene operādi facul/ tatem: et intelligentiā qua venit ad eternam beatitudinē. Et hoc est: Petite/ peccati remissionē: qui in maluolā ani/ mā non introibit sapientia: Sap. j. a. Querite/ faculta/ tem bene operandi: qz intellectus bonus oib/ facientib/ est. m/ Pulstate/ vt sapientis gustu experietē in cōtemplatiōe. Petite/ pūnet ad incipitēs. Querite/ ad pficiētēs. Pul/ state/ ad perfectos: qui iam venerūt vsqz ad ostium. Vel sic: Petite/ intellectu. Querite/ affectu. m/ Pulsa/ te/ lachrymis. De pmo Phl. iij. a. Petitiones vestre inno/ tescant apud deū. De primo z secūdo: Eph. vj. c. Orantes omni tempore in spiritu: z in ipso vigilātes in omni instantia z obsecratione p oib/ sanctis. De tertio super illud Tobie. iij. a. In genuit tobias cū lachrymis/ die Glo. Oratio dei lenit/ lachryma cogit/ hęc vngit/ illa pungit. Item/ Petite/ orando: Querite/ elemosinādo: Pulstate/ ieiunando. Itē

Ps. 21. Ps. 32.

Dñs tris innuit esse petenda

Ps. 110.

Apoc. 14. a. Petitores tris faciūt vt exau/ dianur

petite/ cōiugati. Bester. v. b. Que est petitio tua bester: Querite/ virgines: Que sequunt agnum quocūqz lerit. Pulstate/ martyres: Quia inter martyriū et ingressum ni/ hil est mediū. Petite. Nota q petitores tris consueuerūt facere vt exaudiant. Ostendunt enim manus et pedes et alia membra nuda et infirma: Sic nos in confessione debemus ostendere pedes nostros. i. affectus nudos a bonis: et manus

id est operationes. Item petentes solent mittere exenta illis a quibus petere volunt: et postea venire cum malori fiducia impetrandi: Sic nos orationes/ ieiunia/ vigilias/ z opera mi/ sericordie. Alij solent mittere amicos z familiares eorū a qui bus petunt ad eos/ vt ipsi orent p eis: Sic nos sanctos z san/ ctas. Job. v. a. Et ad aliquē sanctorū cōuertere. m/ Petite.

ate z aperietur vobis. Om/ nis enim qui petit accipit: et qui querit inuenit: z pulsanti aperietur. Aut quis est ex vobis homo quem si pete/ rit filius suus panem: nun/ quid lapidem porriget ei?

infirmitatis necessitate coactus semp necessariū habeat do/ minū suū. Vel sic: Querite/ viā. Ps. Vias tuas dñe demōstra mihi. Et inuenietis/ vitā. Job. xliij. a. Ego sū/ viā veritas z vita. m/ Pulstate/ charitate: n/ Et ape/ riet vobis. Charitas em deo primum facit. j. Job. iij. d. Deus charitas est. Omnis em qui petit accipit. Dat cōfidentia petēdi. Dis qui petit accipit/ nō dic ac/ cipit illud quod petit: sed vl illud vel equale. Omnis em zc. Chryf. Non dicit iustus tm/ sed z peccator: non dubitet pe/ tere: nō negligat q̄rere/ nō cesser pulsare. Et. j. Si em tm be/ nos audit deus/ dicamus de eo sicut dicit de nobis: Si dili/ gitis diligentes vos quā mercedem habebitis/ nōne gentiles hoc faciūt: Si deus tm iustos z amicos exaudit quā laudem bonitatis mercedē nōne z mali hoc faciūt: Ipse solē suum facit oriri sup iustos z iniustos. Et qui q̄rit inuenit: etiam in p̄senti. Sed cōtra: Cant. iij. a. Quisui z nō inueni illum. Solutio. Illud de Canticōz dicit de itentōe plene cognitio/ nis. Et pulsanti aperiet: q̄ sponfa traducef: cū di/ ces: Percipite regnū quod vobis paratū est ab origine mū/ di. j. xxv. c. Nota ppter hęc tria dicit Cant. iij. b. Veni de libano sponfa: veni de libano: veni coronaberis. Nota autē qz petit bonus/ bene z bonum: vt christus/ dicens: Pater ig/ nosce illis: qz nesciūt quid faciūt: Luc. xxiij. c. Malus/ ma/ lū/ male: Et balaā q̄ voluit maledicere ipso isrl: z mēte male petūt: Numeri. xxiij. f. Sanctus malū bene: Et paulus bene postulans sibi auferri stinulū carnis. ij. Cor. xij. c. Pestum/ bonū male: Et sathan pmissus temptare iob: qd fuit ad eius p̄bationē: Job. j. c. Istud bonū fuit iob: sed diabolo malū: qz petijt ex inuidia. Itē nota hęc tria: Accipietis/ inuenietis/ ape/ riet vobis. Aperit nobis p cognitionem: inuenit p dilectio/ nem. Unde Cant. iij. b. Paululū cū p̄transissem eos inueni quē diligit aia mea. Accipit p fruitionē: q̄n imediate posside bit z videbit facie ad faciē. r/ Aut q̄s est ex vobis hō. Ostēdit p simile qz qui petit accipit: qz qd min/ ē: sic ē i patre carnali: qz cū pater carnalis nō det pet/ q̄ petitū: sic et pater celestis qui multo magis diligit. Aut/ ponit p vt. Vel sic cō/ tinua. Supra docuit q̄rere regnū dei: cū dixit: Primū q̄rite regnū dei: Postea hortat/ ē ad instantiā petitiōis: sibi: Petite/ q̄rite/ pulsate. Subdit etia impetrandi fiducia: sibi: Dis q̄ petit accipit. Quib/ etiā petendū sit. i. fidei/ spei/ charita/ te. In his em petendū est regnū: qz p hęc venit ad regnum. In hoc autē loco docet petitiōnem istorū. Dicit ergo: Aut quis est ex vobis hō. q. d. si vos qui estis homines carna/ les ignorātes: Quē si petierit fili/ suus panem. i. charitatē/ que dicit panis: quia facit fortē z firmū. Ps. Pa/ nis cor hominis cōfirmat. Cant. viij. b. Fortis est vt mors di/ lectio. Sine pane mensa inops est: sic sine charitate cetera va/ cua sūt. j. Corinth. xij. a. Si linguā hominū loquar z ange/ lorū. Et. j. parum: Charitatē autem non habuero nihil mihi pdest. Panis materialis reficit z satiat: sic charitas. Ps. Ex adipe frumēti satiat te. r/ Aliquid lapidē porriget ei: id est cordis duriciam: que contraria est charitati: q. d. nō s. i. q. b. Petēs est

B

Ps. 24.

Ps. 109.

Ps. 147.

lq. b. Potens est dñs de lapidib' istis suscitare filios abrae. a. Aut si piscem petierit. i. fidē. Sicut em piscis in aqua nutrit: sic fides in baptismo. b. Nūquid serpentē porriget ei: venenū hereseos vel pñdige: que se non compatiunt cū fide: q. d. non. Chryf. Si pñtat noctua petētit: nō est pater sed inimic'.

c. Si ergo vos. Dirigat sermone ad illos qui erāt i sermone. d. Lū sitis mali: cōparatiōne. Vel mali: cōsuetudine vel corruptiōe nature. Dis em creatura aliquo modo male sive defectui subiecta est vt i se est. An Job. liij. d. In angelis suis reperit prauitatem: multo fortius in alijs. Roma. vij. c. Non habitat in me. i. in carne mea bonū.

e. Postis bona. i. vtilia: f. Data vobis a deo: g. Dare filiis vestris: carnalibus. h. Quāto magis pater vester q̄ in celis est: qui veri filios suos diligit et ab alto nō recipit. i. Dabit bona: temporalia/spñalia/et eterna. De pmo bono dicit Esa. j. e. Si voluerit et audieritis me: bona fr̄e comedetis. De secūdo bono. Ps. Bonū mibi dñe: qz humiliasti me. De tertio. Exo. xxxij. d. Ostendā tibi omne bonū. k. Detentib' se nō sua. i. temporalia. l. Dñs ergo rē. q. d. si vultis vobis dari perita et inuenire quesita: si vultis et vobis apiri: facite q̄ ea alijs q̄ vobis vultis fieri ab illis. Interliū. sic cōtinuat: Quia regnū celorū querendū est et eius iusticia: l. Dñs ergo quecūq̄ vultis. i. que debetis velle voluntate rationali. Latro em tenetur velle de iure qz iudex suspendat. Seneca. Ab alto expecta: quod alteri facis. Tob. liij. c. Qd ab alto oderis tibi fieri: vide ne tu alteri aliquid facias. m. Ut faciāt vobis homines. Interliū. Ad vilitatem vestrā: quia si quis petat indiscrete: megādū est ei. n. Et vos facite illis: eadē bona que vultis accipere ab illis. o. Hec est em lex et pphete. i. in hoc est completo legis et pphete. Ro. xij. c. Qui diligit primū legē impleuit. Dislectio em: primi cōprehendit sub dilectione dei: et ecōuerso. j. Job. liij. d. Si quis dixerit: diligo deū et fratrem suum oderit: mendax est. Chryf. Lex et pphete in hoc cōprehendunt sub cōpendioso mādato: quia innumerabiles rami in vna radice. p. Intrate per angustā portā. Postq̄ pulsaf et pulsanti aperit: non restat nisi qz ingrediat: Lū ergo supra docuerit pulsare: hic docet intrare. Vel sic cōtinua: Dixi vt omnia quecūq̄ vultis vt faciāt vobis homines: et hoc videt angustum et graue: sed si vultis duci ad vitā: intrate per angustā portā. Dicit q̄: p. Intrate: faciēdo bona opa meritoria in fide et charitate: faciēdo primo qd velleis vobis fieri ab eo. Sic em pulsaf et aperitur: et inde intraf. Sed cum supra dixerit: Pulsate et aperiet: nō aperit: quō ergo dicit: Intrate: in plenit. i. Ergo quis introit' p meritū et p plenit iusticia pcedit introitū in gloriā. Hic em introitus incl' pñ: qui p inceptiōē glorie terminabit. Unde Eccl. j. a. Ingressus sapientie mādata eterna. Iste introitus angustus in principio: artus in medio: sed amplior est sine. Ps. Dilatasti gressus meos subr' me. Prouer. liij. b. Ducā te p semitas eq' ratis: quas cum ingressus fueris nō artabunt gressus tui. In eodem. c. Iustorū semita q̄ lux splendens pcedit: et crescit vsq̄ ad perfectū diem. q. Per angustā portā. i. christū. Job. x. b. Ego sum ostium. Chryf. Porta pditionis est diabolus: porta vite christus. Lata porta diabolus: nō magnitudine potestatis: s̄ effrenate supbia licētia dilatat'. Porta angusta christ' nō paruitate potestatis: s̄ ratiōe humilitat' collect'. Itē latus dicit diabolus: qz apud ip̄sū sine lege sunt omnia. Angustus christus: qz apud christū sub legis ratione omnia cōsistunt. Vel angusta porta est charitas: quia facit dī

Tob. 4. e. Luc. 6. e. Job. liij. d. In angelis suis reperit prauitatem: multo fortius in alijs. Roma. vij. c. Non habitat in me. i. in carne mea bonū. Esa. liij. b. Omnes iusticie nostre quasi pñus mstruare. e. Postis bona. i. vtilia: f. Data vobis a deo: g. Dare filiis vestris: carnalibus. h. Quāto magis pater vester q̄ in celis est: qui veri filios suos diligit et ab alto nō recipit. i. Dabit bona: temporalia/spñalia/et eterna. De pmo bono dicit Esa. j. e. Si voluerit et audieritis me: bona fr̄e comedetis. De secūdo bono. Ps. Bonū mibi dñe: qz humiliasti me. De tertio. Exo. xxxij. d. Ostendā tibi omne bonū. k. Detentib' se nō sua. i. temporalia. l. Dñs ergo rē. q. d. si vultis vobis dari perita et inuenire quesita: si vultis et vobis apiri: facite q̄ ea alijs q̄ vobis vultis fieri ab illis. Interliū. sic cōtinuat: Quia regnū celorū querendū est et eius iusticia: l. Dñs ergo quecūq̄ vultis. i. que debetis velle voluntate rationali. Latro em tenetur velle de iure qz iudex suspendat. Seneca. Ab alto expecta: quod alteri facis. Tob. liij. c. Qd ab alto oderis tibi fieri: vide ne tu alteri aliquid facias. m. Ut faciāt vobis homines. Interliū. Ad vilitatem vestrā: quia si quis petat indiscrete: megādū est ei. n. Et vos facite illis: eadē bona que vultis accipere ab illis. o. Hec est em lex et pphete. i. in hoc est completo legis et pphete. Ro. xij. c. Qui diligit primū legē impleuit. Dislectio em: primi cōprehendit sub dilectione dei: et ecōuerso. j. Job. liij. d. Si quis dixerit: diligo deū et fratrem suum oderit: mendax est. Chryf. Lex et pphete in hoc cōprehendunt sub cōpendioso mādato: quia innumerabiles rami in vna radice. p. Intrate per angustā portā. Postq̄ pulsaf et pulsanti aperit: non restat nisi qz ingrediat: Lū ergo supra docuerit pulsare: hic docet intrare. Vel sic cōtinua: Dixi vt omnia quecūq̄ vultis vt faciāt vobis homines: et hoc videt angustum et graue: sed si vultis duci ad vitā: intrate per angustā portā. Dicit q̄: p. Intrate: faciēdo bona opa meritoria in fide et charitate: faciēdo primo qd velleis vobis fieri ab eo. Sic em pulsaf et aperitur: et inde intraf. Sed cum supra dixerit: Pulsate et aperiet: nō aperit: quō ergo dicit: Intrate: in plenit. i. Ergo quis introit' p meritū et p plenit iusticia pcedit introitū in gloriā. Hic em introitus incl' pñ: qui p inceptiōē glorie terminabit. Unde Eccl. j. a. Ingressus sapientie mādata eterna. Iste introitus angustus in principio: artus in medio: sed amplior est sine. Ps. Dilatasti gressus meos subr' me. Prouer. liij. b. Ducā te p semitas eq' ratis: quas cum ingressus fueris nō artabunt gressus tui. In eodem. c. Iustorū semita q̄ lux splendens pcedit: et crescit vsq̄ ad perfectū diem. q. Per angustā portā. i. christū. Job. x. b. Ego sum ostium. Chryf. Porta pditionis est diabolus: porta vite christus. Lata porta diabolus: nō magnitudine potestatis: s̄ effrenate supbia licētia dilatat'. Porta angusta christ' nō paruitate potestatis: s̄ ratiōe humilitat' collect'. Itē latus dicit diabolus: qz apud ip̄sū sine lege sunt omnia. Angustus christus: qz apud christū sub legis ratione omnia cōsistunt. Vel angusta porta est charitas: quia facit dī

Ps. 118.

Ps. 17.

ligere inimicos: qd angustū ē: et facti dilgere deū: qd est latū in fine. Item angusta porta dicitur sacramēta: quozū fides angusta est: sed p̄missū latum: quia fluxerūt de angusta porta. i. de latere christi. r. Quia lata porta: ē errantū via vsq̄ seculi voluptas pñtiosa: s. Et spaciōsa via est. Chryf. Spaciōsa ē via: qz oīa q̄ sūt: vroz/filij/ amici aurū/honores: et q̄cqd in h' seculo ē qd sensus delectat: via pditionis sūt. Quē ducit ad pditionē. i. ad infernū. Eccl. xij. b. Vna peccantū cōplantata ē lapidibus: et in finē illorū inferi et tenebre et p̄gnē. v. Et multi sunt qui intrant per eam. Eccl. j. d.

o. Hec est enim lex et pphete. p. Intrate per angustam portam: quia lata porta et spaciōsa via est que ducit ad perditionem: et multi sunt qui intrat p eā. q. Angusta porta et arta via q̄ ducit ad vitā: et pauci sūt q̄ inueniūt eā. b. Attendite a falsis pphens

Stultorū infinitus est numer'. r. Angusta porta. i. in ingressu: y. Et arta via in processu: s. Quē ducit ad vitā eterna. Chryf. Si quis vsq̄ laboriosam gētmā: suę desidię est accusatio. Si em tempestas pelagi nauis: vulnera militib' / frigoza et glacies agricultorib' / leuia et portabilia sūt ppter spē p̄mij teporalis: multo magis cū celū placet nullū debet sentiri periculū. Daxime labores mitigat in benignū finem venire. Ne aspicias inquit qz aspera est via: sed quo ducit: nec aliam qz lata ē: sed vbi desinit. a. Et pauci sunt q̄ inueniūt eā: quia nō est in querēdo sedulitas: quia in querētib' est ratiōis cecitas: cōcupiscibilia queritas: dñs / boli fallentis subtritas: in nobis cadendi pñtas: resurgendi difficultas: resistendi debilitas: retrahentiū a via multiplicitas. Dich. vij. a. Ege mibi: qz factus sū sicut q̄ colligit i autūno racemos vindemie: nō est botrus ad comedendū. Esa. xxij. c. Quō si paucę oliuę q̄ remāserūt de oleo excutiant ex olea et racemi cū fuerit finita vindemia. Et nū mirū est qz q̄ bet credit esse de ista paucitate. Sequit: b. Attendite a falsis pphetis. Supra dixit dñs de angusta via: Hic autē dicit de p̄cipuis ei' impedimētis: Quē q̄truo: sūt. Aperta. i. psecutio tyrannorū: deceptio hereticorū: simulatio falsorū fratrum: astutia antichristi et suoz. Hec quattuor significata sūt Apoc. vi. a. vbi loquit de ap̄tione sigilloz: Ecce equus alb'. i. hereticus: et q̄ sedebat sup eū habebat arcū. Alius equ' rufus: et q̄ sedebat sup eum datū est ei vt sumeret pacē de terra: datus ē et gladius magnus: Hic sūt psecutores. Tertius niger: et q̄ sedebat sup eum habebat staterā venditiōis et dolositas in manu sua: Hic sunt falsi fratres. Quertus erat pallidus et q̄ sedebat sup illū nomē eius mors: et infernus sequebat eū: Hic ē antichrist' et sui. Ps. Nō timebis a timore nocturno. i. de tribulatione psecutorū: a sagitta volante in die. i. ab heresi: a nequicio pambulante in tenebris. i. a falsis fratrib': ab incurso et demonio meridiano. i. a psecutiōe antichristi. Primū autem fuit magis ad ecclesie augmentū q̄ impedimentum. Occiso em vno capite. i. vno martyre / surgebat multa: et ideo de primo omittit: et de alijs tribus dicit. Et sunt significata hec tria in libro Regū: per tria bella dauid: contra philisteum: contra saulem: contra absalonem. Primo q̄ docet quō cauendū sunt heretici: secūdo quomodo falsi fratres: tertio quō antichrist' et sui. Dicit q̄: b. Attendite. q. d. qz arta est via et pauci inueniūt eam: sed qz multi volūt retroire ab ea: vico: b. Attendite: cum diligētia. i. attente caute: c. A falsis pphetis. i. hereticis dolosis. Unde dicit vulpes: Judic. xv. a. De vulpib' sansonis: Cas. ij. d. Capite nobis vulpes paruas q̄ demoliunt vineas. b. Attendite: Ecce vigilātia in cognoscēdo et cautela: quia vt dicit Chryf. magna virtus boni est cognoscere malū: et firma tutela salutis scire quem fugias: c. A falsis pphetis. i. falsis pdicatoribus: vel hereticis. j. Job. liij. a. Nolite omni sp̄itui credere: sed pbate sp̄itus si ex deo sint: quoniam multi pseudo pphete extierunt

Luc. 13. cc

Ps. 90.

In mundis. ij. Pet. ij. a. Fuerunt pseudo ppbere in populo. i. iudeoru: sic et in vobis erunt magistri medaces/ qui introducent sectas pditionis. Illi comparant falsatoribus litteraru/ sigilloz/ monetaru/ clautu. Litteraru: quia pdicant nouas doctrinas et nouas traditioes. Job. xij. a. Quidam vos fabricatores mendacij et cultores peruersorum dogmatum. Falsatores litterarum/ sigillorum/ z monetarum in occulto fabricant: sic isti in occulto pdicant.

De regu. iuris. c. 2.

Proverb. ix. d. Aque furtive dulces sunt: et panis abscondit suauior. Falsatores sigillorum sunt qm ad habitum. Zach. xij. b. Non operient pallio sacctino vt mentiant. Vel sigillorum. i. sacramentoru: qz nuptijs detrahut. i. Timoth. iiij. a. In nouissimis temporibus discedent quidam a fide etc. phibentis nubere. Doneta sunt bona opera quibus emitt regnu celozum: que falsa sunt in istis/ licet aurea videat. Unde hypo crisis subauratio. Daniel. xlij. b. Ne erres mi rex: iste enim est intrinsecus luteus et forinsecus gneus. Doneta aut sunt: seiumium/ elemosyna/ oratio. Et hec dicunt moneta regis nostri christi: quia in his inuenit imago eius fm tres substantias in ipso: carne/ anima/ natura verbi. Seiumium in quo est mortificatio carnis cu christi carne conformitas habet/ que mort tradita est. Sal. vi. d. Stigmata dñi iesu in corpore meo porto. ij. Corinth. iij. c. Semper mortificatione iesu christi in corpore nostro circufere: vt et vita iesu manifestet in corpore nostris. Hec moneta percutit in afflictione carnis. Elemosyna ad animam pñet: qua quasi in elemosyna dedit et in precium redemptionis nostrę. Esa. liij. d. Tradidit in mortem animam suam. Hec gerit imaginem christi ad inferos descendit: vt de miseria educeret miseros et captiuos. Elemosyna aut dicit ab eleos qd est miserere. Proverb. xlij. b. Erue eos qui ducunt ad mortem: qui trahunt ad interitum liberare ne cesses Oratio pertinet ad verbu: nam et ipsa est verbum mentis. Et de verbo dicit. j. Job. ij. a. Aduocatu habemus apud patre iesum christu iustu. Et oratio est aduocatus noster ad deum. Luc. j. a. Ne timeas satharia quonia exaudita est oratio tua. Hec gerit imaginem christi ad celum ascendit. Quid enim est orare nisi mente celum conscendere: Eccl. xxxv. c. Oratio humilitatis se nubes penetrat. Hanc triplicem monetam falsant hypocrite. Unde. j. vj. a. de elemosyna: Cu facis elemosyna noli tuba canere ante te: sicut hypocrite faciunt in synagogis et in vicis vt honorent ab hominibus. De oratione post: Cum oraueritis non eritis sicut hypocrite rrtites etc. De seiumio post oratione: Cum seiumaueritis nolite fieri sicut hypocrite tristes: exterminat em facies suas vt appareant hominib seiumantes. Falsatores etiã sunt clautum: quia non intrant per ostium. Job. x. b. Quotquot venerunt fures sunt et latrones. Clautum etiã confessionis: quia licet non sint sacerdotes/ tamẽ audist confessiones. Qui veniunt ad vos. Job. x. b. Quotquot venerunt fures sunt et latrones. b In vestimētis ouium: Ecce quales exterius. c In trinsecus autē sunt lupi rapaces: Ecce quales interi. Chrys. Que sūt vestimēta ouiu: Species simulatę religionis. Ouis dñi viuit sua pelle cōtegit: mortua aut oue aliis cōtegit. Ouis vna vere innocēs: q ppta pelle. i. bona cōuersatione ornat: sed innocētia hmōi iusticia in se occis. e Fructib⁹ eozū cognoscetis eos: qñ. i. sūt in dignitatib⁹: tūc ex fructu apparet quales prius extiterūt: vtrū hypocrite. Vñ cū quidā dixisset: honores mutāt mores: Alī⁹ correxit: imo monstrāt mores. Vñ dñō illuſū ē in chlamyde cocinea. j. xxvij. c. vl purpura: Barcl. xv. h. coronā de spinis habens in capite et arūdinem in dextra/ vt ibidē: qd fit qñ p hypocritam assumitur i platum. Chlamys cocinea/ pontificalis infu la: corona spinea/ sollicitudo pontificalis officij: baculus arū/ dñeus/ trāsitoria potestas baculi pastoralis. Vel/ Fructibus eoz cognoscetis eos. i. a filijs. Vñ significat p loth qui filias suas corrupit: et ex eis filios genuit: Scil. xix. g. Vñ

comparant scorpiōibus: Apoc. ix. a. quia in facie. i. in pñe/ cipro blandiunt: cauda. i. i sine pungūt. Job. ij. b. Ois homo primū bonū vñū ponit. Proverb. vij. d. Irretiuit eum multis sermonibus et blanditijs labiozum ptraxit illū. Falsis: quia impunitatē pmittunt peccatozib⁹. Bere. vj. d. Cura bant cōtritionem filie ppli mei cum ignominia/ dicitēs: pax pax: nō erat pax. Qui veniūt ad vos/ in pñenti. q. d. cū nō estis ad eos/ ipsi ibunt ad vos. b In vestimētis ouiu: ad litterā: quia habent simplicē vestem. ij. Timoth. iij. a. Habentes quidē speciem pietatis/ virtutem autē et abnegātes: et hos deuita. Vel vestimenta ouium vocat blanda verba innocentū: et alia signa religionis. Unde Augustinus. Vestimēta ouiu sunt blanda verba innocentū: et teraqz religionis signa. Pluraliter autem dicit vestimētis: qz multas habet varietates. c In trinsecus autē. i. in intentione: d Sūt lupi rapaces: quia volūt vos rapere de ouili dñi. De his dicit Barcl. xx. f. Scio q intrabit post discessum meū lupi rapaces nō parcēs gre gi. i. heretici. Abacuk. j. b. Leuiores pardis equi eius et velociores lupis vespertinis. Morat eozum famem de puertendis christianis. Vespertinis dicit: quia aduersaescēte fide maxime pdicant. Chrys. Lupus tectus pelle ouina per vocē cognoscit et per actū. Ouis balat inclinata deorsum: lupus vult extra celum. Hoc superbie: illud humilitatis signū. Ouis herbā manducat: lupus carnem. Qui ergo sanguine gaudet et bellis est lupus. e Fructibus eozum cognoscetis eos. i. ab operibus. Sed nūquid multa bona opera faciunt que sunt fructus eozū: Ergo reputandi sunt boni. Soluto. Dic heretici habent duo genera operū: Occulta et manifesta. Manifesta nō sunt fructus eozum/ sed vestimēta sunt ouium. Occulta autē sunt fructus eozum: quia eos intendit generare in alijs. Proverb. xxvij. c. Quomō in aquis replendent vultus pspicentis: sic corda hoim manifesta sunt prudentibus. Eccl. xj. d. In filijs suis agnosceat vir. f Nūquid colligūt de spinis vuas aut de tribulis fic⁹: q. d. non. Sic neqz bona opera ab hereticis debēt expectari: quia si aliquādo ornatu verborū vngunt: in fine tamē pungūt. Jaco. iij. c. Nūquid pōt fratres mei fic⁹ vuas facere/ aut vitis ficus: Sic neqz salsa dulcem potest facere aquam. Tamē sicut vitis aliquādo exuberat super spinas et facit ibi vuas: sic heretici quādoqz bona opera. Unde/ sicut colligim⁹ vuas intactis spinis: sic opera hereticoz et consilia aliquādo debem⁹ assumere si nobis sūt vtilia: nihil tamē de spinositate heresis: Sicut Exo. xvij. d. Moyses fecit cōsiliū tetto qui erat gentilis. j. xxij. a. Que dicunt facite etc. Chrys. Sub spinis nullū animal requiescit nisi serpentes: ita iuxta malos homines nemo potest pacē habere/ sed demones habēt ibi cubilia. Dicunt autē spinę et tribuli heretici: qz sautiant animas p verboz blanditijs. Moraliter: f Nūquid colligunt de spinis vuas. Tria sunt genera spinarū de quibus non colligunt vuę: et duo genera de quibus colligunt. Primum genus sunt ipsa peccata. Secūdū ip si peccātes. Tertiu dicitur. Quartū tribulatioes. Quintū spinę quas christ⁹ habuit in capite. De his vltimis colligunt vuę. De pmo: Proverb. xlij. d. Per agrū hominis pigri transiit et per viā viri stulti: et ecce totū repleuerāt vitę: operuerāt supfidem eius spinę. Dicunt autē peccata spinę: quia pungunt: et adherent: qz esca sunt ignis et edificatio sepis. Peccata em pungunt vsqz ad mortē. Proverb. xlij. d. In nouissimo mordebit vt coluber. Leuiter adherēt. Leuiter em cōmittunt et difficile dimittunt. Bere. xij. d. Si potest ethiops mutare pellem suam: et pardus varitates suas. Ignem cōscientię accendunt. Ps. Pones eos vt dibanum ignis. Edificat sepes/ ne possit aliquid bonū opus transire ad eos. Eccl. x. b. Qui dissipat seipem. i. obstinationē peccati: mordebit eum coluber. i. detractor. De his spinis nō colligit nisi vna acerba. Bere. xxxj. e.

Omnis homo qui

Moraliter Nota quinqz genera spinarū

Prædicantur spinę

Ps. 20.

Vertical text on the right edge of the page, partially cut off.

Omnia homo qui comederit yuam acerba obstupefcet den/ res eius. Secundo per spinas significant peccatores. ij. Regi xxxij. a. Pruaricatores autē quasi spine euellent. Isti pun/ gunt bonos. Cantl. ij. a. Sicut lilium inter spinas. Facile ad herent temporalibus. Ps. Adhesit pauimento anima mea. Darteria sūt ignis. ij.

Ps. 118.

Regi. xxxij. a. Ignem successe coburent vsq; ad nihilum. Et Esaię

Luci 6. 5.

xxxij. b. Spine con/ gregate igni combu/ rent. Edificatur sepes

edificatoribus. i. obstinata maloy congregatio. Unde/ Masu ij. d. Custodes tui quasi locuste: et paruuli tui quasi locuste locustarum que confident in sepibus in die frigidis. Querit ergo dominus: Nihilquid ex istis spinis yua colligitur: id est eligit aliquis bonus: q. d. non. Yua em vocat iustus. Osee ix. c. Quasi yuas in deserto inueni israel. Tertio diuitie vo/ cant spine: Darcl. iij. b. Ne spine pungunt per curiositate: adherent per amore. Darteria sunt ignis. f. cupiditatis. Si/ cut em ligna augent igne: sic diuitie cupiditatem. Prouerb. xxvj. c. Cum defecerint ligna extinguet ignis. Edificatio sūt sepis. i. fragilis firmitatis. Nihilquid de istis spinis colligitur yua. i. iocunditas: No nisi illa: de qua Deut. xxxij. e. Yua eo rum yua fellis. f. inebriatio iniquitatu que sequit ex diuitijs. Quartu genus spinarum sūt tribulationes. Osee. ij. b. Se/ ptam viam tuam spinis. Iste spine pungunt sua afflictione: sed tamē ad salutem. Eccl. xxij. c. Pungens oculus deducet la chrymas: et qui pungit cor profert sensum. Unde vir iustus vocat hic berinact. Ps. Petra refugiu berinactis. Adhe/ rent: Unde penitentia dicit quasi yua tenax. Job. xxvij. a. Justificatione meā quam cepi tenere non deserā. Accendit igne amoris. Leuit. vj. b. Ignis in altari meo semp ardebit: que nutriet sacerdos subijciens ligna. Ex his edificat sepes: id est defenso religionis et bone cōuersationis. Eccl. xxxvj. d. Ubi non est sepes diripietur possessio. Ex his spinis collig/ git yua spiritualis iocunditatis. ij. Corinth. xij. c. Libenter gloriabor in infirmitatibus meis. Ps. Scdm multitudinem dolorum meorū in corde meo cōsolationes tue letificauerūt animā meā. Similiter psequere de quintis spinis. f. de cozo/ na spinea chasti: et facile est inuenire.

Ps. 103.

Ps. 93.

a Sic omnis arbor bona fru/ ctus bonos facit: mala autē arbor fructus malos facit. No

decim. In presenti bonorum temporalium multiplicatio. Esa. j. e. Si hec feceritis bona terre comedet. Prouer. xij. d. Lu/ stodit iusto substantia peccatoris. Secūdo/ vsus oim ad salu/ tem tam in aduersis q̄ in prosperis. i. Corinth. iij. c. Daledi/ cimur et benedicimus. Tertius/ continuū clementū spiritua/ lium bonorum. Pro/ uerb. iij. c. Iustorum semita quasi lux splen dens pcedit et crescit vsq; ad perfectū diē. Ps. Timentes dñm non minuent omnibo/ no. Quartus radicatō eorūdem. Eph. iij. d. In charitate ra/ dicari. Quintus consolatiōnū spiritualiū multiplicatio. Esa. vlt. d. Ecce ego solabor vos. ij. Corinth. j. a. De totū cō/ solatiōnis. Ps. Scdm multitudinē dolorum meorū in corde meo. Sextus secretorum reuelatio. Job. xv. b. Quęcūq; auidiui a patre meo nota feci vobis. Amos. iij. b. Non faciet dominus verbū nisi reuelauerit secretū suum ad seruos suos pphetas. Septimus fructus est iocunditas in bene operan/ do. Ps. In custodiendis illis tributis multa. Eccl. xxv. b. Homo qui iocundat in filijs. Octauus gaudium de diabolo victo. Iaco. iij. b. Resistite diabolo et fugiet a vobis. Ps. Nequādo dicat inimicus meus hualui aduersus eum. No/ nus debilitatio omnis. Hoc fuit significatū Josue. xj. b. vbi pcepit dominus iosue vt equos subneruaret. Decimus ex/ peritē eruditio. Eccl. xxxij. b. Qui non est expertus/ qualia scit: Undecim/ cognitiōis dei prelucatio per contemplati/ onem. Bese. xxxij. g. Uidi dominū facie ad faciem. Duodeci/ mus perfectio in charitate et confirmatio in spe. Ps. De/ lectare in domino et dabit tibi petitiones cordis tui. Grego/ rius. Tanto spes in dominū solidior surgit: quāto quis p eo gratiosa sustulit. Fructus iusticie in patria: de quib/ Sap. iij. c. Habebit fructum in respectiōe animarū sanctarū: sunt duodecim. Primus est gaudiu de exilij egressiōe. Ps. Deu/ mihi quia incolatus meus plongatus est. Diere. xxxj. b. In misericordiā reducam eos. Secūdo/ de carceris corporis ab/ solutione. Ps. Educ de carcere animā meam. Roma. vij. d. Infigit ego homo quis me liberabit de corpore. Tertius de laqueorum: id est temptatiōnū euasiōe. Ps. Anima no/ stra sicut passer erepra est de laqueo venantium: laqueus cō/ tritus est. Quartus de vinculozum absolutiōe: vt sunt fa/ mes/ sitis/ frigus/ calor/ lassitudo/ egritudo/ necessitas mori/ endi. Esa. xxv. c. Precipitabit in mote isto faciem vinculi col ligati super omnes populos. Ps. Dirupisti domine vincu/ la mea. Quintus de diaboli delectiōe. j. Corinth. xv. g. Ubi est mors victoria tua: Roma. xvj. c. Deus autē pacis conte/ terat sathanā. Sextus de pene eterne euasiōe. Ps. Leta/ bis iustus cū viderit vindictā. Septim/ plena libertas: quia modo in seruitute est omnib/ indigens. Roma. vij. d. In li/ bertatem glorię filiorum dei. Octauus desiderata satietas. j. vij. b. Vultu ab oriente et occidente venient et recumbēt cū abraā. Nonus cōsumata charitas. Tūc em ex toto corde diligemus. j. Corinth. xij. c. Cum autē venerit qd perfectum est euacuabit qd ex parte est. Decimus desideratissima chri/ sti fraternitas. Cantl. vij. a. Quis mihi det te fratrem meū su/ gentem vbera matris meę vt inuentā te solū fortis et deosculer te et iam me nemo despiciat: Undecimus oimoda pacis trā/ quillitas. Ps. In pace i idipsum. Et alibi: Qui posuit fines tuos pacem. Duodecimus cōfirmata securitas. Ps. No ti/ mebis a timore nocturno. c. Non potest arbor bona fructus malos facere: id est voluntas bona: cuius fructus dicit apostolus Gal. v. d. Fructus aut spiritus est charitas gaudiu/ pax/ patientia/ benignitas/ bonitas/ longanimitas/ mansuetudo/ fides/ modestia/ continentia/ castitas. Aduersus huiusmodi nō est lex. e. Nec arbor mala. i. mala volū/ tas: f. Fructus bonos facere/ manēs mala. Dale aut arboris fructus: sūt opa carnis: q̄ sunt fornicatio/ imundicia/ impudicitia/ luxuria/ idolorum seruitus/ veneficia/ inimicitie/ cōtentiones/ emulaciones/ irę/ irisę/ dissensiones/ sectę/ inuidie

e potest arbor bona fructus malos facere: nec arbor mala fructus bonos facere.

Ps. 33.

Ps. 93.

Ps. 18.

Ps. 12.

Ps. 56.

Fructus iusti/ cie in patria duodecim Ps. 119.

Ps. 141.

Ps. 122.

Ps. 115.

Ps. 57.

Ps. 4.

Ps. 147.

Ps. 90.

Mala arboris fructus

homicida/ebrietates/convensationes: et his similia: que predicto vobis sicut predicti: quonia qui talia agunt regnum dei non consequetur. a Omnis arbor que non facit fructum bonum. Hec sunt verba Iohannis baptiste. s. iij. c. Sic sigillatim predicatores qui dicra aliorum dedignant dicere.

b Excidet de numero fidelium inter quos computat in ecclesia militante: in qua non est merito sed numero. s. iij. c. Nam securis ad radicem arborum posita est. Et excidetur per excoicatio nem: per mortem: per iudicij examinationem. Eccl. ix. b. In quocumque loco ceciderit ibi erit

c Et in ignem mittet: qui paratus est diabolo et angelis et. j. xxv. d. Chrysostomus. Dux sunt penes: excidit et in ignem mitti. Qui enim comburit etiam a regno excidit. Dulci gebenna horrent: ego autem casum illius glorie multo maiorem gebenna pena esse aio. Intolerabilis est gebenna: verumtamen milia aliquis ponat gebenas: nihil tale dicit quale est a beata gloria illa excidere: odio christi haberi/audire: non novit vos. Etenim decem milia sustinere fulmina melius est quam faciem mansuetam videre avertisam a nobis: et tranquillum illum oculum non ferentem videre nos. d. Igitur ex fructibus eorum cognoscetis eos. Infert hoc dominus ex predictis. s. quia mala arbor non potest fructus bonos facere etc.

Mora que circa fructum attendunt multa: per que cognoscitur qualis est fructus. Primo requiritur in bono fructu utilitas: unde arbores steriles solent appellari salices/sagi/querqus: quorum fructus inutilis. Quid est contra ociosos qui senescunt et vagantur per campos licentis et nihil acquirunt sibi utile. De talibus dicit Salere. xxij. g. Scribe virum istum sterilem/virum qui in diebus suis non prosperabit. Eccl. xxxij. d. Dultam enim malicia docuit ociositas. Prover. xxij. d. Per agrum hominis pigri transiit et per vineam viri stulti: et ecce totum repleverant vitiis: que sunt herbe steriles et nocive. Item debet esse fructus integer. Si enim interius est putridus: extra nitidus: non est bonus fructus. Quod est contra hypocritas: quorum exterius vita est pulchra: interius autem est vermiculosa conscientia et plena nequitia. j. xxij. c. Et vobis scribe et pharisaei qui similes estis sepulchris dealbatis: que a foris apparent hominibus speciosa: interius autem plena sunt ossibus mortuorum et omni spurcitia. Debet etiam fructus esse sapidus. i. ordinabilis et sociabilis in conversatione. Quid est contra accidiosos: quibus per amaritudinem mentis alij sunt oneri: et ipse onus alijs. Contra quod Sap. vij. c. Non habet amaritudinem conversatio illius: nec redium convivus illius. Eccl. xxx. d. Tristiclam non des anime tue et non affligas te metipsum in consilio tuo. Debet etiam fructus esse sanus effectus: ut nihil dicas/nihil agas quod non sit ad honorem dei et instructionem proximi. Quod est contra dissolutos et inreptos: qui absque timore dei et reverentia hominis omnia agunt. Job. ix. d. Verebar omnia opera mea/sciens quod non parceres delinquenti. Et. xij. d. Posuisti in nervo pedem meum: et observaisti omnes semitas meas: et vestigia pedum meorum consideraisti. Contra istos dicit Augustinus in regula. In incessu/statu/habitu et in omnibus moribus vestris nihil fiat quod culum offendat aspectum. Item debet fructus bonus esse durabilis: ut non tamen duret per hyemem. Quod est contra luxuriosos: qui nunc florent: cras ardebunt. s. vj. d. Si enim senum agrum quod hodie est et cras in clibanum mittit. Isti sunt qui dicunt Sap. ij. b. Venite fruamur bonis que sunt: corone mus nos rosas: nullum pratum sit quod non transeat luxuria nostra. Eccl. xij. c. Omne opus corruptibile in fine deficiet: et qui facit illud ibit cum illo. Heb. xij. a. Fornicatores et adulteros iudicabit dominus.

e Non omnis qui dicit mihi domine domine. Por-

sult unum impedimentum ad viam vite. s. hereticos: consequenter subiungit de falsis fratribus: qui dei ore confitentur factis autem negant: Titu. j. d. j. Corinth. xij. a. Nemo potest dicere dominus iesus nisi in spiritu sancto. Dicit ergo: Non omnis qui dicit mihi domine domine.

Mora que semel dicitur dicitur: qui cum habet tamen in ore: bis: qui in ore et opere: ter: qui corde: ore et opere. Sed multi deficiunt in tertio signo: ut magi pharaonis: Exod. viij. c. Ore et opere tamen dicunt hypocrite: In quorum persona dicitur Malach. iij. d. Vanus est qui servit deo: et quod emolumentum quod custodiunt precepta eius et ambulavit in tristis coram deo: Hoc supple dicitur quando non adipiscunt ea que inrendunt. Alij ore tamen. s. iij. d. d. Appropinquat ipse iste suo ore et laibus suis glorificat me: cor autem eius longe est a me. Qui comparam sicut tamen folia habenti: Marc. xj. b. j. xxj. b. Exod. xxvij. c. precipit que rationale coniunctum sit suphumerali. f Intrabit in regnum celorum. Contra Job. ij. g. Omnis qui invocaverit nomen domini salvi erit. Solurio. Qui invocaverit: ut dicitur est triplicitate: corde/ore/opere: vnde spe et charitate. Invocatio enim parum prodest que tamen est in verbis. Beda. Quid folia recte confessionis tactatis: qui bonos fructus non ostendit. g. Sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est: Ille supple intrabit. Voluntas autem dei est vestra sanctificatio: ut dicit. j. Thessal. iij. d. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo etc. Qui ingreditur sine macula. h. Ipse non alius: intrabit in regnum celorum. i. Adulti dicent mihi in illa die. Ponit tertium impedimentum. s. alios falsos qui bene predicant. Et potissime hoc rector quendam est ad discipulos antichristi: qui miracula faciunt: non meritis suis sed invocatione divini nominis ad damnationem suam et ad dei gloriam. k. In illa die: notabilis. Soph. j. d. Dies illa dies ire. Chrysostomus: In qua dicit: Quando opera loqueretur et ora tacebunt: quando non persona interrogat sed conscientia discutit et persona confundit. Ubi non erunt testes adulatores homines: sed angeli veraces. l. Dicitur: quod videbunt habere confidentiam in miraculis que fecerunt. Vel sub hypocritis si dicerent: Domine domine: ore et exteriori opere tamen: m. Non in nomine tuo prophetavimus: j. Corinth. xij. d. Lingue in signum sunt non fidelibus sed infidelibus. Nero. Saul et balaam et caphas prophetaverunt: nescientes quod dicerent. Balaam: Numeri. xxiij. d. et. xxij. c. Caphas: Job. xj. g. Saul. j. Reg. i. c. c. Nonne saul inter phasas. n. Et in tuo nomine demonia eiecimus: Sic Luc. ix. f. Vidimus quedam in nomine tuo eicientem demonia que non sequitur vos et prohibuimus eum. Et ait iesus: Nolite prohibere eum: qui non est adversus vos pro vobis est. Luc. x. c. Nolite gaudere: quod spiritus imundi subiiciunt vobis. Act. xix. c. Erat autem scene culdam principis sacerdotum septem filij qui hoc faciebant. o. Et in tuo nomine virtutes multas fecimus: Non est magnus si ne charitate facere miracula virtutum: quia exorcistis hoc faciebant exorcistis salomonis: et virtute quarundam herbarum. j. Cor. xij. a. Si habuero fidem ut montes transferam/charitatem autem non habuero etc. Interlin. Ecce non est magnus virtutes operari. Augustinus. Magi egyptiorum moysi resistentes multa fecerunt miracula: Exod. viij. b. Simon etiam magus de quo in libro clemetis: et multi alij. Antichristus etiam multa miracula faciet. Ab his ergo maxime cavendum est. p. Et tunc cofitebor illis. i. facia ac si cofiterer. q. d. modo dissimulo. Sap. xj. d. Dissimulans peccata hominis propter penitentiam. Esa. xij. c. Tacui: semper silui: patiens fui: sicut parturiens loquar. r. Quia nunquam novi eos. i. in nulla re approbavit: sicut illud: Requie quod semper optaverunt pijs supplicationibus. s. consequant. Optat

Qui cum habet tamen in ore: bis: qui in ore et opere: ter: qui corde: ore et opere. Sed multi deficiunt in tertio signo: ut magi pharaonis: Exod. viij. c. Ore et opere tamen dicunt hypocrite: In quorum persona dicitur Malach. iij. d. Vanus est qui servit deo: et quod emolumentum quod custodiunt precepta eius et ambulavit in tristis coram deo: Hoc supple dicitur quando non adipiscunt ea que inrendunt. Alij ore tamen. s. iij. d. d. Appropinquat ipse iste suo ore et laibus suis glorificat me: cor autem eius longe est a me. Qui comparam sicut tamen folia habenti: Marc. xj. b. j. xxj. b. Exod. xxvij. c. precipit que rationale coniunctum sit suphumerali. f Intrabit in regnum celorum. Contra Job. ij. g. Omnis qui invocaverit nomen domini salvi erit. Solurio. Qui invocaverit: ut dicitur est triplicitate: corde/ore/opere: vnde spe et charitate. Invocatio enim parum prodest que tamen est in verbis. Beda. Quid folia recte confessionis tactatis: qui bonos fructus non ostendit. g. Sed qui facit voluntatem patris mei qui in celis est: Ille supple intrabit. Voluntas autem dei est vestra sanctificatio: ut dicit. j. Thessal. iij. d. Domine quis habitabit in tabernaculo tuo etc. Qui ingreditur sine macula. h. Ipse non alius: intrabit in regnum celorum. i. Adulti dicent mihi in illa die. Ponit tertium impedimentum. s. alios falsos qui bene predicant. Et potissime hoc rector quendam est ad discipulos antichristi: qui miracula faciunt: non meritis suis sed invocatione divini nominis ad damnationem suam et ad dei gloriam. k. In illa die: notabilis. Soph. j. d. Dies illa dies ire. Chrysostomus: In qua dicit: Quando opera loqueretur et ora tacebunt: quando non persona interrogat sed conscientia discutit et persona confundit. Ubi non erunt testes adulatores homines: sed angeli veraces. l. Dicitur: quod videbunt habere confidentiam in miraculis que fecerunt. Vel sub hypocritis si dicerent: Domine domine: ore et exteriori opere tamen: m. Non in nomine tuo prophetavimus: j. Corinth. xij. d. Lingue in signum sunt non fidelibus sed infidelibus. Nero. Saul et balaam et caphas prophetaverunt: nescientes quod dicerent. Balaam: Numeri. xxiij. d. et. xxij. c. Caphas: Job. xj. g. Saul. j. Reg. i. c. c. Nonne saul inter phasas. n. Et in tuo nomine demonia eiecimus: Sic Luc. ix. f. Vidimus quedam in nomine tuo eicientem demonia que non sequitur vos et prohibuimus eum. Et ait iesus: Nolite prohibere eum: qui non est adversus vos pro vobis est. Luc. x. c. Nolite gaudere: quod spiritus imundi subiiciunt vobis. Act. xix. c. Erat autem scene culdam principis sacerdotum septem filij qui hoc faciebant. o. Et in tuo nomine virtutes multas fecimus: Non est magnus si ne charitate facere miracula virtutum: quia exorcistis hoc faciebant exorcistis salomonis: et virtute quarundam herbarum. j. Cor. xij. a. Si habuero fidem ut montes transferam/charitatem autem non habuero etc. Interlin. Ecce non est magnus virtutes operari. Augustinus. Magi egyptiorum moysi resistentes multa fecerunt miracula: Exod. viij. b. Simon etiam magus de quo in libro clemetis: et multi alij. Antichristus etiam multa miracula faciet. Ab his ergo maxime cavendum est. p. Et tunc cofitebor illis. i. facia ac si cofiterer. q. d. modo dissimulo. Sap. xj. d. Dissimulans peccata hominis propter penitentiam. Esa. xij. c. Tacui: semper silui: patiens fui: sicut parturiens loquar. r. Quia nunquam novi eos. i. in nulla re approbavit: sicut illud: Requie quod semper optaverunt pijs supplicationibus. s. consequant. Optat

De decimis. c. Quis

Zuc. 6. 5.

Circa fructum multa attendunt

1. q. r. c. apphant

Ps. 14.

1. Reg. 19. d.

Ps. 100. **Q**uod consequant. Oportet qui finaliter operat. **Ps. Declinantem**
 a me malignum non cognoscebat. **Ap. Nunc noui vos.** i. approbavi approbatione predestinationis vel electionis. **Aug.**
 Non nouit eos apud quos fidei sue et dilectionis caracte-
 rem non inuenit. Nota quod non cognoscitur aliquis ab alio
 quia diu et longe fuit ab eo: Sic peccator non cognoscit a
 deo: quod diu fuit in regione dissimilitudinis. Item non cogno-
 scitur quando mutatus est. **Thren. liij. a.** Quomodo muta-
 tus est color optimus. Item quando est extra sensum. **Osee.**
 vij. b. **C**eperunt principes furere quasi a vino. Item quia in
 tenebris est. **Ps. Mercierunt neque intellexerunt: in tenebris**
 ambulant. **Sap. v. a.** Lumen iusticie non illuxit nobis et sol
 intelligentie non est ortus nobis. **i. xxv. a.** Amen dico uobis:
 non noui uos. **Job. viij. d.** Si absorberit eum de loco
 suo: negabit eum et dicit: Non noui te. Sed econtra de bo-
 nis. **Exo. xxxij. d.** Et tempus noui ex nomine. **i. Timoth.**
 ij. c. **C**ognouit do-
 minus qui sunt ei.

Ps. 81. **Q**uod discendite a me omnes qui operamini iniquitatem. **Luce. 13. f.**
Discendite a me omnes qui operamini iniquitatem. Tunc enim non facient: quomodo ergo dicit: operamini: Quia affectus malus ad huc remanet cum eis. Unde: qui operamini affectu interiori. Non dicit: qui operati estis: ne locum penitentie tollat: quod non est homo qui non peccet: Eccl. vij. c. Chryso- stomus. Non dicit: discendite a me quod operati estis: sed quod operamini: quod iniqui post mortem non desinent esse iniqui: quia et si peccare non possunt: peccandi tamen uoluntate non amittunt.
Omnis ergo qui audit uerba mea hec. Finito sermone commendat eam: ut inuiter ad implendum. Et subdit de premio obseruatum: et de pena contemnenti. Chryso- stomus. Frequenter miramur quia homines aut promissionibus flexi aut terribus fracti aut persuasionibus falsorum doctorum circuuenti relinquunt fidei ueritatem et ad mendacium infidelitatis transmigrant: quod si uel hanc uiam christi sententiam caute intelligerem: et recordaremur: nunquam de peccato talium hominum stuperem. Quod enim permaneat apud deum quod nunquam stetit in christo: aut quod illum teneat firmiter quod nunquam tenuit: hanc aut quod fuerit esse iusticia quod iusticia non fuerit: dicitur: **Discendite ergo: ut non excludat gentilis: Qui audit: auditu interiori. Ps. In auditu auris obediuit mihi. Uerba mea: que locutus sum super: hec digna demonstratione. Simile: Apoc. ultimo. b. Beatus qui custodit uerba prophetie libri huius. Et facit ea: affectu charitatis: non hominum intuitu. Assimilabitur: Non dicit: assimilabitur: quia nondum apparet quid erimus. **Uero sapientis: uideo uel predicatoz. Qui edificauit domum suam: id est conscientiam uel ecclesiam: supra petram. i. Corinth. x. b. Petra autem erat christus. Ps. Petra refugium herinacis. Prover. xxx. d. Lepusculus plebs inualida: qui collocat in petra cubile suum. Uel per uirum sapientem intelligit christus. Esai. liij. a. Apprehendent septem mulieres uirum unum. Diere. xxx. d. Nouum faciet dominus super terram: femina circumbibit uirum. Domus eius est ecclesia. Prover. ix. a. Sapientia edificauit sibi domum. Huius domus: id est ecclesie fundator deus est qui ab eterno predestinando quasi eruderauit eam. Eph. i. a. Qui elegit nos ante constitutionem mundi. Nonne eruderat eam: quando dicebat: Vocabo non plebem meam: plebem meam: et non misericordiam consecutam: misericordiam consecutam: Osee. ij. d. In structuram ordinauit in tempore congregando. Roma. viij. f. Quos predestinauit: hos et uocauit: et quos uocauit: hos et iustificauit. Quasi quos prius eruderauit. i. purgauit: postea ordinauit. Nonne ordinauit in structura lapides eruderos: quando ambulans iuxta mare galilee uident uos fratres simonem et andream et iacobum et iohannem uocauit eos: **Matth. c. Immo et quando elegit duodecim: quos et aposto-******

los nominauit: **Luce. vi. c. Deinde incepit structura domus: quando una die conuerfi sunt tria milia: Act. ij. g. Et alta die quinque milia: Act. liij. a. Huius domus fundamentum est christus. i. Corinth. liij. c. Fundamentum aliud nemo potest ponere preter id quod positum est: quod est christus. Nonne fundamentum ponebat ipse iesus quando dicebat: Tu es petrus et super hanc petram edificabo ecclesiam meam: et porte inferi non preualebunt aduersus eam: **i. xvi. c. Posuit et paulus. i. Corinth. liij. b. Ut sapiens architectus fundamentum posuit. Fundamenta etiam huius domus dicuntur apostoli. Ps. Fundamenta etiam in montibus sanctis. Eph. ij. d. Superedificati super fundamentum apostolorum et prophetarum. Quasi ergo duodecim fundamenta huius fuerunt duodecim apostoli: et quasi unicum fundamentum fuit christus. Unde Apocalypsis xxi. d. Uidit iohannes ciuitatem habentem fundamenta duodecim: et in ipso duodecim nomina duodecim apostolorum et agni. Huius domus partes sunt duo populi: Gentiles. s. et iudei. Uel actus et contemplatus. Job. x. c. Alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili: et illas oportet me adducere: et uocem meam audient: et fiet unum ouile et unus pastor. Durus a parte posteriori fuerunt antiqui patres: qui dum lucem ueram aperte uidere non poterant: quasi ad occidentalem plagam positi erant. **Luce. x. d. Multi reges et prophete uoluerunt uidere que uos uidetis et non uiderunt. Nonne in occidentali parte erant illi de quibus dicitur. i. Corinth. x. a. Patres nostri omnes sub nube fuerunt: Durus anterior fuerunt patres noui testamenti: qui dum radios ueri solis susceperunt: quasi in oriente steterunt. **Luce. ultimo. g. Tunc aperuit illis sensum ut intelligerent scripturas. Lectum quotidie impletur in muro fidelium: qui cum impletus fuerit erit domus perfecta. Apoc. vi. c. Dicitur illis ut requiesceret adhuc tempus modicum: donec compleantur conserui eorum et fratres eorum qui interficiendi sunt sicut et illi. **Luce. xiiij. e. Exi in uias et sepes et compelle intrare ut impleatur domus mea. Quattuor anguli huius domus fuerunt quattuor euangeliste: Primus angulus mattheus: secundus: marcus: tertius: lucas: quartus: iohannes. **Job. j. d. Repete uentus uehemens irruit a regione deserti: et concussit quattuor angulos domus. Columnę domus sunt prelati. **Cant. v. d. Columnę eius marmoreę que fundate sunt super bases argenteas. Ostium huius domus est christus. **Job. x. b. Ego sum ostium: per quod qui non intrat in ouile: sed ascendit aliunde: ille fur est et latro. Fenestre sunt doctores: per quos illuminat ecclesia. Has fenestras fecit in templo salomon obliquas et intrinsecus latiores. **Regl. vi. a. Cortine quibus ornatur domus sunt decem precepta: quibus sancti intrinsecus ornantur. **Exo. xxv. a. Decem cortinas de bysso retorta et hinc cyntho ac purpura coccoque bis tincto uariatas opere plumario facies. Mensa in hac domo est sacra scriptura. **Exo. xxx. c. Facies et mensam de lignis serbim. **Ps. Parasti in conspectu meo mensam. Mensa mensę: quattuor sensus sacre scripture: historicus: allegoricus: tropologicus: anagogicus. **Prover. xxv. c. Si esurierit inimicus tuus cibus illum. Lectus in domo hac est claustrum siue religio. **Cant. j. d. Lectulus noster floridus. Minister prelati: familia omnes iusti. **Luce. xii. e. Quis putas est fidelis dispensator et prudens quem constituit dominus supra familiam suam: Nonne hec est familia sancti iob: de qua dicitur **Job. j. a. Et erat ei familia multa nimis: Sunt et uasa in hac domo: Quędam in honorem boni predicatores: quędam in contumeliam falsi predicatores. **i. Timoth. ij. c. In magna autem domo sunt: non solum uasa aurea et argentea:**********************************

hec et facit ea: assimilabitur uero sapienti qui edificauit domum suam supra petram:
Ps. 86.
Ps. 22.
 e 4 sed et lignea

Multis modis alijs non noscitur ab alio
 Ps. 100.
 Ps. 81.
 Ps. 17.
 Job. 3. a.
 Ps. 103.
 Ro. 9. f. di.

Euangelij scdm Mattheum

sed et lignea et fictilia: alia quidem in honorem: alia vero in contumeliam. a Et descendit pluuia. i. aeris potestas impugnatio: vt dicit Interliti. Intentio em diabolii semp est vt descendamus. b Et venerunt flumina: potentum psecutio. c Et flauerunt venti: minę siue blanditię vel detractiones. d Et

Luc. 6. 5.

irruerunt / quatacuq; potuerit violenta. Si mile / Job. j. d. Repete ventus vehemens irruit a regione deserti. Irruerunt: id e simul ruerunt vel cu impetu. e In domo illa: supra edificiu prutu / vel in ecclesia. f Et non cecidit. Pro / verb. x. d. Iustus qst fundamentu sempiter

et descendit pluuia z venerunt flumina z flauerunt venti et irruerunt in domum illam: et non cecidit: Fundata enim erat supra petram. Et omis qui audit verba mea hec z non facit ea / similis erit viro stulto qui edificauit domum suam supra arenam: et descendit pluuia z venerunt flu-

Doraliter

minam z flauerunt venti et irruerunt in domum illam: et non cecidit: factus est cum consummasset iesus verba hec / admirabantur turbę sup doctrinam eius. Erat enim docens eos sicut potestatem habens / et non sicut scribę et pharisęi. et prudens male egit: Et melius est noliscere. q. Def. ij. d. q. post agnitionem retrosum conuertit. Item magna: quia loquitur de viro. i. de plato: imo quanto gradus altior: tanto grauior. Augustinus. Quanto in loco altiore: tato in periculo maiore versat. Gregori. Sciant p lat: quonia tot mortibus digni snt: quos ad posteros perditionis exempla transmittunt. Contra puerbis vulgare: No possunt mori nisi vna morte. s Et factus est. Duobus modis potest accipi sententia huius litterę. Si enim dicamus eundem esse sermonem quem mattheus et lucas referunt: tunc euidenter est littera: cum consummasset iesus verba hec admirabantur turbę sup doctrinam eius: quia interfuerunt huic sermone turbę. Si autem intelligunt fuisse duo sermones: tunc dicendum e ad solos discipulos iesu in cacumine montis sermonem habuisse: et postea ad locum campestrę qui erat in latere montis descendisse z ibi eundem sermonem recaptulasse populo: quedam tamē intermiscendo: et quedam iam dicta ptermittendo. Et hunc vltimū sermonem mattheus ptermittit: z tamē quasi quodammodo innuit: cum dicit: Et consummasset iesus verba hec. q. d. cum hec discipulis semel ptulisset: et eadem repetendo: in secundo sermone consummasset: que consummatio fm lucam in loco campestri facta est: v Admirabantur turbę / vel aliqui in turbę: vel potius omnes de excellētia sapientię. Chryf. Quicqd digne laudare nō possum admiramur. x Sup doctrinam eius / q alijs dissimilis erat z prius inaudita. Item Luc. iij. c. Marci. j. c. Job. vij. g. Nunq sic locutus est homo. Chryf. Consequens erat eos dolere z torpere ad tā alta et onerosa: Sed tanta erat virtus docētis vt etiā caperet multos / z etiam totum theatrum secutus e descendente. Des. bentiola facile suadet a sermonibus veritatis. y Erat enim docens eos sicut potestatem habens: potestatem. i. addendi vel mutandi: sicut imperator qui addit z mutat q vult. Vel / sicut potestatem habens / explanandi figuras / comutandi scripturas / pscrutandi legis enigmata z soluendi. Et hec pfigurata snt p enigmata regine saba: De quib. iij. Regl. x. a. Dic est enim leo de tribu iuda: qui aperuit libru que nullus alius aperire potuit: Apoc. cl. v. b. Vel / sicut potestatem habens / sanandi. Ps. Da / bit voci suę vocē virtutis. Sic debet esse sermo p dicatoris et doctoris z plati. Beda. Sermo doctoris in potestate fit: cum ea q docet operat. Gen. xlvij. s. Salus nostra i manu tua e. i. in ope. Beda. Dōstruosa res e lingua magniloqua et manō ociosa. a Et non sicut scribę et pharisęi: qui dicunt z nō faciunt. j. xliij. a. Chryf. Scriba z omnis doctor seru e legis: qz nec addere potest nec subtrahere. Nec em pot mens humana vertere qd sapientia diuina dictauit. Hiero. Scribę: qui tm ea que sunt in lege infirmis ad instructionem data tractabant. Pharisęi: qui tm litteram corrodabant carnaliter. Hęc autem duo respondent illis que supra dixit: Audis z facis. Scribę enim docent superficialiter: pharisęi faciebant opa exteri bona / nō habēta charitatē intus zc.

Ps. 55.

Marci. 1. c. Luc. 2. g. et. 4. c. Ps. 56. 2. 5. q. 1. c. idem

Ps. 67.

sophi z oratores / z hmoi ceteri secularis sciētę pffsores: de quorum ventre exeunt flumina aque mortue. Ex parte bona sunt euangelistę z doctores: de quorum ventre flumina fluit aque viue: Job: vij. f. p Et irruerunt in domum illam: subito cu impetu. q Et cecidit: quia in puncto ad inferna

descendit. Job. xxi. b. Et. xxi. c. Viri iniqui qui sublati snt ante tempus suu: et fluii subuertit fundamentu eorum. Job. viij. c. In nites super domū suā z non stabit. Ps. lvi. di impū super exaltatū z eleuatū sicut cedros libani: et transiit et ecce non erat zc. Et fuit ruina eius magna: quia sciens

viam veritatis non agnovit. q. Def. ij. d. q. post agnitionem retrosum conuertit. Item magna: quia loquitur de viro. i. de plato: imo quanto gradus altior: tanto grauior. Augustinus. Quanto in loco altiore: tato in periculo maiore versat. Gregori. Sciant p lat: quonia tot mortibus digni snt: quos ad posteros perditionis exempla transmittunt. Contra puerbis vulgare: No possunt mori nisi vna morte. s Et factus est. Duobus modis potest accipi sententia huius litterę. Si enim dicamus eundem esse sermonem quem mattheus et lucas referunt: tunc euidenter est littera: cum consummasset iesus verba hec admirabantur turbę sup doctrinam eius: quia interfuerunt huic sermone turbę. Si autem intelligunt fuisse duo sermones: tunc dicendum e ad solos discipulos iesu in cacumine montis sermonem habuisse: et postea ad locum campestrę qui erat in latere montis descendisse z ibi eundem sermonem recaptulasse populo: quedam tamē intermiscendo: et quedam iam dicta ptermittendo. Et hunc vltimū sermonem mattheus ptermittit: z tamē quasi quodammodo innuit: cum dicit: Et consummasset iesus verba hec. q. d. cum hec discipulis semel ptulisset: et eadem repetendo: in secundo sermone consummasset: que consummatio fm lucam in loco campestri facta est: v Admirabantur turbę / vel aliqui in turbę: vel potius omnes de excellētia sapientię. Chryf. Quicqd digne laudare nō possum admiramur. x Sup doctrinam eius / q alijs dissimilis erat z prius inaudita. Item Luc. iij. c. Marci. j. c. Job. vij. g. Nunq sic locutus est homo. Chryf. Consequens erat eos dolere z torpere ad tā alta et onerosa: Sed tanta erat virtus docētis vt etiā caperet multos / z etiam totum theatrum secutus e descendente. Des. bentiola facile suadet a sermonibus veritatis. y Erat enim docens eos sicut potestatem habens: potestatem. i. addendi vel mutandi: sicut imperator qui addit z mutat q vult. Vel / sicut potestatem habens / explanandi figuras / comutandi scripturas / pscrutandi legis enigmata z soluendi. Et hec pfigurata snt p enigmata regine saba: De quib. iij. Regl. x. a. Dic est enim leo de tribu iuda: qui aperuit libru que nullus alius aperire potuit: Apoc. cl. v. b. Vel / sicut potestatem habens / sanandi. Ps. Da / bit voci suę vocē virtutis. Sic debet esse sermo p dicatoris et doctoris z plati. Beda. Sermo doctoris in potestate fit: cum ea q docet operat. Gen. xlvij. s. Salus nostra i manu tua e. i. in ope. Beda. Dōstruosa res e lingua magniloqua et manō ociosa. a Et non sicut scribę et pharisęi: qui dicunt z nō faciunt. j. xliij. a. Chryf. Scriba z omnis doctor seru e legis: qz nec addere potest nec subtrahere. Nec em pot mens humana vertere qd sapientia diuina dictauit. Hiero. Scribę: qui tm ea que sunt in lege infirmis ad instructionem data tractabant. Pharisęi: qui tm litteram corrodabant carnaliter. Hęc autem duo respondent illis que supra dixit: Audis z facis. Scribę enim docent superficialiter: pharisęi faciebant opa exteri bona / nō habēta charitatē intus zc.

Cum autē descendisset

Quam autē descēdit ierusalem. **Expo. Ca. VIII.**
Sus rē. Præterit matthæus potestare curandi et prædicandi datā discipulis post sermonē habitū in monte. Postponit etiā vocatōnem suam: Præcessit em̄ vocatio eius miracula quę hic narrat: Nam electus fuit cum alijs undecim in monte vt esset vnus de duodecim. Hoc autem fecit matthæus: quia cōtinuo disposuit miracula christi narrare post sermonē domini. Vel etiā euāgelistę sicut pphetę nullū seruans ordinē in scribendo: sed gesta et dicta christi in laudem eiꝰ sꝰm qđ spiritus sanctꝰ mētibus eorꝰ inspi-rabat scribebant. Quō notauit salomon: Cant. ij. b. vbi dixit: Ecce iste venit sal-

A
 Marci. i. d.
 Luc. 5. c.

Quam autē (Ca. VIII.)
descendisset iesus de monte secūte sūt eum turbe multe: et ecce leprosus veniens adorabat eū dicens:

ens in montibus: transiens colles. Diuidit autem hęc captulum in quattuor partes. In prima agit de curatione leprosi: et serui centurionis: et socrus petri: et multorum demoniacorum. In secūda agit de scriba qđ dixit domino: Sequar te: et non ē securus. Et de alio qđ dixit: Permite me sepelire patrem meū et postea sequar te: et statim iussus est sequi: ibi: Vidēs autem iesus turbas. In tertia agit de motu maris et timore discipulorum: et eiꝰ dormitione in nauicula et saluatione eorum: ibi: Et ecce motus magnꝰ factus est in mari. In quarta agit de curatione duorum demoniacorum: et de legione intrante in porcōs et hęcipitate in mari: ibi: Et cum venisset iesus trans fretū. Recte ergo post sermonem miracula narrat matthæus: quia per miracula sermo apud auditores confirmat: sicut dicitur Marci. vi. d. Illi autem profecti hęcauerunt vbiqꝰ domino cooperante et sermonē confirmante sequētibꝰ signis. Unde Chrysostomꝰ. A miraculis transiit ad sermonem: iterū a sermone transit ad miracula: vt quasi potestatem habens docuit: quasi potestatem habens curat. Curat autem tres. Primo leprosum: secūdo seruum paralyticum: tertio socrum petri febricitantem: non sine magno mysterio. Primo em̄ sanat iudgum leprosum: secūdo seruum gentilem. Tertio socrum petri. Quia p̄nt credentes fuerunt de iudejs: post gentiles: in fine reliquę israel salui fiēt. Hoc notatur in fine missę: quia officium incipit in dextro et transit ad sinistrū et redit ad dextrum. Vel quia lepra hęcescos contra fidem: accidit paralytis contra spem: calor materialis socrus febricitantis per libidinōsum amorem contra charitatem: Et ideo sanat hęc ordinem v̄tutū. Prīmus sanatur tactu et verbo: secundus solo verbo: tertius tactu: quia gentes quasi per mediū facile crediderunt. Unde

Ps. 17.

Ps. 17. Populus quē non cognouit seruitutē mibi: in auditu auris obediuit mibi. Vñ in epiphania: Venite ipsallēdo dicit: non cantando: sicut in alijs festis: quādo fit vocatio iudeorū. Dicit ergo: **a** Cum autem descendisset iesus de monte: id est de loco campestris qui erat in latere montis. **b** Secūte sūt eum turbe multe: Alij propter charitatem: vt apostoli: alij sequebantur propter doctrinā: alij propter admirationem: vt curiosi. Joh. vi. g. Nunqꝰ sic locutꝰ est homo sicut hic loquitur. Chrysostomꝰ. Turbe non principes. Per totū em̄ euāgelistū vides eos esse afflictos. Turba cum silentio audiuit: pharisęi vt calūniarent. **c** Et ecce leprosus veniens: corpore et fide: **d** Adorabat eum dicens. Notat eum esse deum. Hic leprosus ad altiora mōtis nō potuit ascendere: nec cū lepra tā alta poterat audire. Chrysostomꝰ. Sꝰ ne forte diceret plus apud se: Verba terribilia: opa nulla: diceret grāditer nō ē multū: facere hō multū ē: ideo excitauit leprosum vt mūdationis illiꝰ miraculo pcederet auctoritate p̄ter: vt in hōis mirabilis mirabilior eēt i ope. Sꝰ qre igit nō ascendit i mōtē: **Ps.** Quis ascendet i mōtē dñi rē. Innocēns manibꝰ et mūdo corde: nō leprosus in aia.

Ps. 23.

Moraliter: **c** Et ecce leprosus veniens. ij. Regum. iij. f. dicit dauid ad ioab: qđ de domo eius non deficiet leprosus. Ioab interpretat inimicus. i. de domo diaboli non deficiet peccator. In lepra peccati notant multa. Lepza per totum corpus diffundit: sic peccatū per totū hominē ad mo-

Moraliter
 plura notant
 lepra

dum cancri vel morbi qui dicitur lupus. Numeri. xij. d. dicit aaron ad moysen de maria qđ p̄t murmuratōnem percussa ē lepra: Vñ mediū carnis eius deuoratu est. Ideo L. hęc. iij. c. Disertcordia domini qz non sumus cōsumpti. Itē lepra ptagiosa ē: alios inficēdo: sic p̄ctm. Eccl. xij. a. Qui tetigerit picē inquinabit ab ea. Ideo phibuit vnus familiaritatē iudeis cum euets ethels et hiebus rē. Deut. vij. a. **Ps.** Cōm̄t. **Ps.** 105. **Al. nō hꝰ** **ficus**

A
 Ps. 105.
 Al. nō hꝰ
 ficus

Prouerb. xv. a. Cor stultorum ebullit stulticiam. **j.** Corinth. xv. e. Corrupti bonos mores colloquia p̄raua. **Eccl. ix. b.** Colloquium eius exardescit quasi ignis. Item leprosus sitim patitur. **Esa. v. d.** Multitudo eorum sicut exaruit. Nunqꝰ em̄ est satietas in peccato. **Prouerb. xij. d.** Venter implorū insatiabilis. **Hieronymꝰ.** Vñ nō famē patit sui. Item abominabilis est sanis: sic peccator bonis in quantum talis. **Ps.** Iniquitate odio habui et abominatus sum. **Eccl. ix. b.** **Ps. 118.** **Dulter** fornicaria quasi sterco in via ab omnibꝰ conculcabit. **Osee. ix. c.** Intrauerunt ad beelphegor: id est ad peccatū luxurię: et abalienati sūt in cōfusione peccatorum et facti sunt abominabiles. Item leprosus fetet: et peccator per infamā. **Job. xx. a.** Quasi sterquilinū in fine perdet. **Deut. xxxij. a.** Peccauerūt et non filij eius in sordibus. Item amittit pedes et manꝰ: et peccator affectiones et bonas operationes. Quod significat **Judic. j. b.** Adonibecch qui interpretat doctor egestatis: vel dominꝰ flagrans: vel diabolus fulgurans suos per p̄nam eternam: et ducēs etiam eos in p̄sentē ad egestatem spiritualē: amputauit septuaginta regibus summitates pedum et manū. **Et. ij. Reg. xix. e.** habet de miphiboseth: qui claudus vtroqꝰ pede noluit venire ad dauid: Sic peccator ad christū: Et ideo dixit qđ sibi qui interpretat egressus v̄hemēs: quod est mors: p̄diuideret hęc hereditatē seculi. **Wozs** enim sic diuidit delicias peccatoribus: qđ in p̄sentē pauca eis dimittit: etiam in futuro penitus aufert. Itē lepra aufert oculos: sic lepra peccati peccatoribus. **Ps.** Supercecidit ignis: et non viderūt solem iusticię. i. christum. Item amittit aures: ne legem dei audiat vel mādatis obediat: et nares ne odorem christi et paradisi sentiat. **Eccl. xxij. d.** Nasum tuum et aures tuas præcedent tibi. De odore christi. **Eccl. xxlij. b.** Ego quasi libanus non incisus euaporauit habitationem meam. **Casi. j. a.** In odore unguentorū tuorū currimus. Item barbam amittit. Et peccator virilitatem bene agendī vel operandī. **Ps.** Sicut nouacula acuta fecisti dolum. **Esa. vij. d.** In die illa radet dominꝰ in nouacula acuta caput et barbam. i. cogitationes et viriles operationes. Item maculat leprosus p̄ varietates vitiorū. **Leuit. xxij. c.** de hostia quę offerri debet in sacrificio: Omnis macula non erit in ea: Si cęcum fuerit per indiscretionē: si fractum per duplicitatē: si cicatricem habuit per antiquę cōsuetudinīs saporem: si papulas habuit per contemptū et superbiam: si scabiosum per incorrigibilitatē: si impetiginē per obstinationē. Item lepra mutat colorem. **L. hęc. iij. a.** Quomō obscuratum est aurum: mutatꝰ est color optimꝰ. Item lepra morbus est incurabilis: sic peccatum quātum in se est. **Diere. xxx. b.** Insanabilis est fractura tua. Unde sicut lepra nō curat nisi per miraculū: sic neqꝰ peccatum. **Esa. xlij. d.** Ego sum qui deleo iniquitates tuas p̄pter me. **Augustinꝰ.** Datus est de impio facere piū: qđ de nihilo celum et terram. Dicit ergo: **a** Cum autē descendisset iesus de monte: paradisi: De quo **Esa. xxv. c.** Faciet dominus exercitū om̄ibus populis in mōte hoc conuulsi pingulum: conuulsi vindemę: conuulsi pingulum medullatorū vindemę defecate. **b** Secūte sūt eum turbe multe. i. peccatores. **j.** Reg. xxij. a. **Louenerūt** ad dauid in speluncā qđ erat in angustia cōstitutū. **c** Et ecce leprosus veniens: passibus p̄nitentię et fidei. Adorabat eū dicens: *** Domine si vis**

Ps. 57.

Ps. 51.

Domine: Notat se esse obedientem: b Si vis potes me mūdare. q. d. de potestate nō dubito: sed de tua voluntate: non qz tu imitatoris: s qz ego indignus: et ideo peto misericordiam tuā vt tu velis pter merita mea. Chryf. De voluntate christi parata ad omne bonū nō dubitat: sed de iudicio voluntatis. Non em expediat omnibz corporalis integritas: et ita christus cum sit bonus/noctua nō vult prestare etiā si roget. Potest. q. d. credo te esse deū: et sic omni potentē. Job. xxiij. c. Anima eius quodcuqz voluit hoc fecit. Ambro. Cerecedia confessionē nō repressit: ostendit vultus: remedii postulavit: et ipsa religionis fidel plena est confessio. c Et extendens iesus manū. Nota qz p̄tendit misericordie affectum. Primo corporali manus extensione: secundo voce: tertio opere: id est qua curavit eum iussione. Dicit ergo: Et extendens iesus manū. Prouer. xxxi. c. Danum suam aperuit inopi et palmas suas extendit ad pauperem. d Et tetigit eum. Tetigit ppter duo. Ad ostendendū qz non erat sub lege. Leuit. xij. f. prohibentur leprosi: et eici extra castra iubenr: et immūdus est qui tangit leprosum. Et vt ostenderet nobis qz nullū debemus abhorere leprosum vel infirmū. Job. v. d. Visitans speciem tuam non peccabis. Exemplum de sacerdote leproso: qui fecerat murum inter se et leproso: et i muro fecerat foramē per quod audiebat confessiones eorum: et porrigebat corpus domini. Et accidit: vt narrat cantor parisiensis: qz parte quā stebat ad illos remanēte sana: aliam fieri leprosam. Et quidam seruus abbo: rebat leproso: vt nec tm̄ eis elemosynam veller portare: et factus est leprosus. Chryf. liij. Regl. v. c. Bellseus noluit videre naamā: legem obseruans: tetigit autem christus: quia legi non subiacet. Et quia omnia munda mundis: nec manus fit immūda: sed corpus a manu sancta fit mundum. e Dicens: volo. Contra Fortinū: qui dicebat qz voluntas christi erat inefficax: sequēdo illud philosophi: Propter nostrū dicere aut velle nihil i re mutat. f Mūdare. i. mundus esto: Cōtra Arriū: qui dicebat christū tm̄ deum adoptiuum: et nihil posse imperādo sed orando. Cōtra Danicheū dicit: tetigit: qui ponebat christū tm̄ habere corpus phantasticū. g Et confestim mūdata est lepra eius: id ē leprosus a lepra. Simile: Esa. i. c. Si fuerit peccā vīa vt cocinū: quasi nix dealbabit. Gen. xviij. b. Nūquid deo quis est difficile: Sap. xvi. b. Omnipotens sermo tuus domine qui sanat omnia. Ps. Dixit et facta sunt. Chryf. Si blasphemia erat: nō debebat opus sequi: sed cessit natura cū maiori velocitate: qz dicat euangelista. h Et ait illi iesus: Vide nemini dixeris. q. d. ita manifesta est sanatio tua vt non oportet qz alij dicas. Nota autem qz quādoqz ponit p̄ceptum et in p̄cepti forma: vt Exod. xx. et in multis locis sacre scripturę. Aliquādo etiam pponit p̄ceptū sed nō in p̄cepti forma: vt Marc. i. d. Nō sinebat ea loqui: id est imperabat ne loquerent. Quādoqz etiam pponit p̄ceptū sub p̄cepti forma: sed non est p̄ceptū: vt hic. i Sed vade ostende te sacerdotibz. P̄ceptū dñs ostendere se sacerdotibz: propter humilitatē vt eos honoraret: Propter vtilitatem vt videntes miraculū credentes saluarent. Item propter inexcusabilitatē vt videntes nec credētes iuste damnarent. Item propter veritatem: ne legem frangere viderent. Item propter ostēdendā malestatem: vt nō legis ordine sed gratia sanatus monstraret. Item propter eruditionē: vt nos similiter faciamus. n Et offer munus tuū quod p̄cepit moyses. s. duos passeret viuos: Leuit. xliij. a. o In testimoniu illis. i. vt illud sit in testimoniu: in signū mūdationis: quia munera testificabant esse curati. Vel In testimoniu illis: id est vt illoz testimonio mūdus habeatis. Et i testimoniu illis: suę salutis: vt iuste dānatiōis si miraculo tam aperto nō credunt.

Et sacerdoti

Ps. 52.

Dñs p̄cepit leproso vt ostēderet se sacerdoti: bus multis de causis

Porallit *

Domine si vis potes me mūdare. Et extendens iesus manū tetigit eum: dicens: volo mūdare. Et confestim mūdata est lepra eius. Et ait illi iesus: Vide nemini dixeris: sed vade ostēde te sacerdotibus: et offer munus quod p̄cepit moyses i testimoniu illis. Et ait illi iesus: Vide nemini dixeris. In hoc docet nos fugere tactatā. Sed vade p contritionē: k Ostēde te per confessionē. Prouer. xxviij. b. Qui abscondit peccatū suum non diriget: qui autem confessus fuerit et reliquerit ea misericordiam consequetur. Cant. v. b. Pessulum ostij mei aperui dilecto meo: et ille declinauerat atqz transierat. Apertio pessuli est ppositum confitendi. Ostium firmat pessulo: quia plus est aperire ostium qz tollere pessulū: hoc est: dum me per confessionem aperit: sed tamē in apertione pessuli christus declinat in corde hominis ad quiescendum. Unde Ps. Dixi confitebor: et tu remisisti. Ps. non altos: peccata tua non aliena. m Sacerdotibz pluribz confitere: quia plures erubescētē diuinunt. Vel quia qd videt vnus non videt alius. Nota autē qz

deprecatio et confidentia. Confidit est qz possit eum mūdare si vult. c Et extendens iesus manū: gratie: De qua Ecceh. i. a. Facta est sup me manus domini. Sed Prouer. i. c. Extendit manū meā et non fuit qui aspiceret me. d Tetigit eum. Ps. Tange montes et fumigabit. e Dicēs: Ps. 143. volo mūdare. Ecce: qz humiliter petij: obtinuit. Eccl. xxxv. c. Oratio humiliter se nubes penetrabit. Judith. ix. d. Humilis et mansuetorū semper tibi placuit deprecatio. g Et confestim mūdata est lepra eius. Postqz enim dominus tangit peccatōrē per gratiam gratum facientē: statim recedit lepra peccati. h Et ait illi iesus: Vide nemini dixeris. In hoc docet nos fugere tactatā. i Sed vade p contritionē: k Ostēde te per confessionē. Prouer. xxviij. b. Qui abscondit peccatū suum non diriget: qui autem confessus fuerit et reliquerit ea

95. dñs. c. dñs. 25. q. 1. c. lido. De. pe. dñs. 1. hoc idem. et. c. voluissent.

Ps. 51.

Ps. 55.

Voluntaria. Ps. Voluntarie sacrificabo tibi. Discreta in circūstantijs exprimēdis. Leuit. ij. d. In omni sacrificio offeret sal. Dulcis et deuota. Cant. ij. d. Sonet vox tua in auribus meis: vox em̄ tua dulcis: et facies tua suda et aperta. Esa. xlvij. a. Denni decora da turpitudinē tuam. Intēgra. Esa. xliij. e. Perdā babilonis nomē et reliquias et germen et pgentē. Humilis. Gen. xliij. g. Rebecca viso Isaac: id ē christo per fidē et contritionē descendit de camelo. i. de gibbositate vitiorum. Cerecedia. Eccl. liij. c. Est cōfusio adducēs gloriā. Sed Diere. liij. b. Frons mulieris meretricis facta est tibi: et noluit erubescere. Detestoria et indignatiua. Diere. viij. c. Attendi et auscultauit: nemo qd bonū est loquit. Nullus est qui agat penitentiam sup peccato suo: dicens: quid feci: Ps. Frascimini p peccata et nolite peccare. Ps. Rugebā a gemitu cordis mei. Amara. Esa. xxxviij. c. Recogitabo tibi oēs anachrymosa. Ps. Lauabo p sin. nos meos. gulas noctes lectū meū. Chryf. ij. f. Deduc qz si torentē lachrymas p diē et noctē: nō des requit tibi: neqz taceat pupilla oculi tui. Accusatoria. Ps. Quā iniquitatē meā ego cogisco. Festina. Eccl. v. b. Ne tardes cōverti ad dñm. Sed Soph. ij. d. Vox cantantis in fenestra. Anuersalia. Ps. Confitebor tibi in toto corde frequēs. Esa. xxxij. d. Sume citharam (meo. circū ciuitatē meretricis obliuioni tradita: bene cane: frequēta cantici vt memoria tui sit. Pura ab hypocrisis. s. vj. b. Cū ieiunatis nolite fieri sicut hypocrite tristes: Exterminat em̄ facies suas vt pareat hoibz ieiunātes. n Et offer munus tuū zc. De quo Leuit. xliij. a. Offerat p se duos passeret viuos quibz vesca licitū est: et lignū cedrinū vermiculūqz et hisopū. Duo passeret/corpus et anima. Corpus debet mortificari p penitentiam. s. Pet. ij. c. Mortificatos quidē carne. Ps. Quā propter te mortificamur tota die. Aia autē debet auolare p cōtemplationē. Ps. Quis dabit tibi penas sicut colūbe zc. Per cedrū

Confessio debet esse

Ps. 4.

Ps. 37.

Ps. 6.

Ps. 50.

Ps. 9. et. 11. et. 150.

Ps. 43.

Ps. 54.

* significat odor boni

ozalit * significat odori bonae opinionis ad primū. Per vermiculum seruo: charitatis ad christū. Per bisopū hūilitas ad seipm. Titū. ij. d. Sobrie iuste et pie vsuamus i hoc seculo. Postea sequit in Leuitico: q̄ debet radere pilos corporis sui et laua re se aqua: et septima die radere capillos capitis et barbe et supercilia et pilos totius corporis: et post offerre duos agnos immaculatos: et ouem anniculam absq̄ macula: et tres decimas similes conseruas oleo. Pulos radere est supfluitates temporalis refecare. Lauare se aqua est flere peccata. Radere pilos capitis et barbe: est cogitationes superfluas et locutiones vanas a se mouere raso rio confessionis. Esa. vii. d. Radet domi nus in nouacula acuta. Caput: id est cogi tationes superfluas: pilos pedum affecti ones vanas: et barbā vniuersam: id est locutiones ociosas. Duo agni sunt duplex innocentia: vt nullum miserū faciat: et vt miserū non deserat. Ouis autē significat māsuētudinē. Tres decime similes: tres cōpassiones: cordis/oris/et opis. Simila farina ē immaculata et mūdāta a sursure: id ē inani gloria. Dēc debet p̄spergi oleo hilaritatis. Ps. Anxit te de⁹ de⁹ tu⁹ oleo licticis. q̄. Corinθ. ix. b. Bilarem dātozem distigat deus. Ro. xi. c. Qui miseret in hilaritate. *Ad litterā* **Cum autē introisset capharnaū** zc. Post miraculum de curatiōe leprosi/sub iungit de miraculo serui centurionis. *Ad litterā* **Bartheus autē nō se quit ordinem historie sed mysteriū: sicut dicit Aug⁹ in libro de ordine euangeliorū.** **Hysteria autē dicitū ē supra.** **Dicit ḡ: Cū autē introisset capharnaū accessit ad eum ceturio/p̄nceps centū militū.** Lucas. vii. a. refert q̄ centurio non venit ad iesum sed misit seniores iudeozū: quia gentilis offidebat per se. Et ideo dixerūt seniores iudeozū: Multa bona fecit genti nostre et synagoga nobis cōstituit. Sed mattheus per fidem eū accessisse dicit. **Vcl/ accessit/p̄ amicos: Qui em̄ per amicos accessit /satis dicit accessisse.** **U hoc dicit: qz corpore venit: sed familiares iudēi intercesserunt p̄ eo.** **Iste centurio fuit gentilis alienigena/rogās eū per nuncios: vt dicit aliqui. Alij dicit qz in p̄ria p̄sona interfuit: sed verbi cōmisit senozibus rogans. i. p̄ seruo suo: qd̄ fuit hūilitatis et misericordie. Chryf. Post iudeos venit ad gentes cen turio p̄rim⁹ fructus ex gentib⁹. Diligent. Accessit aliena gene ratiōe/ sed domesticus corde: alienus natione/ sed alacri fide: p̄nceps militū/ s̄ soci⁹ angeloz. Et dixit: **e/ Dñe. In h̄ re uerētia: f/ Quer. i. seru⁹. In h̄ hūilitas et pietas. Eccl. xxx. li. d. Si tibi seru⁹ fidelis/ sit tibi q̄si aīa tua: q̄si frater/ sic eū tracta.** **g/ Uer. i. seru⁹. Ecce cōpassio. q. d. morib⁹ ē me⁹. ij. Cor. xi. g. Quis infirmat et ego nō infirmoz: h/ Jacet: unde nō pot̄ venire. q. d. nō pot̄ surgere. k/ Paralytic⁹ /iqd̄ pel⁹ ē. i. In domo: Cōtra illos q̄ statim famulos egros eijcūt et ad hospitale mittūt. **l/ Et male torquet. i. grauit affligi tur.** Chryf. Quare nō adduxit eū v̄ fec̄ portari: sic illi Bar th. ij. a. q̄ b̄ miserūt paralyticū p̄ tectū: **Responso.** **Dator fuit fides hui⁹ q̄ illoz. Credidit em̄ q̄ absēs potuit curare. m/ Et ait illi iesus: saluator illi⁹ /ad irāz. n/ Ego veniā et cu rabo eū. Dñi em̄ ē sal⁹: vt dicit Ps. In h̄ aut magna pfusio medicoz: qz tāt⁹ medic⁹ descendit ad pauperē seruū / nō q̄rēs de pecuniē quāritate: **Notri autē medici ad pauperes nō nisi p̄taxato p̄cedo descendūt: et ad diuites nō requisiti se offerūt.** **Chryf. Om̄s medici pecunijs: s̄te sol⁹ oratione placat. Be da. Ad filiū regulī ventre noluit dominus: Joh. lii. g. ne videret diuitias honorare et seruile cōditionē spernere. p/ Et respondens centurio/ ait illi: per internūcios: vt dictum est: dum dñs esset i itinere nō longe a domo. Chryf. Quidā dicit qz nō est ille de q̄ Lucas agit. Et hoc habet multas cō tecturas. Et ita decēs est volentē ire phibere a iudēis blan diētibus et dicētibus: **Mos eū adducem⁹: ita decens est eum postea venisse: Et si lucas nō dicit/ matthe⁹ dicit. q/ Dñe nō sum dignus vt intres sub tectū meū. Hoc dicit: qz isan erāt in domo ei⁹ idola / et timebat eum offendere: qz**********

credebat deū esse et oia scire. Aug⁹. Dicēdo se indignū / p̄stite se dignū: nō in cul⁹ parietes / sed in culus cor christus intrat. **Sub tectū: nō dicit palatū cum esset centurio. Irē non dicit tecta s̄ tectū: vt notet singularitas et simplicitas. Chryf. Hoc audiamus quicūqz sum⁹ christū suscepturi: Non dicit: sub palatū sed sub tectū / cū tñ esset ceturio. Eccl. xxx. d. Inritū vitē homis aqua et panis: et vestimētū et dom⁹ / protegēt tur pitudinē. Diere. xxij. d. Ue q̄ edificat do mū suam in iusticia: et cōnacula sua non in iudicio. Qui dicit: edificabo mihi do mū laram et cōnacula spactosa: qui aperit sibi fenestras: et facit laquearia cedrina: pingitqz synopide: id est sanguine christi.**

Sed tñ dic verbo

Cum autē introisset capharnaū zc. Capharnaū interpretat villa p̄so latis: vel ager pinguedinis. **Uñ potest significare eos q̄ de pinguedine tpaliū cō solant h̄c.** **In capharnaū iacet paralytic⁹: qz i pinguedine et p̄solatiōe glorie tpalis accipit paralytic⁹ animā gloriāntē / p̄ sternens eā. Uñ Diere. ij. d. In omni colle sublimi et sub omi ligno frondoso. p̄sternabaris meretrix. Ad animā supbientis ex abūdātia diuitiarū loquit per collē sublimē supbia. Uñ si gnāter dicit / in colle: et nō supra collē. **Dū illis em̄ supra supbia seder: supbus in ea p̄sternit. Per lignū frondosum p̄nguedo siue supabūdātia tpalis: sub q̄ et nō supra p̄sternit amator di uitiarū. Et nota qz dicit lignū frondosum: Lignū em̄ nō dicit nisi cū iam p̄cisum est et nō recipit tā bñficiū humoris unde fruct⁹ nascat / cū frondes adhuc retinet sed cito cadēt: sic abun dāns in tpalib⁹ humorē charitatis nō sentit: **Nā qui vidit fra trē egestatē habentē / et clausit viscera sua ab eo: quōd chari tas dei manet in eo. j. Joh. lii. c. Et cito cadent diuitie. Ps. Dāne sicut herba trāseat zc. **Mero. Amena et excelsa semp idolis cōsecrant. **Igit appetit⁹ tpallū est aīe paralytic⁹: sicut dicit Prouer. xxi. d. Desideria occidūt pigrū. Ingredit au tē dñs capharnaū cū timorē incurit. Et nota qz iesu ingresso in capharnaū / centurio rogat eū p̄ seruo suo sanādo. **Iste cen turio cui⁹ seruus. i. caro infirmat / iacet i domo / quōd centū mil ites habet sub se / significat p̄latū cui⁹ caro debet infirmari et in seruitutē redigi. i. Cor. ix. d. Castigo corp⁹ meū zc. **Qui debet habere centū sub se. i. quicqz sensus deo militātes sub se: vt ad imperiū rōnis om̄s quietēcat vel opent: **Ut si iubeat ra tio / claudat ocul⁹ / ne videat vana: si iubeat aperiat vt videat bona. **Dicē ḡ: **Cū autē introisset. **Uñ apponit h̄c iesus: qz qñ nondū timor dei ē in aīa / nec ē ibi salus. **b/ Accessit ad eū ceturio / fide: **c/ Rogās eū / ope: **d/ Et dices i corde p̄ deuotionē et charitatis ardore. **e/ Dñe: ecce fides qua dñm vocat. **f/ Puer meus. i. caro mea q̄ a me habet tur / iacet et torquet: ideo dico / meus. **De hoc seruo Eccl. xxxij. d. Libarta et ystra et on⁹ asino: p̄ntis / opus et discipli na seruo. **h/ Jacet i domo. i. in cōuersatione seculari. **De qua domo / Amos. liij. d. Percutā domū hyemalē. i. aduer sa: cum domo estiuāli. i. p̄spera: et peribūt domus eburne: id est religiones. **k/ Paralytic⁹ / nō potēs aliqd̄ operari. **l/ Et male torquet / ieiunij / vigilijs et orationib⁹. **Eccl. xxxij. d. Seruo maluolo torura et compedes. **m/ Et ait illi iesus: **Dic v̄ iesus: qz p̄ accessū fidei statim adest salus. **n/ Ego veniā / in die iudicij. **Apoc. vii. d. Ecce venio cito. **o/ Et curabo eum: cum mortale hoc induer imoz talitatē. **Et nota qz dicit / Ego / p̄sonaliter: nō per vicarium: qd̄ est contra quosdā sacerdotes q̄ p̄sonalit ad egros suos pa rochianos ire etiā ad cōmunicandū dedignant: sed si diues esset et veller condere testamentū / tūc libētē trent. **Et hoc est signū qz plus curat de lacte et lana q̄ de oue a qua recipiūt et lac et lanā. **Ite / veniā dicit: nō ibo: quia ire i malo sonat: ve nire in bono. j. xxv. c. Venire benedicti. Ire maledicti. **p/ Et respondens centurio / ait illi: **Domine / non sū di gnus vt intres sub tectū meū. **Sic debent quilibet sacerdotes se reputare indignos accipiendi corpus christi.**

* Sed tñ dic verbo

Dystica

Ps. 89.

1. Cor. 15. 8.

Luc. 7. a.

q. r. c. noli cōse. dif. 2. oridie

Ps. 44.

Ad litterā

Ps. 3.

Euangelij scdm Mattheum

18 Sed tñm dic vbo z sanabis puer me. Chryf. Dis sermo eius virt' est vita. b. Nam et ego zc. Probat a mi noz q solo verbo potest dñs seruum suu curare: qz si ipse qui hō purus est potest militib' impare z seruis suis: multo magi cum ipse sit de' potest angelis suis impare / vt eoz ministerio curet. Nam et ego hō

Et. nō bz tēditur

B

Luc. 7. b.

sum sub potestate cōstitutus: Ecce nō dedignat habere su/ perloze. c. Habēs sub me milites: ad litterā. Roma. xij. a. Omis aia potestati/ bus sublimiorib' sub/ dita sit. Nota autē qz habebat centū milites et erat sollicit' p seruo egro: qd ergo de illis qui non habent centū milites z nō curant de seruis suis: d. Et dico huic vade: z vadit: ad litterā: Et alio: antiqua est grāmatica: g. Ceni/ esto. s. patris venire: h. Et venit. q. d. obedit. i. Et seruo meo: mi nozib' quasi de familia: k. Fac hoc z facit. i. adimplet ope qd dicit ei. q. d. sic angeli tibi seruūt: sic ire z venire ad hōc pū tuū parati sunt. m. Audiēs aut' hōc iesus. s. qz lb velamēto carnis agnouisset excellentiā malefactoris: n. Adi raturus est. i. anīmū mirātis p̄tendit. o. Et sequētib' se dixit: Amē dico vobis: nō inueni tantā fidē in isrl. Corra. Nōne maiorē fidē inuenerat in beata virgine: z i apo stolis: Solutio. Maiorē dicit in hoc: qz a nullo doctus: Uti dicit p̄mitigē gētū: qz p̄m' credidit sine exteriori documēto: quia edoct' p libros balaam z p iudiciū nouē stelle. Vel tan tā dicit: excludēs ad quos loquebat: sicut dicit' m. Nemo est in hac domo/ excludēdo eos ad quos loqmur. Chryf. Qua re leprosus laudat' nō ē: qd nō dixit/ dicit hō: sed velle tñm: So lutio. Nō erat equale iudeū credere et gentile. Qz nō erat su/ deus/ pater: qz cetero. Et qz sequit: Nō inueni zc. p. Dico aut vobis: et si nō alijs: qz vob secreta reuelauit. Job. xv. b. Vos autē dixi amicos: qz omnia q̄ audiuit a patre meo nota fecit vobis: q. Multi ab oriente et occiden/ te venient. Origen. dicit: Ex omni parte veniēt ad fidem. In omnē terrā extulit sonus eoz. Dalach. j. c. A solis ortu vsqz ad occasū magnū ē nomē meū in gētibus et in omi loco: z offerē nomini meo oblatio mūda. s. Et recubent. i. re/ quiescent feliciter: nō solū iste centurio: z cū abraam z isaac z iacob in regno celoꝝ: quia istis specialiter facta est pmissio de verbo incarnādo: ideo p̄ncipaliter ab istis inci/ pit. Chryf. Patriarchas laudat cōtra manicheos: z hoc p̄sū mozdet iudeos. Ideo hoc p̄phetās dixit de gentib': Etenim erant ibi sequētes de galilea gentis. Sed quare nō genti dicit: sed orientē nominat z occidentē: Solutio. Quia nō creditis sa/ nitati serui/ crede p̄phetig quam vides completā hodie: ideo nō statim serui curauit vt ista p̄scrutaret. v. Filij autem regni. i. iudej in quib' ante regnabat domin' .i. quozū deus erat per cultū. Ps. Notus in iudea deus. z. Eiciētur in tenebras exteriores: qz q̄cūto q̄s peccati/ habet tene/ bras exteriores. De his tenebris. Exo. x. f. y. Gbi erit fle tus/ puentens ex affectu mentis angustiato. z. Et stri/ dor dentiu/ ex dolore corporis extrinseco. Vel/ Fletus/ p̄pter calorem. Stridor/ p̄pter frigus. Job. xxxij. c. Ad ni/ miū calozē transiet ab aquis nitium. a. Et dixit iesus centurioni: id est suls rogatoꝝibus: vel sibi si psonaliter fuit ibi. b. Vade et sicut credidisti fiat tibi: id est seruo p te: Ecce quāti meriti est fides. j. xvij. c. Si habueritis fidem sicut granū sinapis zc. Et sequit: Nihil impossibile erit vo/ bis. Dard. ix. d. Omnia possibilia sunt credenti. c. Et sanatus est puer ex illa hora: ad litteram / qua rogauit centurio cum fide z deuotione.

Dyrtice *

19 Sed tñm dic verbo z sanabis puer meus: i seruo: quia in presentī sones extinguat non potest: nisi deus hoc fa/ ceret: sicut in beata h̄gine. Ps. Dabit voci suę: in die iudicij: .i. vocem virtutis/ vt saluent corpora. b. Nam et ego homo sum sub potestate cōstitutus. Sic plarius de/ bet cōfiteri se esse sub altero Nec querit exemptionem: quia nō timet potestatem. Et reuera non est ti/ mēda potestas qui fa/ cit bene: sicut d' Ro. xij. a. Uis autē nō tē/ mere potestare: Ho/ nū faci/ z habebis lau/ dē ex illa. Et si nō ostē dat/ tamē laudabit te. Ro. xij. a. Omis ani/ ma potestati' subli/ miorib' subdita sit zc. Itē dicit' cōstitut': Sic plar' / sic dauid: Ego autē cōstitutus sum rex ab eo sup sion montē sancti eius. Seneca. Sic est in/ feriore viuas: quēadmodū cum supiore te vis viuere. c. Ha bens sub me milites/ bonos z sanctos q militat chriso. ij. Timoth. ij. a. Nemo militās deo se implicat negocijs secularib'. Attendant hic sacerdotes z clerici q tot habēt aīas ad curandum in quibus fere vix est vnica sana: et ita sollicit sine vt iste centurio: qui centum milites habens sub se/ z propter vultu seruū egro sollicitē tā deuote rogabat iēsum vt veniret z sanaret eū: Sic debēt et ipsi facere/ rogare alijs vt aliquē vt veniret z verbo p̄dicatiōis sanaret egros suos. Et hoc siquidē facerent si ei essent p̄ciosi: sicut centurioni erat p̄ciosus ser/ uus: vt dicit Luc. vij. a. d. Et dico huic vade. i. decli/ na a malo: e. Et vadit. i. declinat. f. Et alio veni/ de z affectu: h. Et venit. i. obedit. Vel/ vade/ ad actiua: veni/ ad cōtemplatiua. Prouer. xxx. d. Stellio manib' nris et i domib' regū habitat: ecce p̄replatiua. Sic sūt parochia/ les obediētes bono plato. Et seruo meo/ fac hoc/ op' purū z demonstrabile: i. Et facit: id est obedit. p. Dico aut vobis q multi ab oriente/ vt p̄fessores: r. Et occi/ dēte/ vt martyres: s. Temēt: et recubēt cū abraā z isaac z iacob i regno celoꝝ. Per hos tres significat oēs saluādi: q habēt fidē/ sp̄s et charitatē. Per abraā em fides: p isaac spes: p iacob charitas. Filij aut regni eiciēnt in tenebras exteriores. Nota qz ē q̄dplex regnū. Re/ gnū trīphās ecclie: regnū militāris: regnū diaboli: regnū mundi. Trīphās tres h̄y puincias. s. tres angeloz hierar/ chias. In p̄ma habitat seraphin/ cherubin/ throni. In secūda p̄ncipat' potestates/ dñatōes. In tertia/ hrutes/ archangeli angeli. Militās sūt h̄y tres puincias. s. puinctā piugatoꝝ p̄ nris/ h̄gini. Di sūt/ iob/ daniel/ z noe: de q̄b' Ezech. xij. e. Pro his orat ecclia/ dicit: Danifestare corā ephraim/ benia/ min z manasse. Ephraim/ fructifer: cōtugati: q fruct' hui' vt tē cōgregāt p̄pter necessitatē familię. Uñ. j. Cor. vij. f. Qui habet vxorē diuisus ē z cogitat ea q̄ mūdi sunt. Benjamin/ fil' dextre: cōtinētes: q in terris vitā ducūt angelicā: z de sinis/ tra p̄sentē vitę tā quodāmo trāstert ad dexterā beatoꝝ. In carne em p̄ter carnē viuere/ angelicū ē nō h̄sanū. Danasse/ obliuio: virgines: q obliuiscunt carnis suę z dom' patris sui. Ps. Audi sūla z vide zc. Regnū diaboli sūt tres habet pul/ cias: Supbia/ auaricia/ luxuria: q̄ fere totū regnū occupāt. j. Job. ij. c. Omē qd est i mūdo zc. Regnū mūdi sūt tres. s. de/ uitias/ delicias/ z honores. Et sūt valde p̄pina hęc vltima regna: vt defacili fiat trāsit' de regno mūdi ad regnū diabo/ li. Facile em de honoribus trāsit' hō ad supbia: de delitijs ad luxuria: de diuitijs ad auaricia. Filij itaqz regni sunt clerici z religiosi. De primis duobus regnis sunt filij nominalit. Uñ et ipsi dicunt: Dominus pater h̄reditatis meę. De duobus vltimis sunt filij realiter. Abundant enim in diuitijs/ deli/ tijs/ et honoribus. Sunt etiam luxuriosi/ superbi/ z auari. Et ideo/ eiciētur in tenebras exteriores/ in infernum.

20 cō aut vobis/ q multi ab ori/ ente z occidēte venient: z re/ cubent cū abraā z isaac z ia/ cob in regno celoꝝ: filij autē regni eiciēntur in tenebras exteriores: Ibi erit fletus z stridor dentium. Et dixit iēsus centurioni: vade et sic credidisti fiat tibi. Et sa/ natus est puer ex illa hora.

21 Et cū venisset iēsus

Ps. 67.

55. dñ. c. ecclie

Ps. 1.

Quadruplex regnū

Ps. 79.

Ps. 44.

Vertical text in the right margin, partially cut off.

Et cum venisset iesus in domum petri. Ista miracula que sequunt facta sunt ante sermonem dñi in monte: Sicut Lucas. liij. g. refert. Marc. j. c. S; Dabbe? mysteriū seqt. c. Vidit oculo misericordie. d. Socrum eius iacentem z febricitantem: ad litteram. s. Et tetigit manum eius z dimi

Marcl. i. c. Luc. 4. f.

lit eā febr. Chry/ solto. Nunquid tergit pullū: Forte sic et refrigeravit cor. Quare nō caput: qz leuavit eam. b. Et surrexit z misstrabat eis: ad litterā. Chryf. Misstratio signum est egritudinis mulieris. Idē. Quia egritudo vllis erat: i modo curatio virtutem ostendit z subito eam fortem fecit. Sic et in mari subito tranquillum fecit: qd solet etiam ventis cessantibus vsq; ad tumultum. Aporaliter. a. Cum venisset iesus: id ē vt esset saluator gratiam infundens dñs. b. In domū petri: id est in conscientiam agnoscentis peccatum suum. Tunc enim venit iesus: quando quis peccatum suū agnoscit. c. Vidit socrum eius: id ē carnem suam: e. Ba centem: per torporem. Caro enim est mater vxoris petri: id ē carnalis concupiscentie. d. Vidit: id est videt fecit. Hęc ē magna gratia quā deus dat homini vt videat z agnoscat fragilitatem carnis suę. f. Et febricitantem: id est frequenter ad luxuriam incitatē: vel iam igne multiplici luxurie exustam. Vel febris potest dici auaricia: que facit non solū febrilentem sed febricitantē: id est frequenter trementem timore quem habet auarus ne minuant diuitie / et post calescentem nimio ardoze acquirendi et augendi diuitias. Hęc febris curatur per tactum manus: quando dominus. i. manum tāgit: .i. quando facit auarum manum pauperi porrigere elemosynam largiendo. Unde Eccl. iij. d. Ignem ardētē extinguit aqua et elemosyna restitit peccatis. Itē sanatur febris luxurie si iesus tangat manum: id est oclatē faciat operari. Quia: Ocia si tollas perire cupidinis ar. b. Et surrexit et ministrabat eis. Sic caro si mundata sit febre seruit spiritui: z ministrat ei obedientiā ad vigilandū z ieiunandū. Nota autē q; primo sanauit leprosum extra ciuitatem: secundo seruum i ciuitate: tertio socrū simonis i domo: vt null? loc? nulla cōditio: nullus sexus sit immunis a misericordia dei: et qz omnis homo peccat in cōmune/ vel in propriam familiam / vel in seipsum. Debet enim homo viuere pie ad deū: z sic est sanatus a lepra heresis: iuste ad proximiū in ciuitate/ sobrie ad socrū febricitantē i domo. i. Cespere autē factō: et ipso nihilominus stante cū populo: k. Obtulerunt ei multos demonia habentes. Chryf. Vide fidem/ nec tēpore impellente recedere patiebantur: nec in temporaneū estimabant in vespere infirmos adducere. Aporaliter. a. Cespere autem factō: id est christo in cruce moriente: k. Obtulerunt ei discipuli. i. Multos demonia habentes: id est multos conuerterūt ad fidem. Vel. Aporaliter. a. Cespere autem factō: iecit iesus demonia: quia cum pspertitas temporalis iam in mente deficit q; iam temporalia non nimis amantur: tunc iesus est in mente: z necesse est demonia exire. Unde Luc. viij. e. Dane nobiscum domine qm ad vesperscit et inclinata est dies. m. Et eijciebat spiritus verbo/ p; dicationis. Non dicit verbis: quia omnia verba p; dicatorum a verbo vno virtutem eijciendi demonia habent. Inde est q; pleriq; nostrum in suis p; dicationibus non eijciunt demonia: quia non p; dicannt verbo s; verbis excogitatis z politis. Ideo dñs dicebat apostolis: Nolite cogitare quō aut quid loquamini: dabit enim vobis in illa hora qd loq;mini. Ideo nos sumus sicut canes muti nō valētes larrare: id est larratu fures: id est demones effugare: si quis habetur Esa. lviij. d. Sed dicit aliq; s. Nemo modo languidus: quia dñs omnes sanauit: Ideo sequitur: n. Et omēs

Doraliter

idius de re/ no amoris.

Dystice

Doraliter

J. 10. c.

male habentes curauit: id est malum suū cognoscentes et manifestantes. Sed pauci sunt tales. Unde Esa. j. b. Omne caput languidum z omne cor ingrens: A plāta pedis vsq; ad verticem non est in eo sanitas. o. At adimpleretur/ consecutus. p. Qd dictum est per esaiam prophe

nia habētes: z eijciebat spiritus verbo: z dēs male habētes curauit: vt adimpleret qd dictum est per esaiam prophetam/ dicentē: Ipse infirmitates nras accepit: z egrōtationes nras

tam dicentē: Esa. liij. b. scdm aliā translationem: q. Ipse infirmitates nostras: id est pgnalitatem miseras: r. Accepit/ spōte. s. Et egrōtationes nostras porta/ uit: id ē peccata nostra que fecerunt eū

Esa. 55. b.

Ro. 10. a.

Aerfus

egrotantem in cruce vbi sanguis guttas sudauit. j. Def. ij. d. Peccata nra i corpore suo super lignū portauit. Exo. xxvij. f. Aaron iniquitates eorum portabit/ qui obtulerunt z sanctificauerunt domino que obtulerunt: scilicet hostiam vsuam/ sanctam/ deo placentem. Ipse enim est agnus qui tollit peccata mundi: Joh. j. d. Nota q; per quattuor p; dictiones monstratur aperte perfecta curatio peccati. Meminem enim curat iesus quem perfecte non curet. Vñ Esa. xliij. e. Perdā babilonis nom: id est ipsam peccati infamiam: et reliquias: id est impedimenta ad bene agendum: et germen: id est prauam voluntatem: et progeniem: id est opera praua. Nomē perdidit/ quando lepram curauit: reliquias/ quando paralyticū: germen/ qm socrum: progeniem/ qm demoniacos curauit. i. Cespere autē factō zc. Nota versus. Cespere stella micat/ celum rutilat ceditq; dies/ Sol: noctis aues volitant/ cantāt reticentq; diurne: Fur lupus exit/ ouis homo te tra petit/ canis anceps. Littera parua latet/ et adulter/ bestia piscis. Stella micat: id est sancti qui latebant ostendent se antichristo/ ad contradicendū ei. Judic. v. c. Stelle manentes in ordine z cursu suo aduersus sifara pugnauerunt. Baruch. iij. d. Stelle dederunt lumē in custodijs suis z letatē sūr: vocatę sunt z dixerunt: Assumus: et luxerunt ei cum iocunditate qui fecit illas. Celum rutilat in occidente: quia in francia et anglia viget fides: z ibi erunt multi martyres eo tempore. Apoc. xij. b. Datum est illi bellum facere cum sanctis z vincere eos. Ceditq; dies: id est lux fidel. j. Thesal. v. a. Omēs vos filij lucis estis z filij diei. Luc. xvij. b. Filius hominis veniet/ putas inueniet fidem in terra: Sol: id est ordo p; dicatorum non erit. Jobels. ij. g. Sol conuertetur in tenebras: z luna in sanguinem: ante q; veniat dies dñi magnus z horribilis. Sol: id ē ordo p; dicator: et luna: id est ecclesia maturabit. Noctis aues volitat/ cantāt. Job. iij. c. Dis q; male agit odit lucem. Hubo videtur habere magnum caput z non est ibi nisi pluma: sicut hypocrita. Reticentq; diurne: id est clerici tūc non cantabunt. Amos. vj. c. Finis est: et dicit ei: Tace: z nō recorderis nominis dñi. Fur/ lupus exit: id est diabolus qui prius latuit. Job. xxij. c. Dane: id est in primitiua ecclesia: primo confurgit homicida: z interficit egenum z pauperem: per noctem vero: id est in fine mundi erit quasi fur. Lupus ē hereticus. Abacuk. j. c. Equi eius velociores lupis vespertinis: quia famelici sūr: quia volunt interficere corpus vt deuorent animas. Ouis homo tecta petit: id est rationalis z innocens intrabit religionem. Esa. xxxij. a. Eris sicut qui abscondit a vento z celat se a tempestate persecutionis. Vel ad litteram speluncas: ibi homines vbi non timetur ventus. Canis anceps: id est dubius qui sit lupus. Canis est p; dicator: qui tunc dubitatur cum credatur qd est nunc/ licet volent heretici. j. xxij. b. Ecce si quis vobis dixerit: ecce hic est christus apud anathas: aut illic: id est valenses/ nolite credere. Littera parua latet: quia tunc nolent audire subtilem expositionē de christo z de sanctis. Et adulter. Daniel. xj. f. Et erit i concupiscentijs feminar z nullū deoz curabit. i. nullū deū adorabit. Bestia. i. vastia. Job. xl. c. Oēs bestie agri ludent ibi. Piscis/ antichristus. Esa. xxvij. a. Occidet ceti qui i mari est. f. Videns autē iesus turbas

Euangelij scdm Mattheum

¶ Videns autem iesus turbas multas etc. Ex quo ostendit se potentem in terra: ostendit se potentem in mari. Unde dicit: Videns autem iesus turbas multas circum se. Hoc factum est tertia die a curatione socrus simonis. Nam in die secunda fuit in deserto: sicut dicit. Marc. 1. d. Et Luc. 11. g.

C

Luc. 9. g.

Ps. 54.

Doraliter

Doraliter

¶ portauit. Videns autem iesus turbas multas circum se: iussit discipulos ire trans fretum. Et accedens vnus scriba ait illi: Magister sequar te quocumq; ieris. Et dicit ei iesus: Vulpes foueas habet: et volucres celi nidus: filius autem hominis non habet vbi

Quare non abegit turbas: vt non offenderet. Argumentum contra baculatores episcoporum. Aporaliter Videns autem iesus turbas. Turbe sunt multitudo curarum temporalium: que turbant animam ex omni parte. Unde sequitur: b) Circum se. Sollicitudo enim temporalis turbat a parte anteriori: vt non querat eterna que sunt anteriora: sicut dicit apostolus: Posterioz oblit' ad anteriora me extendo: Psal. 119. c. A parte posteriori: vt non recogitet vitam preterita pro qua dolere deberet quia male vixit. A parte dextera: ne cogitet de gaudijs celi. A parte sinistra: ne cogitet de penis inferni. Turbam docet dñs declinare. Job. v. b. Iesus autem decli natit a turba constituta in loco. Hec turba non finit videre iesum. Luc. 9. x. a. Zacheus quebat videre iesum quis esset: vt non poterat pre turba. Hec est turba de qua. j. ix. c. dicitur: Cum eiecta esset turba: irauit iesus et tenuit manū puellę et dixit: Puella surge: Et surrexit puella. c) Iussit discipulos ire tras fretu: vt turbas fugeret. Seneca. Quoties inter homines fui: minus hō redij. d) Et accedens vnus scriba: id est legisperitus. e) Ait illi: magister sequar te quocumq; ieris. Hoc dicit: non voluntate imitandi vel obediendi: sed cupiditate: vt. s. disceret quō faceret miracula vt posset lucrari: qd patet per hoc qd dicit: Magister sequar te: ac si diceret: Sequar te vt discam a te magistro facere miracula. f) Et dicit ei iesus: vulpes foueas habent et volucres celi nidus: filius autem hominis non habet vbi caput suū reclinet: ad litteram. q. d. dñs: cur me propter diuitias et lucra sequi desideras: cum tñ sim pauper ita vt nec habeam hospitio: Nota autem qd in tribus locis exprimitur paupertas christi. Dicit: Et quando misit petrum vt mitteret hamū in mare ad habendum scaberem. j. xvij. d. Et Marc. xi. b. cum predicasset vsq; ad vesperam circumspiciebat vtrum aliquis eum inuideret in hospitio. Item nota qd christus pauper fuit i ingressu: pauperior in progressu: pauperrim' in egressu etc. Aporaliter. Iste scriba tenet typum gabaonitarū: Josue. ix. a. qui videntes prosperari israel et dñari: voluerūt inire fēdus cū filijs isrl. Quiusmodi sunt hypocrite: qui habent forulares veteres: paucosq; duos et muscidos: id est male vestiuntur et dure viuūt: sed cognita fraude eorum admittendi sunt aquarii et lignarij non vt fratres. g) Vulpes foueas habent et volucres celi nidus. Per vulpem qd est animal rapax et dolum cupidus: qui de celo cum aliter non possunt nitunt sibi acquirere diuitias. Per volucres celi superbi. Et est sensus: Vulpes foueas habent: id est cupidi terram possident: et superbi celum: et ita filium hominis qui et celum et terram fecit: volunt eicere de terra et de celo. Unde sequit: Nō habet vbi caput suū reclinet. Vel vulpes sūt meretrices: albe in gutture: in dorso rubeę scarlato vestite: et caudę sūt et blando et cōposito gressu procedunt: et de nocte hę foueas habet. Prouer. xxij. c. Profūda fouea ē meretrix et puteus angust' aliena. Vel foueę sūt leccatores occulti: q; fouent eas.

¶ Et volucres celi nidus. Per volucres clerici signifi cantur: qui pennis meditationis debent volare ad celum. De quibus dicit qd nidus habent: non nidum: id ē plures reddit' cum deberet vn' reddit' sufficere: sicut Job qui dicebat: In nidulo meo moriar. xxx. c. Nota autem cū iesus sit filius dei

et filius hominis nō se filium dei dicit s' filiū hois: qd ē valde contra nos: qui sp a malozi generis ho stri nos noiamus: licet remotiori. Unde quidam dixit cuidā episcopo: qui cum diceret se esse de decę regibus qui fuerunt in genere suo: et non posset inuenire nisi septem: respondit: bene scio: qz tres desūt. s. tres reges colonie. Sic nō faciebat iob: qui cū esset de genere regio dicebat: Putredini dixi: pater meus es: mater mea et soror: mea vermibus: Job. xvij. d. Et Iester. ij. b. dicitur qd nolebat indicare populū et patriā suam. Eccl. x. b. Quid superbis terra et cinis? i) Alius autem de discipulis eius: suple futuris: qz nondū eras discipulus: Ait illi. Bene dicit: alius: non tñ corpe re sed moribus alius a primo. k) Dñe: honorem conceptum in mente exprimendo: non tñ magister vt ali'. l) Per mitte me primū ire et sepelire patrem meum: qui defunctus erat: volens ei honorem extremū exhibere. m) Sequere me: non obstante predicta occasione. Chry. Alius inuerecūde dixit: Sequar te: hic et sanctā rem petens: non finitur recedere: quia alij erant qui sepeliret: et hūc a magis necessarius secedere nō oportebat. o) Et dimitte mortuos in culpa: p) Sepelire mortuos suos: morte naturali. Suos: natura cognationis vinculo vel affinitatis sibi coniūctos. Iste non cupiditate sed obedientia iesum volebat sequi. Nota autē qd ingerentem se dñs repulit: illum autem sequi differentem monuit: vtriusq; animū recognoscens vt deus. Ps. Scrutā corda et renes deus. j. Reg. xvij. b. Deus autem intuet cor. Aporaliter. Iste tenet typum quorūdam: qui differūt claustrum intrare propter parentes: vnde volunt eos prius sepelire: id est prius esse mortuos qz intrent. Contra qd Deut. xxxij. a. Qui dixit patri suo et matri suę nescio vos et fratribus suis ignoro illos et nescierunt filios suos: hī custodie runt eloquium tuum et pactū tuū seruauerūt etc. Ps. Obliscere populū tuū et domū patris tui. Mirabile ē de multis: qui multis annis conceptum boni. ppositi in vtero portant: et parere non possunt: quia nolunt. Erte sunt multi qui duob' annis vel pluribus portauerūt in vtero monachum vni. De his dicit Esa. xxxvij. a. Tulerunt filij vsq; ad partum et non erat virtus partendi. Forte parentes si diligēt attendere verba dñi. j. xxij. b. Et pregnantib' et nutritib' in illis diebus. Sed adhuc magis mirabile est qd quidam ante partum de monacho nondum nato sed cōcepto tñ: faciunt canonicū secularem. q) Et ascendente eo in nauiculā. Post miracula facta in terra: ponit euangelista miracula facta i mari: vt sic ostendat iesum potentem in terra et in mari. Dicit ergo: qd eo cum discipulis ascendente in nauim et ipso dormiente: factus ē motus magnus in mari vt fere nauis mergeretur: sed discipuli eum euigilauerūt: et facta est tranquillitas magna. Aporaliter. Per nauem significat anima. Prouer. vlt. b. Facta ē qsi nauis inuitozis. Hęc nauis mediocrit one rata securius incedit: quia nimis onerata a vento tollit. On' est pgnitētia moderata. j. xj. d. Fugum meum suauē est et on' meum leue. Nauis modico foramine perit. Ideo dicit salomon Prouer. iij. c. Omni custodia serua cor tuū: quia ex ipso vita procedit. Eccl. xxvij. d. Sepi aures tuas spinis et noli audire linguam nequā et os tuo facto obsta. Ps. Auerte oculos meos ne

et filius hominis nō se filium dei dicit s' filiū hois: qd ē valde contra nos: qui sp a malozi generis ho stri nos noiamus: licet remotiori. Unde quidam dixit cuidā episcopo: qui cum diceret se esse de decę regibus qui fuerunt in genere suo: et non posset inuenire nisi septem: respondit: bene scio: qz tres desūt. s. tres reges colonie. Sic nō faciebat iob: qui cū esset de genere regio dicebat: Putredini dixi: pater meus es: mater mea et soror: mea vermibus: Job. xvij. d. Et Iester. ij. b. dicitur qd nolebat indicare populū et patriā suam. Eccl. x. b. Quid superbis terra et cinis? i) Alius autem de discipulis eius: suple futuris: qz nondū eras discipulus: Ait illi. Bene dicit: alius: non tñ corpe re sed moribus alius a primo. k) Dñe: honorem conceptum in mente exprimendo: non tñ magister vt ali'. l) Per mitte me primū ire et sepelire patrem meum: qui defunctus erat: volens ei honorem extremū exhibere. m) Sequere me: non obstante predicta occasione. Chry. Alius inuerecūde dixit: Sequar te: hic et sanctā rem petens: non finitur recedere: quia alij erant qui sepeliret: et hūc a magis necessarius secedere nō oportebat. o) Et dimitte mortuos in culpa: p) Sepelire mortuos suos: morte naturali. Suos: natura cognationis vinculo vel affinitatis sibi coniūctos. Iste non cupiditate sed obedientia iesum volebat sequi. Nota autē qd ingerentem se dñs repulit: illum autem sequi differentem monuit: vtriusq; animū recognoscens vt deus. Ps. Scrutā corda et renes deus. j. Reg. xvij. b. Deus autem intuet cor. Aporaliter. Iste tenet typum quorūdam: qui differūt claustrum intrare propter parentes: vnde volunt eos prius sepelire: id est prius esse mortuos qz intrent. Contra qd Deut. xxxij. a. Qui dixit patri suo et matri suę nescio vos et fratribus suis ignoro illos et nescierunt filios suos: hī custodie runt eloquium tuum et pactū tuū seruauerūt etc. Ps. Obliscere populū tuū et domū patris tui. Mirabile ē de multis: qui multis annis conceptum boni. ppositi in vtero portant: et parere non possunt: quia nolunt. Erte sunt multi qui duob' annis vel pluribus portauerūt in vtero monachum vni. De his dicit Esa. xxxvij. a. Tulerunt filij vsq; ad partum et non erat virtus partendi. Forte parentes si diligēt attendere verba dñi. j. xxij. b. Et pregnantib' et nutritib' in illis diebus. Sed adhuc magis mirabile est qd quidam ante partum de monacho nondum nato sed cōcepto tñ: faciunt canonicū secularem. q) Et ascendente eo in nauiculā. Post miracula facta in terra: ponit euangelista miracula facta i mari: vt sic ostendat iesum potentem in terra et in mari. Dicit ergo: qd eo cum discipulis ascendente in nauim et ipso dormiente: factus ē motus magnus in mari vt fere nauis mergeretur: sed discipuli eum euigilauerūt: et facta est tranquillitas magna. Aporaliter. Per nauem significat anima. Prouer. vlt. b. Facta ē qsi nauis inuitozis. Hęc nauis mediocrit one rata securius incedit: quia nimis onerata a vento tollit. On' est pgnitētia moderata. j. xj. d. Fugum meum suauē est et on' meum leue. Nauis modico foramine perit. Ideo dicit salomon Prouer. iij. c. Omni custodia serua cor tuū: quia ex ipso vita procedit. Eccl. xxvij. d. Sepi aures tuas spinis et noli audire linguam nequā et os tuo facto obsta. Ps. Auerte oculos meos ne

Ps. 7.

Doraliter

Ps. 44.

Doraliter

Ps. 118.

Oculos meos ne videant vanitatem. Job. xxxj. a. **P**epigi se/ dus cum oculis meis vt non cogitarem quidem de virgine. **H**ec est nauis salomonis que afferebat de tharsis aurum et argentum et dentes elephanzorum et similes et pauos: vt dicitur. iij. Reg. x. d. **A**urum lucidum est: et significat fulgore bo noru operum. s. v. **b.** Sic luceat lux ve stra coram homini/ bus vt videant ope ra vestra bona et glo rificet patre vestru qui in celis est. **I**tes aurum rubeum est p verecundiam. Ecclj. xxvj. c. **B**eatia sup gram mulier sancta et pudorata. **L**ibrefi. iij. b. **R**ubicundiores eboze antiquo. **I**tem aurum non cor/ rumpitur propter ignez: in quo significatur patientia. **L**uc. xxi. d. **I**n patientia vestra possidebitis animas vestras. **S**ed **E**zech. xxij. d. **V**ersa est domus israel in scortam: **O**mnes isti es et stannu et ferrum et plumbu in medio fornagis: scortia argenti facti sunt. **E**s sonat: quia in verbis solum est religio. **S**tannu habet speciem argenti et mentitur se argentum et no e: p qd hypocrisis significatur. **F**erru ledit: plumbu maculat. **A**rgentu autē qd afferebat nauis: significat cordis et corpo ris mundiciam. **P**er dentes elephanz significatur verba casta et munda. **P**s. **E**loquia dñi eloquia casta argentum ig ne examinatum et. **E**ph. iij. g. **O**mnis sermo malus ex ore vestro non procedat: sed si quis bonus est ad edificatione fi dei vt det gratia audientib. **S**imile volunt imitari qd vident: sic facti. **i. Cor.** iij. d. **R**ogo vos fratres imitatores mei esto: te sicut et ego christi. **E**ro. xxv. d. **F**ac fm exemplar qd tibi in monte monstratum est. **P**auus oculus est: et significat p uisionē. **U**n **E**zech. j. e. **B**ialla plena erat oculis an et retro. **j. x. b.** **E**stote prudentes sicut serpentes. **H**ec debet afferre de tharsis: quia debet considerare celestia/ vt fm ea viuat. **J**ob xxxvij. d. **N**unquid nosti ordinem celis? **S**ubernaculum hui? nauis sapientia. **P**rouerb. xliij. d. **Q**ui patiens est multa gu bernatur sapientia. **R**em/ opera pceptoz. **E**zech. xxvij. a. **Q**uercus de basan dolauerit in remos tuos. **V**ellu/ castitas. **E**zech. xxvij. b. **H**yllus varia de egypto terna e tibi i vellu vt ponere i malo. **C**horde vl funtuli/ tribularioes. **D**ee. xj. b. **I**n funiculis adam traham eos. **D**auriozum/ confessio. **I**n hanc nauim ascendit iesus per gratiam cum discipulis: id est sanctis cogitationibus et affectionib. **E**t tunc veniunt tem ptationes. **E**ccj. ij. a. **F**ili accedes ad seruitutem dei sta in iu sticia et timore: et prepara animatuam ad temptatione. **S**ed tunc euiglandus est iesus precibus et bonis operibus. **P**ro uerb. vj. a. **S**uscita amicum tuu: qui aliquado in nobis doz mit per torporem/ et statim fiet tranquillus: quia iesus aut ta libus dat cum temptatione prouentum: id est fortitudinez res sistendi: sicut dicitur. **i. Cor.** x. c. **B**ut etiam temptatione se dat. **E**ia. xliij. a. **E**uin transferis per aquas tecum ero. **M**y stice. **P**er nauiculam intelligit ecclesia: quia sicut nauis in principio et in fine arta est et in medio lata: sic et ecclesia in principio arta fuit: quia pauci crediderunt: et in fine similiter cum refrigescet charitas multozum: sed in medio: id est nuc plures credunt. **H**ec nauis fluctibus: id est hereticozum in sultibus sepe concutitur: sed nunq demergitur: quia iesus precibus sanctorum virozum suscitatur. **H**anc nauiculam as cendit iesus in baptismo suo. **B**aptismus enim est ianua ec clesie. **I**te per nauiculā significat crux qua mare hui? mudi sine periculo pertransitur. **U**nde **S**ap. xliij. a. **E**xiguo lig no credunt homines animas suas et transcentes mare per ratem liberati sūt. **H**ec nauis. s. crux/ stricta fuit i summo: qz iesus no habuit vbi caput suum reclinaret: et in imo similiter/ habens pedem super pedem. **L**ata fuit in medio: quia tibi ex pandit manus suas. **V**alua deitas. **L**ant. ij. a. **S**icut mal? inter ligna siluarum: sic dilectus me? inter fillos. **V**ellu hu manitas. **V**entus persecutio iudozu. **E**zech. j. a. **E**cce ven tus turbans veniebat ab aquilone. **I**ste ventus quinqz locis

perforauit velum et duxit ad litus mortis. **H**anc nauem ascē dit iesus in parascue cum discipulis: non q tunc ipsi ascen derunt cum eo: s postea. **T**unc enim ostēdit exemplum ascē dendi. **U**nde. **j. Pet.** ij. d. **C**hristus passus est pro nobis et. **H**anc nauiculam ascendente iesu et in ea dormiente: id est mo riente: sed citius sur recturo/ fact? est mo rus magnus: qz om nia elementa contra naturā suā mora sūt: sic habet. **j. xxvij. f.** **D**e hac dormitio/ ne siue somno dicit **J**ong. j. b. **D**escen dit ionas ad interiora nauis et dormiebat sopore graui: quia nullus somn? nulla mors tam ignominiosa/ tam dolore ple na. **U**nde **L**ibrefi. j. d. **O** vos omnes qui transitis per viam et. **E**xcitabit autē gubernator nauis ionam/ sicut ibi dicit: et de? pater qui est ecclesie sue gubernator excitauit iesum a mortuis: et sedatum est mare: id est dolor et amaritudo passio nis iesu in discipulis/ propter gaudium resurrectionis. **I**tem **M**iter per nauiculam beata virgo: que parua fuit per humilitatem. **H**anc nauiculam ascendit iesus in naareth: quando ipsa di xit: **E**cce ancilla pñi: **L**uc. j. d. **I**n hac naui dormiuit iesus mensibus nouem: sed ipso excitato: id est nato/ facta est tran quillitas magna: quia tanta fuit vbiqz pax vt etiam tunc sic ret descriptio vniuersi orbis. **E**t q beata virgo nauis dicit? dicitur **P**rouerb. vlt. b. **F**acta est quasi nauis institoris: id est christi: qui nos in hoc mari venit de longe emere sanguine suo: de lōge portans panem suu: id est seipsum: qui est panis noster quidiam? **s. vj. b.** **V**ide ergo fram. **q** **E**t ascendē te eo in nauiculā secuti sunt eum discipuli eius: ad literam. **a** **E**t ecce motus magnus: qui non natura liter ortus est/ sed ad imperium christi: **b** **F**actus est in mari. **P**s. **Q**ui conturbas profundū maris sonū fluctuum eius. **I**deo autem voluit dñs hanc tempestatē fieri in mari: vt rogarent eum discipuli: et rogantibus ostenderet potesta tem. **I**ta vt nauicula operiret fluctibus: suple fere: vel quia fluctus transibant nauem. **d** **I**psē hō dor miebat. **M**icro? **H**ic homo verus ostendit. **M**arc. iij. d. **E**t erat ipse in pupi super ceruical dormiens. **e** **E**t acces serunt ad eum discipuli eius. **S**imiliter gubernator nauis accessit ad ionam: **J**ong. j. b. **Q**uasi adhuc paruuli dicit **I**nterliū. **H**oc est in fide minus firmi: quia dubitabant eum esse potentem in mari. **N**ondum enim confirmauerat eos spi ritus sanctus. **f** **E**t suscitauerit eum: vt rogarent eum. **I**nterliū. **V**ult enim dñs semper rogari. **E**t hoc quia vult ha bere occasione dādi/ quia largissimus/ quia ditissimus. **s. vij. a.** **P**ente et dabitur vobis. **g** **D**icētes: dñe salua nos perim? id est perire timem?. **L**ibrefi. **T**ypus erat futuraru temptationu: postea enī permisit i difficiliorez hyemes incl dere. **b** **S**alua nos. **E**cce pñdētia. **L**ibrefi. **C**onfidere oportet et si magne surgant pcellē/ qm vtiliter oia dispensat. **M**oralit. **N**ota q in tempestate temptationis tria faciēda **M**oraliter sunt. **D**ebet exonerari nauis: sicut **J**one. j. b. **D**iserunt vasa que erant in naui in mare. **H**oc est exonerare pñdētia. **i. p** cō fessionē. **S**cdo velum dimittendū est. **i.** amor terrenoz. **L**er tito ancora figenda e. **i.** spes. **D**eb. vj. d. **Q**ui pfugim? ad te nendam ppositā spem: quā sicut anchorā habem? aig totā ac firmā et incedentē vsqz ad interiora velaminis. **H**ec facit sta re nauē. **i.** aiām in loco suo. **E**ccj. xj. c. **C**ōfide in deo et mane in loco tuo. **E**ccl. x. a. **S**i spūs potestātē habent? ascēderit su per telocū tuū ne dimiseris. **i** **E**t dicit ei iesus/ moze ar guentis. **k** **Q**uid timidi estis modice fidei? **E**cce q dubitabāt eum potentem in mari. **L**ibrefi. **E**cce eos increpat pūs qz mare. **N**am hūc timorē nō opat temptationū indu ctio: sed mētis imbecillitas. **S**ed obijcit idē: **Q**z enī excitaue rūt eū/ nōne fuit fidei? **E**t rñdet. **N**ō. **C**redēbāt enī q posset saluare vigilādo et nō dormiēdo. **M**arc. iij. d. **Q**uid timidi estis? nōdū fidē habetis? **l** **T**ūc surgēs impauit ven /

Marc. 4. d. Luc. 8. d.

Miter

Ps. 64.

Moraliter

Ps. 11.

Spes. 4. c.

Dyptice

Miter

Euangelij scdm Mattheum

Et tunc et mari: id est facti ac si imperasset. Obediuit enim mare ac si sentiret. **Et facta est tranquillitas magna.** Origenes. Magna potestas: quia de magna potestate fit magna tranquillitas. **Ps. Tu dñs maris potestati maris: motum autem fluctuum eius tu mitigas.** Maum. j. a. Dñs in turbine et tempestate venit increpans mare et exiccans illud. **Ecclj. xliij. c.** In sermone eius siluit ventus: cogitatione sua placauit abyssus: et placauit illum dominus minus iesus. **Zob. iij. d.** Post tempestatem tranquillum factus. **b. Porro homines mirati sunt.** Dominus vocat discipulos adhuc mortem carnalem et mentes. **Biero.** Si quis contentiose voluerit eos qui mirabantur fuisse discipulos: respondebitur recte fuisse homines appellatos: quia nec dum potentiam no-

Ps. 88.
Marci. 5. a.
Luci. 8. d.

Marci. 5. a.
Luci. 8. d.

Ps. 67.

Moraliter

a et facta est tranquillitas magna. **b** Porro homines mirati sunt dicentes: Qualis est hic quia venti et mare obediunt ei. **c** Et cum venisset iesus trans fretum in regionem gerasenorum: occurrerunt ei duo habentes demonia exeuntes de monumento seculi nimis: ita ut nemo posset transire per viam illam. **d** Et ecce clamauerunt dicentes: Quid nobis et tibi iesu fili dei? Venisti huc ante tempus torquere nos. Erant autem non longe ab illis grex porcorum multorum pascens:

uerant saluatoris. **Uel homines vocat existentes in litore maris vel nautas.** **d** Dicentes: qualis est hic quia venti et mare obediunt ei. **Chryf.** Somnus hominem monstrabat: tranquillitas deum: Ideo dicunt: qualis est hic. **q. d.** moyses virgam tendebat et mansi et nihilominus orabat: huiusmodi p̄cipit. **d** Et cum venisset iesus trans fretum in regione gerasenorum. **Berasa** est vrbis arabie trans iordani nem tunc monti galaad: in quo laban comprehendit iacob: **Gen. xxxj. c.** non longe a stagno tyberiadis: in quo porci precipitanti sunt: **Luci. viij. e.** **e** Occurrerunt ei duo habentes demonia. **Marci. v. a.** et **Lucas. viij. d.** dicunt vnu occurrisse. **Et hoc quia vnus eorum fuit clarior et famosior pro quo maxime dolebat illa regio.** **Demonia. i.** legio. **Marci. v. a.** **Qd tibi nomen est.** **Legio.** **Itē Luci. viij. e.** **f** Exeuntes de monumentis: ad litteram. **g** Seui nimis: sibi et alijs: et in seipis seuentes et alijs execrabiles. **Unde subdit: h** Ita ut nemo posset transire per viam illam. **Lucas. viij. e.** dicit: Ruptis vinculis agebat a demonio in deserta. **De istis expresse dicit Ps. Qui educit victos in fortitudine: similiter eos q̄ exasperant q̄ habitant in sepulchris.** **Moraliter:** Per monumenta claustra significat: in q̄b mortui mundo debent viuere deo. **Col. iij. a.** **Mortui enim estis et vita vestra abscondita est cum christo in deo.** **Demon interpretatur sciens.** **Unde per istos duos habentes demonia significatur quidam religiosi: qui cum inter alios videntur esse sapientiores: nūq̄ in claustris sunt sed semper in causis: omnibus alijs pettores.** **Unde et hic dicitur: Sicut nimis: Omnes enim alios trahunt in causam: et magis placit q̄ latet.** **Unde de his conquerit dñs per Micham. ij. c.** **Populus meus in aduersarium consurrexit: desuper tunicam palium sustulisti: et eos qui transibant simpliciter: conuertisti in bellum.** **Unde voluit habere oem campum qui coniungit eis: Unde maledictione incurritur. Esa. v. c.** **Ue qui coniungitis domum ad domum et agrum agro copulatis vsq̄ ad terminum loci.** **Numquid habitabitis vos soli in medio terre: In auribus meis sunt hec: dicit dñs exercituum.** **Dicitur aut duo: quia diuisi sunt voluntate et opere.** **i** Et ecce clamauerunt: si demones in illis dei virtutem sentientes. **k** Dicentes quid nobis et tibi iesu fili dei: q. d. nihil est commune. **L** Unde enim ventis saluare nos perdere. **Interliu.** **Ne ergo dicat q̄s q̄ in principe demoniorum equat demonia. ij. Cor. vi. c.** **Quę conuentio christi ad bellum: i** **Fili dei.** **Diabolus te-**

sum nominat filium dei: ipse aut iesus nominat se filium hominis propter humilitatem. **Sed nūquid sciebant demones ipsi esse deum: hoc non videtur: quia. j. Cor. ij. b.** **Si cognouissent nunq̄ dñm glorie crucifixissent: id est crucifigi permisissent.** **Responsio:** Quando videbant eum miracula operantem cre-

Demones autem rogabant eum dicentes: Si eijs nos hinc mitte nos in gregem porcorum. **Et ait illis: Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos.** **Et ecce magno impetu abiit totus grex per precipes in mare: et mortui sunt in aquis.** **Pastores autem fugerunt: et venientes in ciuitatem nūciauerunt hec omnia: et de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu: et viso eo rogabant eum vt transiret a finibus eorum.**

debant eum esse deum: quando videbant eum famem patientem comedere et bibere: credebant eum esse purum hominem. **Uenisti huc ante tempus torquere nos.** **Sed nonne semp̄ torquet demones: Sic sed erat eis lesio q̄ ab obsessis extra cogebantur. Uel forte ex presentia dñi aliquam lesionem sustinebat.** **Ita etiam presentia boni tormentum est malo.** **Sap. ij. c.** **Quis est nobis etiam ad videndum. n** **Uerat autem non longe ab eis grex porcorum multorum pascens: demones autem rogabant eum dicentes: si eijs nos hinc mitte nos in gregem porcorum.** **Ecce q̄ demones sua potestate non possunt nocere hominibus cum nec etiam porcis.** **Uerat autem illis ite.** **Permissiue dicitur: nō impatiue.** **Abierunt in in porcos.** **Chryf.** **Quare fecit q̄ rogauerunt demones: Propter tria: nō in persuasus ab eis. Anū vt doceant curati ab eis: magnitudine iacturę: id est q̄ nocentes fuerunt qui insidiabantur eis. Aliud: vt discant omnes q̄ neq̄ aduersus porcos possunt etiam nisi permitti. Tertium: quia difficiliter assensissent homines quos plus habent odio q̄ porcos si licuisset: quare qui porcis non parebant: necyno momento multo magis hominibus hoc operaturi essent quos per solitudines agebant: et ita deus non communiter sed singulariter prouiderit vnicuiq̄. **r** **Et ecce magno impetu abiit totus grex per precipes: id est valde precipes.** **in mare propinquu.** **Et mortui sunt in aquis: ad litteram.** **Sic porcini homines gula dedit et luxurie.** **Unde etiam dicitur de hoc grege qd pascebat: irruente hora mortis precipitatur in infernum.** **Job. xxj. b.** **Ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt.** **v** **Pastores autē fugerunt et venientes in ciuitatem gerasenorum: nūciauerunt omnia: et de his qui habuerunt demonia: quos scilicet curati erant.** **Sic boni prelati debent annūciare supplicia damnatorum vt caueantur: et curationem bonorum vt alios ad bonum inuident.** **r** **Et ecce tota ciuitas exijt obuiam iesu. i.** **vt viderent qd factum est: sicut dicitur Luci. viij. e.** **Uerat viso eo rogabant vt transiret a finibus eorum: Pro damno enim quod sustinerant volebant eum amoueri ab eis. Uel potest dici q̄ hoc nō faciebant ex superbia sed conscij fragilitatis sue: presentia dñi se videbat indignos. Et propter peccata sua potius credebant presentia tantis viri eos grauare q̄ iuuare: Sicut mulier que propter beliam quem hospitata fuerat credebatur deum peccata sua rememorasse: et ideo filium suum amisisse. **Quę inquit: Quid mihi et tibi vir dei: ingressus es ad me vt rememorentur iniquitates meę et interfices filium meum. iij. Reg. xvij. c.** **Similiter petrus: Luci. v. b.** **dixit ei: Exi a me dñe qz hō peccator sum. Sed quare non petebant porcorum restitutionem. Fortassis ne demonia rebaberent. Sed queritur quare damnis causis porcorum dños. Chryf sic soluit. Dñs dedit dñs abstulit: **Job. j. d.** **Item ad********

Marci. 5. b.
Luci. 8. a.

Uerat autem non longe ab eis grex

Job. j. d. Item ad

Job. I. d. Itē ad meliorationem eorum hoc fieri dñs permisit. ij. Pef. ij. Pascuntur demones fetore criminū squalore victorum. Sciant ergo porcorū amissores quomodo querunt mortem hominū: qui sic porcos vt sic perderent queſierunt etc. **Expositio Ca. XI.**

Ascendens iesus in nauiculam etc. Diuiditur autē h caplm in qñq partes. In prima agitur de sanatione paralytici. In secunda de euocatiōe matthei: ibi: Et cū trāsiret etc. In tertia de conuisione discipulorum iohannis et responsione dñi: ibi: Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis etc. In quarta de curatio ne emorrorisse et suscitatioe filie tairi: ibi: Hec illo loquēte etc. In quinta de illuminatione duorū cecorū et curatioe vnus demoniaei surdi et muti: ibi: Et transeūte inde etc. **Et ascendens iesus in nauiculā trās fretauit:** quia i fine redibit dñs per fidē ad iudeos sicut fīm carnē. Cant. viij. a. Apphēdā eū nec dimittā et ducā in domū mris meę. Primo ostēdit prātem suā in terra. Im oē genus locorū: sanans leproſū foris: paralytū in ciuitate: focrum petri i domo: post in mari et aere impādo ventis et mari: post in aeris. f. demoniū q̄ habitāt in h caliginoso aere eiūc elido eos ab hoib⁹: et p̄mittēdo intrare porcos. Hic ostēdit diuinam prātem. f. dimittere pctā q̄ sol⁹ dei ē: vt dicitur **Marci. ij. a. Luc. v. d. Et i re spūali. f. aīa.** Uñ p̄mo sanauit ab intrinsec⁹: postea ab illar. Uñ: Ab occultis meis mūdā me dñe etc. Hic sanat a culpa et pēna q̄ dō oīs creatura. **Et venit i ciuitatē suā:** capharnaū metropolim patrię suę i q̄ nutrit⁹ fuit. Aug⁹. Quis dubitet capharnaū fuisse ciuitatē dñi: quā nō nascēdo ē miraculis illustrādo suā fecerit: Deniq̄ i cōpātiōe ceterarū regionū recte diceret qdē q̄ oppidum galileę ciuitas dñi nēdū capharnaū q̄ ita excellēbat i galilea vt tāq̄ metropolis hīet. Uñ si hī liceret ciuitatē suā altā dñe q̄ nacareth dicerem⁹ h **Matthei** repetere qd̄ p̄termisisset d̄ paralytico: q̄ anteq̄ veniret nacareth sanatus ē in capharnaū. **Paralytico**

Capitulum. IX.
Ascendens iesus i nauiculam transfretauit et venit in ciuitatem suam. Et ecce offerebant ei paralyticū iacētē i lecto. Videns autē iesus fidē illorū dixit paralytico: Confide fili remittunt tibi pctā tua. Et ecce qdam de scribis dixerunt intra se: Hic

Et ecce offerebant: prelati p̄ subditis orando: vt Daniel. ix. e. Exaudi domine placare dñe at tēde et fac. Et eorū miserias et offerendo. **Thren. v. a. Re cordare dñe quid ac ciderit nobis et respice opprobrium nostrum.** Paralytic⁹: id est luxuriosus et desidiolus. **Diere. xxxi. d. Usquo de litq̄ dissolueris filla vaga: Deb. xij. d. Danus remissas et genus debilia erigit. Hiero. Paralyticū sanauit nō sua fide cū sēu careret: s̄ p̄ fide offerentium. Vocauit fillū: qz dimissa sunt ei pctā. f.**

Deccata. Aug⁹. Potuit qdē ita dici: Cōfide hominū mīruntur tibi peccata tua fili: vel econuerso: more peristi me dicit causam morbi prius expellit. **Quid est facilius dicere etc.** Job probat: inclinā paulum sese manifestat In cecopurgatq̄ marlam punit herodem. **Dimittunt tibi pctā:** q̄ septē modis dimittunt. (fuerit salu⁹) erit. Primo baptismo. **Marci. xvi. d. Qui crediderit et baptizatus erit.** Secūdo martyrio. **Apoc. viij. d. Hi sūt qui venerunt.** Tertio elemosina. **Eccl. iij. d. Sicut aqua extinguit ignē etc.** Quarto abū dātā charitatē. **i. Pet. iij. b. Charitas opit mīri** Quinto in cōuertendo hoīem ab errore vīe (tudine pctōz) **sup. Jaco. v. d. Qui pueri fecerit hominē ab errore etc.** Sexto i remittēdo hoīb⁹. **Si dimiseritis hoīb⁹ etc. s. vj. b.** Septimo cū affligim⁹ nos vigilātes/leuātes et orōnib⁹ etc.

petri i domo: post in mari et aere impādo ventis et mari: post in aeris. f. demoniū q̄ habitāt in h caliginoso aere eiūc elido eos ab hoib⁹: et p̄mittēdo intrare porcos. Hic ostēdit diuinam prātem. f. dimittere pctā q̄ sol⁹ dei ē: vt dicitur **Marci. ij. a. Luc. v. d. Et i re spūali. f. aīa.** Uñ p̄mo sanauit ab intrinsec⁹: postea ab illar. Uñ: Ab occultis meis mūdā me dñe etc. Hic sanat a culpa et pēna q̄ dō oīs creatura. **Et venit i ciuitatē suā:** capharnaū metropolim patrię suę i q̄ nutrit⁹ fuit. Aug⁹. Quis dubitet capharnaū fuisse ciuitatē dñi: quā nō nascēdo ē miraculis illustrādo suā fecerit: Deniq̄ i cōpātiōe ceterarū regionū recte diceret qdē q̄ oppidum galileę ciuitas dñi nēdū capharnaū q̄ ita excellēbat i galilea vt tāq̄ metropolis hīet. Uñ si hī liceret ciuitatē suā altā dñe q̄ nacareth dicerem⁹ h **Matthei** repetere qd̄ p̄termisisset d̄ paralytico: q̄ anteq̄ veniret nacareth sanatus ē in capharnaū. **Paralytico**

Deccata humores
Agricola fructes
Christus peccata
Primo } tollit
Secundo }
Tercio }
Quarto }
Quinto }
Sexto }
Septimo }

Chryſ. Quāto aīa ē corpore potētior: sic curatio aīę p̄ q̄ corpore. Sed quia illud occultum est i addit qd̄ manifestū ē: id est vtrum leuius est verbo dimittere peccata an curare in firmitatem. **Et autem sciatis qm̄ filius hominis habet potestatem dimittendi peccata in terra.**

Et cum vidisset iesus cogitationes eorū dixit: Ut qd̄ cogitatī mala in cordibus vris: Quid est facili⁹ dicere: dimittunt tibi pctā tua: an dicere surge et abula: Ut autē sciatis qm̄ filius hominis habet potestatem in terra dimittēdi pctā: tūc autē paralytico: Surge tolle lectū tuū: et vade i domū tuā:

Et cum vidisset iesus cogitationes eorū dixit: Ut qd̄ cogitatī mala in cordibus vris: Quid est facili⁹ dicere: dimittunt tibi pctā tua: an dicere surge et abula: Ut autē sciatis qm̄ filius hominis habet potestatem in terra dimittēdi pctā: tūc autē paralytico: Surge tolle lectū tuū: et vade i domū tuā:

Ar. In crepato
Marci. 2. b.
Luc. 5. e.

le: qd̄ vīibile mirabilis ē quo ad nos nō tñ malus: que dno parla sunt quo ad deum. **Surge tolle lectum tuū et vade in domū tuam.** **Dich. ij. c. Surgite per bona dēst dēria: et ite per bona opera: quia non habētis hīc requiem: surſū corda.** **Hic blasphemāt.** **Eccl. xij. d. Pauper locutus est et dicit: quis est hic: Et si offenderit subuertēt illum.** Ita hī qui offendebantur in dñi verbo interfrabantur in malam partem. Item de esāia dixerunt: **Hic homo blasphemus est: et quia dixerat se deum vidisse.** Blasphemare autem est deo iniuriā irrogare: qd̄ fit cum deo attribuitur qd̄ ei nō conuenit: et cum homo sibi qd̄ dei est propriū tribuit: et cum a deo remouetur qd̄ ei cōuenit. **Tolle lectum.** i. carnē. **Amos. iij. d. Quomodo si eruat pastor: de ore leonīs duo crura aut extremū auriculę: id est molle: sic eruentur filij israel qui habitant in samaria in plaga lectulī et in damasci grabato: quia luxuriosi vix possunt accipi ad hoc vt all quando bene agant vel saltem vt in extremis deo obediat vt velint audire etiā q̄ mollia sunt de p̄dicatiōe. **Tolle.** **Job vij. c. Suspectum elegit anima mea: id ē animalitas et mortē ossa mea.** **P̄s. Uniuersum stratum ei⁹ versasti in infirmitatē eius.** **Tolle lectum tuum et vade in domū tuam.****

Dupliciter est lectus
Laro: vt hic.
Abundantia temporalium. **Cant. iij. c. En lectulū salomonis etc.**
Anima fidelis. **Cant. i. d. Lectulus noster florū Abundantia vel quies. Unde P̄s. Do (dus) minus ferat opem illi super lectum dolozis.**
Sensualitas. **P̄s. Et in cubilibus vestris com**
Conscientia. **P̄s. Stratum me (pungimini.**
Contemplatio. **i. xliij. d. Duo in lecto etc.**
Beatitudo eterna. **Unde Luc. xj. a. Ecce ego et pueri mei mecum sunt in cubili.**
Pēna eterna. **Esa. xliij. c. Subter te sternetur tinea et operimentum tuum erunt vermes.**

le: qd̄ vīibile mirabilis ē quo ad nos nō tñ malus: que dno parla sunt quo ad deum. **Surge tolle lectum tuū et vade in domū tuam.** **Dich. ij. c. Surgite per bona dēst dēria: et ite per bona opera: quia non habētis hīc requiem: surſū corda.** **Hic blasphemāt.** **Eccl. xij. d. Pauper locutus est et dicit: quis est hic: Et si offenderit subuertēt illum.** Ita hī qui offendebantur in dñi verbo interfrabantur in malam partem. Item de esāia dixerunt: **Hic homo blasphemus est: et quia dixerat se deum vidisse.** Blasphemare autem est deo iniuriā irrogare: qd̄ fit cum deo attribuitur qd̄ ei nō conuenit: et cum homo sibi qd̄ dei est propriū tribuit: et cum a deo remouetur qd̄ ei cōuenit. **Tolle lectum.** i. carnē. **Amos. iij. d. Quomodo si eruat pastor: de ore leonīs duo crura aut extremū auriculę: id est molle: sic eruentur filij israel qui habitant in samaria in plaga lectulī et in damasci grabato: quia luxuriosi vix possunt accipi ad hoc vt all quando bene agant vel saltem vt in extremis deo obediat vt velint audire etiā q̄ mollia sunt de p̄dicatiōe. **Tolle.** **Job vij. c. Suspectum elegit anima mea: id ē animalitas et mortē ossa mea.** **P̄s. Uniuersum stratum ei⁹ versasti in infirmitatē eius.** **Tolle lectum tuum et vade in domū tuam.****

P̄s. 40.

P̄s. 40.

P̄s. 4.

P̄s. 6.

Tolle lectum: id est ostensionem sanitarū ad literā etc. **Vade in domū tuam:** vilitatez corpore considerando. **Naum vlt. c. Intra in lutum et calca: et subgens te ne laterem.** **Vel conscientiam per sollicitam discussione.** **Esa. xxxvij. c. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime meę.** **P̄s. Perambulabam in innocētia cordis mei i medio domus meę.** **Vel iustitiam per iugem meditationem.** **Unde P̄s. Anos eternos in mēte habui.** **Proverb. i. b. Frustra iactur rete ante oculos pennatorum.** **Ibi Beda. Facile vītat laqueos i terris qui semper habet oculos i caelis.**

Vade in domū tuam: vilitatez corpore considerando. **Naum vlt. c. Intra in lutum et calca: et subgens te ne laterem.** **Vel conscientiam per sollicitam discussione.** **Esa. xxxvij. c. Recogitabo tibi omnes annos meos in amaritudine anime meę.** **P̄s. Perambulabam in innocētia cordis mei i medio domus meę.** **Vel iustitiam per iugem meditationem.** **Unde P̄s. Anos eternos in mēte habui.** **Proverb. i. b. Frustra iactur rete ante oculos pennatorum.** **Ibi Beda. Facile vītat laqueos i terris qui semper habet oculos i caelis.**

P̄s. 100.

P̄s. 76.

f 5 los in caelis.

† feruet viuere.

Peccata dimittunt

Euangelij scdm Mattheum

los i celis. Et sacerdos ad parochiam... am: sed non redeunt donec fuerint coacti... Et surrexit et abiit in domum suam...

B

Et. 75 centiam

Et surrexit et abiit in domum suam. Uidentes autem turbe timuerunt et glorificauerunt deum qui dedit potestatem talem hominibus. Et cum transiret inde iesus vidit hominem sedentem in telongo: mattheum nomine. Et ait illi: Sequere me. Et surgens secutus est eum. Et factus est discumbente eo in domo: ecce multi publicani et peccatores venientes discumbabant cum iesu et discipulis eius. Et videntes pharisei dicebant discipulis eius: Quare cum publicanis et peccatoribus manducat magister vester? At iesus audiens ait: Non est opus valentibus medicis sed male habentibus. Eutes autem discite quid est misericordia volo...

lam et festucas sibi copulet: quanto magis dominus rerum omnium ad se trahere poterat quod volebat. Uidit uocationem suam pretermittam. Uidit recordat: q. Luc. vi. c. duodecim apostoli in monte electi sunt. Uidit. Sap. iij. c. Respectus eius in electos eius. Luc. xxi. g. Conuersus dominus respexit petrum. Ps. 115. Dominus de celo respexit super filios hominum ut videat si est intelligens aut requirrens deum. In telongo. Telongum / domus in qua soluebantur tributa vel vectigalia. Telon enim species vectigalis quod soluitur pro mercimonijs contractis. Telongo. Hic est sacerdos qui recipit tributum aiarum: sedens per terram desiderat uel oculum. Prouerb. vi. a. Filli mihi si sponderis pro amico tuo desisti apud extraneum manum tuam etc. Discurre festina. Thren. ij. c. Sederunt in terra: prouerunt senes filie sion. e. Sequere. Mattheus: popul' gentium. De quo Ps. In auditu auris obediuit mihi. Osee. ij. d. Dicam non populo meo populus meus tu. Matthe' / donat'. Et pater dicit filio. Ps. Postula a me et dabo tibi gentes etc. Act. x. b. petro offerunt in mensa aialia. i. gentes ut mactet et manducet. ecclesie ico: porret. q. d. si uultis sedere: prius bibite calicem domini. Donachi diaboli pri' sedet quod bibat. Diere. xxv. e. Rex selach bibit post eos. Job. xxiij. c. Vestigia eius secur' est pes meus: uiam eius custodiu: et non declinaui ex ea. Et factus est discumbente eo etc. Job. i. a. Faciebatur puuia per domos uniusquisque in die suo: et mitteres uocabat tres sorores. s. inhi: mos: cogitatione: uerbo et ope: ut comederet et biberet cum eis. Luc. xiiij. c. Cum factus puuium uoca paupes et debiles: cecos et claudos et beatus eris: quia non habet retribuere tibi. Uester. ix. c. Quartodecimo ho die adimpleret de calogum et euangelium celebrauerunt puuia cum gaudio: partes sibi inuicem mitteres maiores minoribus. Exo. xxvi. Cortina cortina trahit. Et petrib'. Sen. xxvij. b. Difer mihi duos hedos optimos ut facia escas prii tuo quibus libenter uescer etc. m. Non est opus. Hoc addit ut superbos iudicet: id est de ualitudine presumentes exponit. Non est opus: id est non est uisus: quod ipsi non crederent sed respuerent reputantes se sanos esse. Ecclj. xxxviii. a. Donora medicu propter necessitate: etentm illum creauit altissim'. Diere. viij. g. Nunquid resina non est in gala ad aut medicus non est ibi: n. Misericordiam uolo et non sacrificium. Prouerb. xxi. a. Facere misericordiam et iusticia: placet deo quod stultorum uictime. Uti Ps. Holocaustum et pro peccato non postulasti. Item. Utiq holocaustis non delectaberis. Item. Nunquid manducabo carnes tauroz. Erant autem sacrificia legis instituta: ut essent signa et accessus ad sacrificium crucis: in quo salus mundit: et ut popul' illi dei reuocaret ab idolatria. Demo: n. q. s. magis si non deo

Et sic damnam porcorum profuit suis possessoribus. Uidisti: ecce porci in abditis: quia non audent esse idolatru palam. Fides propria: Sic in baptismo ualeat pueris fides aliena: non tui fide aliena sanatus est: sed propria que est ei infusa merito alieno. Sanaret non tui sine propria. Dominem per causam. Prophetis multis per sententiam: sed per huc uerba. Esa. xliij. d. Ego sum qui deleo iniquitates tuas. Ciuitatibus constitutum: in ciuitatem: sicut collectio ecclesiarum dicitur una ciuitas: et collectio duodecim tribu' domus israel. Rab. Sicut populus in tot ciuitatibus constitutus dicit israel: ita galilea dicit. Osee. viij. a. Proiectus est vitulus samarie. Ciuitas metropolis. Hic uidet assignari alia ratio que dicit sua: quia metropolis de esse ciuitas oim que p'inet ad eius iurisdictione. Aug'. Lo fide filij. Nota ordinem. Lucas dicit homo: Luc. v. d. Quorum fidem ut uidit dixit: Homo remittunt tibi peccata tua. Nota Aug': ut salus restituitur. Argumentum quod medicus horari debet egru ad penitentiam et confessionem: ne per peccatum irriterur medicus effectus: uel per penitentiam augeatur iustus merita: ut Job. i. et. ij. Et Tobias et martyres. Tobias pro peccato uentili punitus fuit. Unde qui primo dicit: non peccauit: alibi dicit: Supple ergo ut Tobias plus puniatur quam meruit: duplici: id est pena duplicis temporis ante mortem et post. Contra. Naum. i. c. Non iudicabit deus bis in idipsum. Solutio: supple sufficient. Non surget duplex tribulatio. Sol. supple una est continuata. Et cum transiret inde iesus etc. Secunda pars. Diere' i originali. Arguit i h loco porphyri' et iulianus augustus hereticus: uel imperitiam historici mentientis: uel stultitiam eorum qui statim saluatorem quasi irrationabiliter uocantem quolibet hominem sunt secuti. Sed respondet Diere'. Late uirtutes tantar signa precesserunt: que apostoli uiderant antequam crederent. Certe fulgor ipse et maiestas diuinitatis occulte que etiam in humana facie reuecebat ex primo ad se uidentes trahere poterat aspectu. Si enim in magnete lapide huc uisus est: ut anulos et stipula

Marcl. 2. c. Luc. 5. f. 2. q. 1. c. multi

Ps. 17.

Ps. 2.

Ps. 59.

Ps. 50.

Ps. 49.

Marginal notes on the right side of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Si quis natus si non deo victimas imolarent. Vel sic. Miseri cordiam volo: peccata donado. a. Et non sacrificium. i. punitionem peccatorum. b. Sed peccatores. Ezech. xxxij. d. Quod perierat redra et quod abiecit fuerat reduc. c. Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis dicentes. Tertia pars. Quare nos et pharisaei. Sic dicit apud discipulos: ista enim nunc e converso arguit. d. Discipuli autem tui non ieiunant nobiscum in tempore ieiunij.

Corpale

Ieiunium

Spirituale

Detestabile: supstitiosum / hypocritarum / vel cupidorum. Esa. lvij. a. Ecce in die ieiunij vestri inveniunt voluntas vestra: et omnes debitorum vestros repetitis.

Comedabile: magis vel vite veteris: quod consistit in maceratioe carnis per absentiam sponis corporalis: Sic ieiunabat antequam presens expectaretur spiritu aduentu christi: Sic apostoli post ascensionem: Et ieiunat ecclesia expectans iudicem venturum in corpore presentia vel spirituali: siue presentia patris. Utrique remouet a suis cum neutrum sit eis necessarium.

Comedabile exultationis. s. noue vite per desiderio vite eterne. Et consistit in abstinentia cibi corporalis. Sic ieiunat ecclesia post pentecosten in quatuor temporibus. Et tunc cantat alleluia in missa quod non in alijs ieiunijs. Vel amoris reuerentis. s. contemptu mundi. Sed in his idoneis non erant apostoli ut sic inhareret celestibus: et desiderio celestium abstineret a corpore.

Detestabile a bonis spiritualibus. Esa. lrv. (libus. c. Serui mei comedet et vos esurietis etc. Et ait illis ieiunium: non ad possunt filij sponsi lugere etc. Respondet verbis iohannis magistri eorum. Job. ij. d. Qui habet spiritum sponsum est: ut eos facilius pulcat. Esa. lrv. d. Quasi sponsa decorauit me corona. Item ps. lxxv. Dominus tanquam sponsus procedens de thalamo suo. f. Filij sponsi. Esa. lrv. c. Nunquid qui alios parare facio: sipe non

Et ait illis ieiunium: non ad possunt filij sponsi lugere etc. Respondet verbis iohannis magistri eorum. Job. ij. d. Qui habet spiritum sponsum est: ut eos facilius pulcat. Esa. lrv. d. Quasi sponsa decorauit me corona. Item ps. lxxv. Dominus tanquam sponsus procedens de thalamo suo. f. Filij sponsi. Esa. lrv. c. Nunquid qui alios parare facio: sipe non

erat ex spiritu in pondere recipiens vectigal. Sed dicitur quod hoc improbat. Dicitur: quia ex hoc sequeretur quod matheus non fuisset iudeus: nec ille qui ascendit in templum. Luc. xvij. b. quod non licebat gentili. Secundo per illud Luc. vij. e. Omnis populus audiens et publicani iustificauerunt: id est glorificauerunt deum: quod non gentiles etc. Tertio quia hoc prohibuerat discipulis. j. x. a. In vitam gentium ne abseritis. Unde intellegendum est aucto ritas: recipiens: id est reddens quasi si seruirent deo nulli tributum darent: sed peccata

et non sacrificium: Non enim veni vocare iustos sed peccatores. Tunc accesserunt ad eum discipuli iohannis dicentes: Quare nos et pharisaei ieiunamus frequenter: discipuli autem tui non ieiunant? Et ait illis iesus: Numquid possunt filij sponsi

si lugere quod diu cum illis est sponsus. Veniet autem dies cum auferet ab eis sponsus et tunc ieiunabunt. Nemo autem imittit comissuram panis rudis in vestimentum vetus: Tollit enim plenitudinem eius a vestimento: et peior scissura fit. Neque mittunt vinum novum

hoc contra rigorem et austeritatem prelatorum erga subditos infirmos. Ezech. xxxij. a. Quod infirmus erat non consolidasti et quod egrotum non sanasti: et quod fractum non alligasti: et quod abiecit non restitisti: et quod perierat non quisisti: sed cum austeritate imperabatis eis et cum potentia. Et dispersi sunt oves meae etc. Item hoc contra duplices: qui vestem exterioris conversationis habent multicolorem. Deut. xxij. a. Non induetur mulier veste virili nec vir veste feminea: Abominabilis enim est apud deum qui facit hoc. Tollit enim etc. i. late dirupit illud. Et peior scissura fit: id est damnabilior: quia et particula panis rudis: id est noui damnosissima reliqua massa scinditur: et in veteri panno fit matus foramen quod prius esset ex dissimilitudine noui et veteris. Neque mittunt vinum novum in vases veteres. Id est probat quod ieiunium gaudij non sit discipulis indicendum. Adhuc enim erant carnales: et ideo quasi vitres veteres: quod patet ex petri negatione: et filiorum cedebel petitione. Sic ergo indicit hoc ieiunio infirmi deficerent et ieiunium ieiunum cederet in irritum: cum nondum perfecte celestibus inhiarent. Unde petrus de qualitate premij dubitans dicit. j. xix. d. Quid erit nobis? Et alij sperabant in regno mundi dominaturum. Prius ergo mens ad eterna est dirigenda et post gratia iniungenda: alioquin onus iniunctum quod inuenit destruit. Et est aliud bonum: quod christo percipiente temporalia reliquerunt: quibus ad gloriam temporalem adhuc per eum suspirarent. o. Vinum novum. Hoc contra eos qui discunt peccatoribus: Pax pax et non est pax: Ezech. xij. b. et

4. Et ipsi edificabunt

primo quod non debet eis indicari pars huius ieiunij: postea quod nec totum. Hinc docuit Pontanus: post pentecosten fieri quae dragestimam: non ante: Alij ante. s. post pascha. Ecclesie autem consuetudo per humilitatem carnis ad resurrectionem venit. Nemo autem etc. discrete operans. Ex hoc textu et Glo. videtur quod neophytis non sit iniungendum ieiunium a cibis neque ieiunium magis. Sed contra. j. xvij. c. Dicitur. Hoc genus non potest eici nisi ieiunio et oratione. Glo. Ieiunio sanantur pestes corporis. Sol. Ieiunium particulare: ut a cibis vel a vino potest neophytis aliquando indicari: sed hic intelligit de ieiunio vniuersali quod est abstinentia ab omni sensualitatis delectatione: ut potu / cibo / vestitu etc. sicut fit in claustris quod ligat ad semp. Hic signat in Marco. ij. d. per asumentum quod est quasi assutum. De hoc ieiunio habetur Luc. ij. e. quod anna non discedebat de templo ieiunans et obsecrans seruiens. Judith. vij. a. quod ieiunabat omnibus diebus vite sue praeter sabbata et neomenias et festa domus israel. Secunda pars huius ieiunij ad interiora refertur: ut dicit illa Glo. Ibi: Distat inter nouum etc. Discipuli autem iohannis ieiunauerunt sed non semper. Sed de integro ieiunio dicit. Esa. lvij. b. Nonne hoc magis ieiunium quod elegit: Dissolue colligationes impietatis: solue fasciculos deprimentes: dimitte eos qui contracti sunt liberos et omne onus dirumpe: frange esurienti panem tuum etc. Et Zach. vij. d. Ieiunium quarti et ieiunium quinti: et ieiunium septimi et ieiunium decimi eris domui iudae in gaudium et letitiam et in solennitates praedicas: Sed pharisaeus Luc. xvij. b. dicit: Ieiunio bis in sabbato.

Nemo autem etc. Hoc contra quosdam claustrales: qui statim recipiunt quoscumque. Unde. j. xxiij. b. Et vobis scribe et pharisaei hypocrite qui circumsitis mare et arida ut faciatis vnum phylacterium: et cum fuerit factus: factus est filium gehennae vniuerso quod vos etc. Item

hoc contra rigorem et austeritatem prelatorum erga subditos infirmos. Ezech. xxxij. a. Quod infirmus erat non consolidasti et quod egrotum non sanasti: et quod fractum non alligasti: et quod abiecit non restitisti: et quod perierat non quisisti: sed cum austeritate imperabatis eis et cum potentia. Et dispersi sunt oves meae etc. Item hoc contra duplices: qui vestem exterioris conversationis habent multicolorem. Deut. xxij. a. Non induetur mulier veste virili nec vir veste feminea: Abominabilis enim est apud deum qui facit hoc. Tollit enim etc. i. late dirupit illud. Et peior scissura fit: id est damnabilior: quia et particula panis rudis: id est noui damnosissima reliqua massa scinditur: et in veteri panno fit matus foramen quod prius esset ex dissimilitudine noui et veteris. Neque mittunt vinum novum in vases veteres. Id est probat quod ieiunium gaudij non sit discipulis indicendum. Adhuc enim erant carnales: et ideo quasi vitres veteres: quod patet ex petri negatione: et filiorum cedebel petitione. Sic ergo indicit hoc ieiunio infirmi deficerent et ieiunium ieiunum cederet in irritum: cum nondum perfecte celestibus inhiarent. Unde petrus de qualitate premij dubitans dicit. j. xix. d. Quid erit nobis? Et alij sperabant in regno mundi dominaturum. Prius ergo mens ad eterna est dirigenda et post gratia iniungenda: alioquin onus iniunctum quod inuenit destruit. Et est aliud bonum: quod christo percipiente temporalia reliquerunt: quibus ad gloriam temporalem adhuc per eum suspirarent. o. Vinum novum. Hoc contra eos qui discunt peccatoribus: Pax pax et non est pax: Ezech. xij. b. et

4. Et ipsi edificabunt

4. Et ipsi edificabunt

Dard. 2. c. Luc. 5. f.

ps. 18.

Allegorice

Euangelij scdm Mattheum

Spiss edificabant parietem: illi autem insiebant cum luto absq...

Darci. 5. c. Luc. 8. f.

Ps. 118.

les: vel scribas & pharisaeos. Ps. Factus sum sicut vter i pul...

ne miser ancipes apicibus qdammodo l'fari putat ligada e ve...

veni ipone manu tua supra z viuet. Et surgens iesus seqbat...

iste princeps vide tur arguendus. f Impone manu...

5. d. f. c. ad eius De pe. d. f. c. in hec b. i. c. a.

Chryf. Vidit ex qua domo exiit. f. publicanus z i6 sperat...

Que sanguinis fluxum patiebat. Marc. v. c. et Luc. viij. f. dicunt hac mulierem omnem substantia in me...

Et tetigit simbriz zc. Quidam ta gunt vestimenta so...

In b notatur humilitas. Vel simbriz apst: vestimentum / caro. Esa. lxiij. a.

Fons sanguis est origo peccati. i. primo: diu cogitatiois ex q peccati nascit.

Et dicitur ad iudiciam. n. Si tetigero tm vestimentis...

Doraliter Esa. 22. d.

4. Reg. 13. d.

Marginal notes on the right edge of the page, including references to other biblical passages and commentary.

Regi. ij. c. Leuante bellis pallis belle. Vestime/
 tu. q. d. si possem aliqd boni facere. a **Salua ero. No/**
 ta: creditur dixit: qz bis trib: fidei hbo/ope/ois sal' ac
 quirif. Roma. x. b. Corde credit ad iusticia. b **Confide si/**
 li. i. babe spem. Ps. Viri age z pfortet cor tuu. c **Si/**
 del tua. Ideo filia

Doraliter

Darci. 5. c.

Darci. 5. d.

gola: fides tua te
 salua fecit. Abo/
 ralis. Princeps/ su
 perior pars ronis: si
 lla caro. Eccl. xij. b.
 Sup filia luxuriosaz
 pstrima custodia. Ju
 die. xj. g. Septe im
 molauit fillam sua.
 Muller emorossa
 e sferior ps ronis: cu
 ius sanatio natura p
 cedit sanatione car/
 nis. Proverb. xlij. j.
 d. Vita carnis san/
 tas cordis. Vel pn/
 cept ratio: dom' co/
 scictia: gra veniens
 eqct turbas. i. cogi/
 tationes z affectioes

a salua ero. At iesus puerfus z
 b vidēs eā dixit: Confide filia:
 c Fides tua te salua fecit. Et sal/
 ua facta ē mulier ex illa hora.
 Et cū venisset iel' i domū pn
 d cipis: et vidisset tibicinēs et
 e turbā tumultuātem/ dicebat:
 Recedite: non est enī mortua
 f puella/ sed dormit. Et dēride
 b bant eū. Et cū electa esset tur/
 i ba/ intrauit z tenuit manū ei'
 f et dixit: Puella surge. Et sur/
 m rexit puella: z exijt fama hec i
 n vniuersā frā illā. Et trāseūte
 o inde iesu/ secuti sūt eū duo ce

inordinatas clamantes. Job. xxxix. a. Onager clamorem ex
 acrioris non audit. f. carnis vel diaboli. Sed de clamore san/
 acrioris desiderio. Esa. xix. v. Clamabūt ad dñm a facie tri/
 bolanti. d **Tibicines.** Tibicines sūt carnē lugubre canē
 tes. Isti sūt demones carnē lugubre canentes. i. temptatio/
 nes z delectationes suggerētes: que in luctu terminant. Pro/
 uerb. xlij. b. Extrema gaudij luctus occupat. Vel tibicines
 mundi temptationes. Hiero. Mos ad patriā tendētes/ mo/
 tiferos strenarum cantus surda aure ptereamus. Vel tibi/
 nes sunt adulatorēs z detractores. Esa. v. c. Lithara z lyra
 et tympanum z vinum in conuulsijs vestris. Ezech. xlij. b.

Confide filia.
 Chrys. Formidās
 erat mulier: ideo di/
 cit: Confide. Et fili/
 am vocat: Fidel enī
 fillam fecit. Job. j.
 b. Dedit eis potesta
 te filios dei fieri. c
**Fides tua te sal/
 uā fecit.** q. d. qz credi
 disti sanitate accepti/
 sti. Chrys. Et b pa
 tet q illa voluit glo/
 rificari/ non se: non
 enī eam vocasset ab
 eis his priuatā lau/
 dibus zc.

Turba. Turba
 sunt que turbant: ser
 uis superbie/ oculos
 mentis: terra areno/
 sa infructuosa mare:
 humor lutosus vsā.
 Hec sunt illa tria. j.
 Job. ij. c. Quicqd
 ē i mūdo. i. Et te/
 nuit manū ei' zc.
 Manus potentie et
 misericordie. Job.
 xxvj. d. Obstetric/
 te manu eductus est
 coluber tortuosus.
 Diligere se/ suscitāt

Doraliter

Doraliter

a ma' actib' z se spante/ intrat p graz iustificatē. Itē p m o dē:
 Recedite: post: Cū electa esset turba: qz qdā leu' recedūt: q/
 dā aut vī eūcl oportet. ij. Regi. v. b. Nō igredier' buc nisi ab/
 stuler' cecos z claudos. Et ita pposuerat dauid pmtū q pcul/
 sisset hiebulē z tetigisset domatū fistulā z abstulisset cecos z

ci clamātes/ et dicētes: Mīse
 rere nri fili dauid. Cū aut ve/
 nisset domū/ accesserūt ad eū
 c cecū/ z dicit eis iesus: Credidit
 qz b possū facere vobis: Di/
 v cūnt ei: Utiqz dñe. Tūc teti/
 git oculos eoz dicēs: Scdm
 f fidēm vestram fiat vobis. Et
 aperti sunt oculi eorum. Et
 comminatus est illis iesus/
 y dicens: Elidete ne qis sciat.
 3 Illi autem exeuntes diffama
 uerunt eum in tota terra illa.
 a Egressis autem illis: ecce ob/
 tulerunt ei hominem mutum

mo pncipis i naareth. f. o **Secuti sunt eū duo cecū.**
 De ist' duob' cecis z d muto demontaco sol' marthe' ponit.
 Nec sūt illi duo cecū de qb' Darci. x. g. de vno quē die bar/
 thimeū i htercho. Luc. xvij. f. de altero i gressu i htercho.
 p **Clamātes.** Aug. Quid est clamare ad dñm nisi gress' ei'
 bonis opib' pgruere: Clamat ad ch'ristū: q spernit seculi volu/
 ptates. q **Et dicentes: miserere nostri fili dauid.**
 Isti duo cecū sunt in quibus excecati sunt oculi cognitionis z
 affectionis. Quidam habent tm vni oculum excecātū. Nu/
 meri. xlij. c. Dixit homo cuius obscuratus est ocul' dicit
 auditor sermonū dei. Et post. Et cadens apertos habet ocu/
 los: quia tales descendunt in infernum

viuentes. j. Regi. xj. a. In hoc vob/
 scū seriā pactū vt eruā oim vim ocu/
 los dextros ponāq vos opprobriū in
 vniuerso ist' r **Cū autē venisset
 domū.** Chrys. Quare pirabit eos:
 qz ppe erat dom' molebat eos extra m'
 titudinē curare/ docēs vitare glā. In
 domo sūt cecū. i. i ecclesia. Esa. xlij. c.
 Quis cec' nisi seru' me'. Ist' lamech
 bigam' q dixit: Occidi vtrū in vuln'
 meū z adolescētulū in liuorem meum:
 Gen. iij. d. Lamech pcurtēs: hic ē pla/
 tus exēplo suo alios scādalleās: eū de/
 beat esse n pcessoz. j. Timoth. ij. a. Le/
 uit. xxj. d. prohibet ne sacerdos cec'
 offerat hostias dño. Deut. xxxij. c.
 Nō caligauit ocul' moysi nec dētet ei'
 mot' ist' ad rumīnādū sacrā scpturā. s

Credidit q: hoc possū facē vob:
 Querit vt plurib' saluti exēplū daref.
Dicit ei: utiqz dñe. Chrys. Nō
 mō vocat filius dauid s dñz. Corde cre/
 dit ad iusticiā zc. **Tūc tetigit oculos eorum.** Tan/
 gere oculos ē p p'dicatores mētes eoz diuins hōis illuminare.
 r **Scdm fidē viāz fiat vob: z apti sūt ocli eoz:** vt sic
 erāt illuminati iter' p fidē que ē collyriū: ita exteri' eēt illumi/
 nati. **Elidete ne qis sciat:** dās nob exēplū lactante fugi
 endē. Doralit'. Hec vt mret turba laboref. **Illi aut ex/
 eūtes diffamauerūt eū in tota i ra illa.** Nota q n fuit eis
 pceptū ne dicerēt: s sub forma phibitiōis datū. Al p' fuit
 pbibitū z postea reuocatū. Ut exponat. i. nolite me credere
 vanāglōriā ex viā q're reuelatiōe. Siml' expositio. s. vti.
 a. **Egressis aut ill: ecce obtulerūt ei hominem mutum**
 f 5 y demontū habentē.

claudos odietes aiaz
 dauid. hiebulē' p/
 sepe vel pculcatio' v' j. 20. d.
 adunator. **Et**
 surrexit puella.
 Dar. v. d. Et abu/
 labar: vt z a seclerib'
 surgat z bonis opib'
 pficiat. Vñ Qui i, **Ps. 14-**
 gredif sine macula
 zc. Rab. Quartum
 mortuū tā suscitauit:
 qz q p ei' suscitatiōe
 deparēt vni defue
 rūt. m **Et exijt**
 fama zc. Corā aut
 turbū nō suscitauit:
 qz. s. vij. a. Nolite
 scdm dare canib'. n
 Marc. 7. d.
 Luc. 11. b.
 De pe. dñ. 5. c.
 sunt pures.

Et trāseūte in de
 iesu. Inde. i. d. do

la carū/ qz aufert cō/
 suetudinē. Diligere
 pximū/ suscitāt iuue
 nē. Rab. Nō est aū
 postā q aufert actū
 ne legat' pxim'. Di
 ligere deū/ puellā in
 domo suscitāt: qz au
 fert pctā i volūate.
 Ad puellā resuscitan
 dā/ ch'rist' introduxit
 seculū iohāne/ graz p/
 paratē: z petrū. i. fi/
 dē coopantē: p'iem z
 m'rez. i. p'ng seuerita
 tis increpationē: et
 in f'ng pietat' sola/
 lationē. o **Duo ce/
 ci:** q n vidēt gaudia
 dextro oculo: z pgnat
 g'inas sinistro zc.

Roma. 10. b.

Euangelij scdm Mattheum

De demoniū habētē. Jō mutus: qz demontac. Casi. ij. d. So net vox tua i aurib' meis. Naturalit' surd' ē mutus. Esa. xxxij. c. Ubi ē legis sba pōderās: vbi ē doctor paruulorū: Jte. xli. g. Non est annūciāns neqz p̄dicāns neqz audiens sermo nes vestros. Jte xli. c. Surdi audite rē. Jtem. xliij. b. Educ foras plim cecū & oculos habētē: surdū et aures ei sūt. Du tus/cuius intellect' non loquit' & affect' bonū. Vulgo dicit: Le cueur il me disoit

Luc. 13. c.

Mar. 6. c.

Ps. 41.

biem: cor mibi bñ dicitur. a. Et eiecit demonio locutus ē mutus: nota ordinē. Casi. liij. d. Surge aqlo & veni auster rē. Vt impleat illud Esa. xxxv. c. Aperta erit lingua mutorū: qz scisse sūt i deserto petre. Eccl. xv. c. Nō est spectro sa laus i ore pctōris. b. Nunq̄ apparuit sic in israel. q. d. talia miracula nō sunt visa inter iudeos. c. In p̄ncipi demoniorū. i. in virtute p̄ncipis.

Et eiecit demones. Quod vult facere: qui vnū vītrium vult expellere: vnū attrahit non expellit aliud. Ps. Abyssus abyssum inuocat. Et circūbat iesus ciuitates oēs. In hoc strenuitas sine acceptione p̄sonarū: Non enī solum nobilibus p̄dicabat sed equaliter villis & vrbib'. Et ca stella docens in synagogis eorū: frequētiā sabbatum i quo p̄uentebāt populi. Et p̄dicans euangeliū regni: id est ducēs ad regnū. Et curās. In hoc vtilitas & benignitas. De hoc. s. liij. d. Simile Ward. vlt. d. Illi autem profecti p̄dicauerunt vbiqz domū cooperante & sermonē confirmāte. Sequit'. Omne languorem morbu dīurritiozem. Languorem maiorē. Et omne infirmitatē minorē. Videns aut turbas: oculo misericordie. Misertus est eis: viam veritatis aperitēdo & molestias corporales auferēdo. Misert' ē eis. i. compassus est eis. Quia erāt vexati: p̄ter labores. Et iacentes: id est vana securitate torpentes. Pseudo enim operib' torpebāt. Mero sup hūc locū. Quoniam euenit vexatio ouium/culpa est pastorū: vītū est magistrorū. De malis pastorib': Eccl. xxxij. et. xxxliij. Sic oues nō habētes pastore. i. Pet. ij. d. Eratis sicut oues sine pastore: nūc autem cōuersi estis ad pastorem & episcopi aia rum vestrarū. Esa. liij. b. Omnes nos quasi oues errauim': vnusquisqz in viam suam declinauit. Eccl. xxxliij. b. Facte sunt oues meę in deuotionē omnīū bestiarū agri/ eo q non esset pastor. iij. Reg. xxij. c. micheas ait: Vidi cunctū israel sicut oues non habētes pastore. Luc. xv. a. Quis centesima erronea hūmeris pastoris reportat. Messis quidē multa: quia multi sunt quos potestis metere & in aream dñi congregare/ tandem in horreis. Job. liij. e. Videte regiones qm̄ albe sunt tam ad messem. Job. liij. c. Vittite falces qm̄ maturauit messis. Apoc. xliij. d. Vittite falcē tuā & mete: qm̄ maturauit messis terrē. Operarij aut pauci. Chryf. Quos vocat oparios duodecim aplos/ dices paucos esse: q re nō adiecit et si adijcere noluit qre dixit rogare: Sol. Duodecim existētes multos fecit/ nō numero adijcēs sed virtutē largiēs: et qz pauci. Rogate ḡ dñm messis vt mittat oparios. Desozores sunt apli q messuerūt cōpleta que p̄phē seminauerūt. i. implēda p̄dixerunt. Jte messozores sūt angeli: messis electi cū palea i aduētū p̄mo/ vt h: sine palea in aduētū scdo. j. xliij. e. In messem suam. Chryf. Latēter se dñm ostēdit. Si enī metere iussit: manifestū ē q nō alie-

na: sed ḡ p̄phetas seminauerat rē. Exposit. Ca. X.

Conuocatis duodecim discipulis suis rē diuidit aut b caplin i sex ptes. In p̄ma agit de vata p̄tate duodecim aplis & noiatione eoz. In scda agit de missione eoz in p̄dicatōne: ibi: Hos duodecim misit iesus rē. In tertia docet eos dñs qles eē debeār: ibi: Nolite possidere aurū rē. In q̄ta p̄dicat eis dñs instātia tribulationū quas passuri erant: ibi: Ecce ego mitto vos rē. In q̄ta solat eos dices tyrānos nō esse timēdos q tñ cor pul affligere possūt: ibi: Ne ḡ timeat. In sexta remouet carnalē affectum ab aplis: q ad se & q ad amicos suos: q multos impedit ab imitōe chasti: ibi: Nolite arbitrari rē. Legit Apoc. xxi. d. Durus ciuitat' habēs fundamēta duodecim: et i ip̄s duodecim noia duodecim aplosi & agni.

Conuocatis duodecim discipulis suis/ dedit illis potestates spirituum mundozum vt eijcerent eos/ et curarent omnem languorem et omnem infirmitatem. Duodecim autem discipulorum nomina sūt hec: Primus simon qui dicitur petrus.

Supra execut' ē matthe' duodecim miracula chisti. s. de sa nato leproso/ seruo cēturtōis/ socru petri/ & vespe sanas oib' impauit vento & mari: de duob' demontac: de galatico lacete i lecto: de vocatiōe matthei: de mozoissa: de filia p̄ncipis: de duob' cecis: de muto demontaco. Per hoz igif sanationes intelligi p̄nt duodecim p̄tates: q etiā p duodecim aplos noia intelligi p̄nt. Primū hois petri sūt p̄ inobedientia/ q eiecit eū vt leprosu de gadiso: sic ibi dicit. Prim' simon. i. firma obedientia. Prouerb. xxi. d. Vir obediēs loq̄ victorias. Sen. Qui se vincit p̄ oia fort' ē. Et tō frat' petri ē

Et conuocatis duodecim rē. Bern. Vocauit quos voluit: qz nō illoz studij s diuine grē vt in aplatū vocarēt. Chryf. Nō ab initio misit eos: s post q viderūt palitico curatū/ mortuū suscitātū. Dedit eis p̄tate spūm imū doz vt eijcerēt eos. Pleni' dedit p̄tate/ qz pus dederat. Diero. De p̄tate fugabat languozes: discipuli sō i noie ei. Et curarēt oēz lāguozē/ maiorē. Et oēz infirmitatē minorē. Chryf. Velut qsdā pullos molles ad volandū adducēs/ p̄mū medicos corpor' facit. Duodecim aut discipuloz: p̄ter paulū: qui chasti vocandē/ & barnabā & ecclesie ordinatiōe facti sūt apli. Act. xliij. a. Segregate mibi paulū & barnabam. Duodecim discipuloz/ duplex p̄fectio/ i ope. s. & sermōe. Jte ter q̄tuo: faciūt duodecim grad' qb' ascēdit in thronū salomōis: De septē cōlūne qb' sapia edificat domū. b. Noia sūt hec. Dic ponit catalog' aplos. Catalogus ē breuis enumeratio aliq̄rū singulos noiatim exp̄mēs. Et ponūt h noia eoz: vt p̄fct hos pseudo q futuri erāt excludant. Vñ Ps. Deleant de libro vīuentū & cū iustis nō scribant. Scda ratio ē: vītam noia eoz q eis credentis in libro vīte scripta esse significēt: p h q noia eoz i euāgelo scribūt. Mac de causa Exo. j. a. ponunt noia filioz isrl. Phil. liij. a. Quozum noia sunt in libro vīte. Prim' dignitate nō vocatiōe. d. Simon q dicitur petrus: binomius fuit. Sen. xxxij. f. Jacob dicit isrl. Sic nome abraę mutarū est. Et vicario petri. i. papę mutat ab ecclesia nomē. Per facile ei' nois mutatiōne notat strenuitas & facilitas officij ei'. Diero. Violent' qdā latino vī gr̄co noie hebreę q rentes etymologiam/ dicunt petrum dissolūtem vel discalciamem vel agnoscentem interpretari: cum hebreę lingua p. non habeat. Dicit autem Glo. super Sen. Tm̄ tribus leguntur nomina mutata a domino. s. abraę/ iacob et petro. Et andreas frat' ei'.

Luc. 10. a. 21. dñi. c. i. nouo

Mar. 3. b. Luc. 9. a.

Et apostoloz Mar. 3. b. Luc. 6. c. 21. dñi. q. 1.

Ps. 68.

Gen. 17. a.

* a Andreas: virilis vel respondens pabulo. Hoc contra paralyticum serui centurionis qui non poterat deseruire panes suis. Sed andreas non solum obedit preceptis: sed viriliter supero/gat. **Eccl. xvij. d.** Me fueris mediocriter in contentione ex se/noze. Item/ Viriliter age. **z. b. Philippus:** os lapidis vel os manus. **De** post andream: quia **a mandatis tuis intellexi.** Et hic preceptis care potest verbo et exemplo. Hoc contra socer petri/ cuius manus dominus tergit vt ministraret: vel contra mutum. **c. Bartholomeus:** filius suspendens aq. **Job. vij. c.** Suspendium elegit anima mea. **Job. vij. f.** Suspendit regem hac: id est/ vita vallum/ vel questio vi/te. Hoc contra carnis cupiditatem. **f. Incontinentias:** que maxime reprimuntur ex desiderio eterno: quia gustato spiritu desipit omnis caro. Et hoc est quasi primum et principale in/terfuntio gaudij. Reliqui est luctari contra carnem/ disciplina et affectione eius. Unde sequitur: **d. Jacobus:** id est luctator: qui lucta suscipit per memoriam dicitur passio. **Unde. j. Pet. iij. a.** Christo igitur in carne passio et vos eadem cogitatione armamini: et sic est filius zebedei: et sic est vas mundum et dignum in quo sit gratia. **Unde/ e. Iohannes:** in quo est gratia/frater eius. Sed quia eleazar cecidit sub bestia quam deificavit/ licet esset frater iohannis: vt dicit. **j. Zachab. vij. f.** Quia ex victoria carnis sepe surrepit superbia vel torpens securitas: sequitur/ **f. Thomas:** id est timor qui nascitur ex incertitudine iudiciorum dei. **Ps. Quia iudicia dei abyssus multa.** Thomas/ abyssus interpretatur. Sed quia timor solus in desperatione deicit: ideo sequitur: **g. Matthaeus:** id est spes que ex larga benignitate dei habetur: que vocatur mattheum publicanum et fecit apostolum et euangelistam. **Unde et mattheus/ donum festinationis interpretatur.** **De sunt duo mole non se parantem/ sicut legem: ne spes sine timore fiat presumptio: et ne spes nimis eleuet.** Sequitur: **b. Jacobus alpheus:** qui interpretatur millesimus vel doctus. **Hec est humilitas que se reputat vltimam/ et per hoc fit docta: quia dominus intellectum dat parvulis.** **Hec est lucta iacob contra angelum quasi contra spirituales nequias in celestibus.** **Unde bene sequitur: k. Et thadeus:** qui interpretatur attendens principem. **f. huius mundi.** Sic amant apertum in ligno quod parauerat mardocheo: **Esther. vij. d.** Sine humilitate sit pusillanimitas et plangitur/ **Thadeus:** qui dicitur corculus quasi colens cor. Sed cultura cordis maxime est in claustrali obedientia: **Unde sequitur: l. Simon/ obediens.** **m. Chananeus:** id est zelotes/ vel. **f. comitatus est: q. s. ex amore comitatur mores suos in melius: sicut promissit in possessione ordinis.** **Ultim' e. n. Iudas.** **f. possessio laudis.** **Confessio enim domestica est in claustrali: et vltimum officium rationalis creature ad creatorem erit scitari et laudare: sicut dicit **Esa. li. b.** In ea erit gratificatio et vox laudis. **o. Scarioth.** **f. memoria mortis. s. christi.** **Unde semper facient in suo desiderio et viuunt quasi mortui.** **Recte ergo quasi post duodecim miracula ordinatur vocatio duodecim apostolorum.****

Et andreas frater eius/ primo se illuminat. Ro. ij. c. Qui ergo alium doces cur te ipsum non doces. **j. Cor. x. g.** Non ergo quod velle est tibi sed quod multis. **Abacuk. ij. a.** Scribe visum et explana eum super tabulas vt currat qui legerit eum. **b. Philippus.** **Rab.** Tradidit textum. **Jacobus zebedei et iohannes fratres eius: philippus et bartholomeus.** **Hic ordinem tenet mare/ lucas et mattheo.** **Philippus/ os lapidis. s. suscipiens vel predicans lumen vel ministrans.** **c. Et bartholomeus.** **Amos. ix. b.** Qui vocat aquas maris et effundit eas super faciem terre: dominus nomen illi. **d. Jacobus zebedei.** **Zebedeus/ memoria vel sacrificium domini vel fluens iste: vt sit lucta contra carnem/ sicut iacob contra fratrem in vtero matris.** **Et iohannes frater eius.** **f. Thomas/ abyssus.** **De quo Gregorius.** Plus mihi profuit dubitatio thome quam credulitas marie. **g. Et mattheus.** **Alii euangeliste preponunt mattheum thome quasi digniore: sed pre humilitate se post**

ponit. **h. Et iacobus.** **De quo Elysius historice.** **De vtero misse factus vocatur fuit: vinum et siceram non bibit: nulla carne comedit: non accersit fuit nec vnicuique vngueto neque balneo: hunc solum licet bar intrare sancta domus: vestibus lineis non utebatur/ sed laneis: solusque ingrediebatur templum: et flexis genibus pro populo deprecabatur/ instanti vultu i camelorum duritia eius genua cederet: quod dicitur frater domini. **i. Gal/ phet.** **Iste enim iacobus doctus fuit et filius doctus: vultu post postulat/ est episcopus hierosolymorum.** **Aliphagus/ docet fugatur/ vel millest****

deus: simon chananus et iudas scarioth/ qui et tradidit eum. **Deos duodecim misit iesus precipiens eis et dicens: In viam gentium ne abieritis:**

m. q. docet homines sciam. Col. ij. a. In quibus omnes thesauri sapientie et scientie absconditi. **Et vel millesimi. i. perfectissimi.** **Et debet solitari corculo. i. discretioni.** **k. Thadeus/ corculi. i. cordis cultor: Et thadeus: id est/ sicut Augustinus iudas dicitur: thadeus: qui appedens: hiebusus/ qui corculus.** **l. Simon chananus:** a chana vico galilee: vbi dominus conuertit aquam in vinum: **Job. ij. b.**

Et iudas scarioth: id est pharisaeus: cui successit matthias. i. donatio domini prouidi. Qui et tradidit eum. **Simon obedientia cui associatur andreas. i. virilitas: et sit vultu iugum domini in aratro euangelij. Secundum iugum est philippus/ os lampadis: et bartholomeus/ aquarum suspensio. i. deuota oratio et preter platto. Tertium iugum est iacobus et iohannes. i. suppletatio vultus et gratia dei. Quartum iugum est thomas et mattheus. i. admiratio iudiciorum dei et gratificatio de donatione peccatorum. Quintum iugum est iacobus alpheus et thadeus. i. lucta in studio et intellectu non erras. Sextum iugum est simon chananus et iudas scarioth: id est zelus animarum et possessio laudis. Hec iola cecidit: quia alium celum habuit. f. pecunie. Erat enim ioculos habens et ea que mittebantur asportabat. **ij. Cor. vij. c.** Nolite iugum ducere cum infidelibus.**

hos duodecim misit iesus predicare. Secunda pars. **In hac prima misit hic duodecim precipit duodecim respondentia duodecim nominibus apostolorum. Primum est: In viam gentium ne abieritis. Hoc est quod. s. vij. dicitur: Nolite sciri dare canibus: quia iudei reputabant gentes pro canibus. Hoc conuenit simoni: quia prima obedientia est: Declina a malo: Et petro qui interpretatur**

Inter nota quod ea que ibi dicitur septem donis spiritus sancti dicitur: quod est: s. In viam gentium ne abieritis. ad

hos duodecim/ principaliter: quod misit iesus/ predicare. Hec missio differt ab illa que post resurrectionem facta est/ in duobus: quia huius mittit ad oues recte: sibi ad omnes gentes. **Vn. j. vlt. d. Ite docete omnes gentes. Ite huius phibet ne tollat necessaria: quia ipse corporaliter presens corporaliter eis puidet: in secunda permisit. **r. Precipiens eis et dicens: in viam gentium ne abieritis. Ecce vbi huius debet in e. Notat quod eam ad istum: quod huius est/ in viam gentium: quod faciat curare: quod faciat/ gratia. Ite dicitur in p sonas domini dicitur: oues recte. locum domini dicitur iude am: officium domini dicitur predicare: officium vultu/ tate domini dicitur curare. **s. Ne abieritis/ id est ne predicet******

Job. 15. c.

Ps. 35

[Marginal notes on the left side of the page, partially obscured and difficult to read.]

Euangelij secundum Mattheum

* Iterptat dissoluens vt dissoluat se a pñoz imitatioe. An r i p/ mo ps of: Beat' vir q nō abijt rē. Stgnū aut fuit b/g p/ trus pncipalit' pñceret pueris ex circūclōe: fm q of Gal. ij. b. Creditū ē mibi euāgelij pputij sic r petro circūclōis Secūdu ē: a Et i ciuitates samaritanoz si intrauerit.

Doc est qd. s. vij. a. dicit: Nec mittat margaritas vias asinorum. Porc' vn/ gulā findit sic mūda animalia: sed non ruminat/ Ideo immundus: Sic samaritani in parte cōueniebāt cū iudeis: An r pērateuchū recipiebāt: in multis aut' dissentiebāt. Hi sūt heretici vel hypocrite: q' exteri' vngulā findūt/ sanctitatē exterioris conuersationis pñerēs: sed intus nō rumināt/ vte spiritalis dulcedinem minime sentientes. Unde bene samaritani dicitur: qui interpretant' lana dñi v' custos: quia de oue lanam solam custodiūt. Unde. s. vij. c. Attendite a falsis pphetis qui veniūt ad vos in vestimentis ouis rē. Contra hos andreas: qui interpretat' respondens pabulo vel decorus in statione: hypocrita autem decorus est sedendo si cut daudus. Tertium est. b Sed potius ite ad oues q' perierunt domus israel. Doc est qd. s. ix. d. v. Vidēs turbas misertus est eis rē. Hora i hac pñma missione dicit: Ite ad oues: sed in secunda post resurrectionē missi sunt sicut oues in medio lupoz: quia pñus non erant adhuc confirmati sicut post. Item vt pñmo ponerent columnā euāgelij sup basim legis/ vt sint tabule auratē super bases argenteas in tabernaculo: Exo. xxxvj. c. Mōdum enim positus erat lapis angularis in angulo parietum: qui per fidem resurrectionis suę fecit vtraq' vnū. Hinc tertio respondet philippus: qz lam pas in domo ponē debet/ vt sic sit israel: id est deum videns. Quartum est. c Euntes autem predicatē dicentes quia appropinquabit regnum celozum. In veteri testamento terrena/ sed nunc celestia promittunt. Et hoc conuenit bartholomeo: vt aque que pñus erant sub firmamento suspendantur supra per spem. Quintum ē: g Infirmos curate. Doc iacobus: q' motus infirmitatis suę carnis r delectationis reprimat. Hec. xxxij. f. Sextū ē: b Aportuos suscite. Doc iohannes: id est sola dei gratia. Septimū: i Leprosos mūdare: id est aperta operis peccata. Doc thomas: qui timorem significat: vt supra dictum est: quia timor dñi expellit peccatum: Eccl. i. c. Vel leprosi sunt heretici: quos mundat thomas tangendo christū tactu fidei. Unde Job. xx. g. dicit: Dñs me' r de' me'. Octauū: g Demones eiicite: id est peccata consuetudinis: quia humanū est peccare: diabolicum autem perseverare. Hos eiicit mattheus: quia de publicano factus est apostolus: qui etiam sanatus fuit interior in spiritu/ magis credens cōsilio christi vocantis q' scientiē proprie. Unde mattheus interpretat' donator consilij. Nonū est: b Gratis accepistis gratis date. Doc iacobus alphej. Iacobus/ interpretat' populus victus. Iusticia aut' est dare vnicuiq' qd suū est/ nō vendere.

Marci. 6. b.
Luc. 9. a.
et. 10. b.

* Decimū est: Nolite timē rē. ad donū timoris pñinet q. s. fugit malū. Ad olē: Ite ad oues rē. ad pietatem. Predicate: ad scientiā. Demones eiicite: ad fortitudinem. Gratis date: ad spiritū consilij: qui consulit spernere temporalia pro eternis. Interrogate quis in ea dignus sit rē. ad intellectum: quo cōuersamur i celis cū scitis angelis. Pax huic domui: ad sapiētiam que pacificat totū hominē interiorē. Id est ne pñdicatis. s. vij. b. Spaciōsa ē via q' ducit ad mortē. Greg'. Erāt de iudea tūc q' vocādī erāt: de gentib' nōdū: s' post resurrectionē dicit: Ite docete oēs gētes. Hiero'. Pñmum quidem oportebat euāgelizare iudeis/ ne haberent excusationem se esse reiectos: Job. xv. d. Hilarius. Iuxta tropologiam/ abstinere a vñs gentium/ est abstinere ab opere r

i. 28. d.

vita gentilis ignorantie. Non intrare ciuitates samaritanorum: non adire ecclesias hereticorum. a Et in ciuitates samaritanorum ne intraueritis: quibus non contebantur iudeis: Job. itq. b. Non erant de filijs abraę qui legem r non prophetas receperunt. ij. Cor. vj. c. Nolite iugum ducere cum infidelibus.

f quia appropinquabit regnū celozum. Infirmos curate: mortuos suscite: leprosos mūdare: demones eiicite: Gratis accepistis/ grat' date.

ut indulgentiā r clausis aptionē. Ecce. itq. b. Nō enī ad pplm profundi sermonis r ignotē linguę tu mitteris. c Euntes autem. Greg'. Si mundus cadit ad similitudinem domus ruentis/ r nos cum amando complectimur optimi volumus potius q' habitare: quia nulla nos ratio illius separat quos eius passionibus amor ligat. d Predicate. Ecce quid facere. e Dicentes quia appropinquabit regnū celozum. i. ppe est vt hoies fiant tales vt i eis regnet chrisus p fidē. Vel Appropinquabit. i. ppe est vt aptat' sanua celi iminere. i. mea passione. s. itq. a. Iohannes sic inchoat: Penitentiam agite: appropinquabit enī regnū celoz. i. christus dans regnum: vel euāgelij inuitans ad regnū: vel ipsa beatitudo eterna. Idē. s. itq. c. dicit dñs. Hic vero dicitur regnum quelibet anima: que per iustificationē facta est regnū: in qua regnant tres personę per fidem. g Infirmos curate. Hiero'. Ne hoibus rusticantib' r absq' eloquij venustate nemo crederet pollicentib' regnū celoz/ dat potestātē miracula faciēti vt magnitudinē pmissoz pbaret. Infirmos: p delectationem. h Aportuos: per consensum: suscite. Beda. Infirmos curat: cū per sacerdotes suos oleo sacrorum infirmitates perungit in nomine dñi simul r orationes pro eis fundens ad deum vt recipient' sanitatem. Necnon et cetera turba fidelitū facere idem solet: cum quoslibet a statu boni operis infirmari conspicit: et pia exhortatione atq' exemplo ad statum pristinum reparare satagit. i Leprosos: per actū q' iā apparet: mūdare. Demones eiicite: id est consuetudinē peccati: qz humanū est peccare: s' diabolicū p̄seruare. l Gratis accepistis/ a me/ gratis date. Ecce qliter: ne si sit vngulā/ contemnat. An petrus simoni mago dixit: Mat. vij. d. Pecunia tua tecum sit in perditionē: qm donū dei existimasti pecunia possideri. Greg'. Sūt nōnulli q' nūmorum premia ex ordinatioe nō accipiūt: s' p humanā grā sacros ordines largiunt. Diabolus nō gratis dāt: q' nūmū fauor expectunt. Unde ppheta describit iustū esse qui excutit manus suas ab oī munere. Et bene adiungit/ ab omni: quia aliud mun' est ab obsequio r a subiectioe in debite expēsa: aliud a manu qd est pecunia: aliud a lingua quod est fauor.

b Sed potius ite ad oues que perierunt domus israel. Ecce vbi. Esa. lxxij. a. Ad annūciandū m' suctis misit me vt mederer pñitis cor/ de et pñdicarē captiuis idulgētā r clausis aptionē. Ecce. itq. b. Nō enī ad pplm profundi sermonis r ignotē linguę tu mitteris. c Euntes autem. Greg'. Si mundus cadit ad similitudinem domus ruentis/ r nos cum amando complectimur optimi volumus potius q' habitare: quia nulla nos ratio illius separat quos eius passionibus amor ligat. d Predicate. Ecce quid facere. e Dicentes quia appropinquabit regnū celozum. i. ppe est vt hoies fiant tales vt i eis regnet chrisus p fidē. Vel Appropinquabit. i. ppe est vt aptat' sanua celi iminere. i. mea passione. s. itq. a. Iohannes sic inchoat: Penitentiam agite: appropinquabit enī regnū celoz. i. christus dans regnum: vel euāgelij inuitans ad regnū: vel ipsa beatitudo eterna. Idē. s. itq. c. dicit dñs. Hic vero dicitur regnum quelibet anima: que per iustificationē facta est regnū: in qua regnant tres personę per fidem. g Infirmos curate. Hiero'. Ne hoibus rusticantib' r absq' eloquij venustate nemo crederet pollicentib' regnū celoz/ dat potestātē miracula faciēti vt magnitudinē pmissoz pbaret. Infirmos: p delectationem. h Aportuos: per consensum: suscite. Beda. Infirmos curat: cū per sacerdotes suos oleo sacrorum infirmitates perungit in nomine dñi simul r orationes pro eis fundens ad deum vt recipient' sanitatem. Necnon et cetera turba fidelitū facere idem solet: cum quoslibet a statu boni operis infirmari conspicit: et pia exhortatione atq' exemplo ad statum pristinum reparare satagit. i Leprosos: per actū q' iā apparet: mūdare. Demones eiicite: id est consuetudinē peccati: qz humanū est peccare: s' diabolicū p̄seruare. l Gratis accepistis/ a me/ gratis date. Ecce qliter: ne si sit vngulā/ contemnat. An petrus simoni mago dixit: Mat. vij. d. Pecunia tua tecum sit in perditionē: qm donū dei existimasti pecunia possideri. Greg'. Sūt nōnulli q' nūmorum premia ex ordinatioe nō accipiūt: s' p humanā grā sacros ordines largiunt. Diabolus nō gratis dāt: q' nūmū fauor expectunt. Unde ppheta describit iustū esse qui excutit manus suas ab oī munere. Et bene adiungit/ ab omni: quia aliud mun' est ab obsequio r a subiectioe in debite expēsa: aliud a manu qd est pecunia: aliud a lingua quod est fauor.

f Regnū celozum In regno dei tres sūt ciuitates. Prima: iusticia. In hac habitāt peccatores pñitētes puniēdo peccata sua. j. Cor. xj. g. Si nosmetipsos iudicarem' nō vtiq' iudicarem'. A ciuitate i q' seruat iusticia fugiūt latrones: r in dñi nō sit iusticia abudant: Esa. xxvj. d. Quia iusticia nō fecim' i tra: iō non ceciderūt habitatores terre. Boni homines libenter habitāt et securi in ciuitatib' iusticię: Sic bonę cogitationes r boni motus in iusto homine. De ciuitate iusticię ad ciuitatē pacis puenitur. In hac habitat deus. Ps. Et factus est in pace locus eius. Iste duę ciuitates ppropinquę sunt. Ps. Iusticia r pax osculātę sunt. De ciuitate pacis peruenit ad ciuitatē gaudij rē.

l Gratis accepistis. j. Cor. itq. b. Quid habes qd nō accepisti: m' gratis date. Esa. lv. a. Venite emite absq' argento: r absq' villa cōmutatione. Nec pecuniā. ij. Timotheo. ij. a. Nemo militans deo implicat se negocijs seculi/ r

Ps. 75.

Ps. 14.

Esa. 33. d.

¶ Nolite possidere

* **Decimus est:** a) **Nolite possidere aurum.** Hoc thadeus: qui interpretatur insignis / vel appendens principem. De primo. Ecclj. xxxj. a. Beatus vir qui post aurum non abiit nec speravit i pecunie thesauris: Quis est hic et laudabim' eum: fecit enim mirabilia in vita sua. De secundo: quia princeps huius mundi non habet per quid teneat ipsum. Temporalia enim quasi vestimenta sunt hois: vt dicit Grego.

B
Mard. 6. b.
Luc. 9. a.
et. 10. a.
o. q. 3. c. p. 150

Undecimus
a) **Nolite possidere aurum.** Qui enim alios ad contemptum diuitiarum excitant / pauperes esse debent: ne dicatur eis illud Roma. ij. d. Qui altum doces teipsum non doces: qui predicas non furandum furaris. Hec est tertia pars: vbi docet discipulos quales esse debent.

Nolite possidere aurum. Hoc docet discipulos quales esse debent. Docet autem ne sint cupidus presentis. **Nolite possidere aurum.** Item ne sint solliciti futurorum vig. necessariorum: **Non peram.** Item a quibus sumant necessaria. **Dignus est enim operarius cibo suo.** Item de electione hominis spiritum. **Interrogate etc.** Item de electione hospitandi. **Manete.** Item de modo intrandi. **Intrantes.** Item de salute recipientium. **Et si quidem.** Item de contestatione non recipientium: **Excuntes.** Hec sunt octo in quibus eos instruit. **Neque argentum.**

Nolite possidere aurum. Sed heu hodie nihil aliud querunt. Esa. i. f. Principes tui infideles socii furum: Omnes diligunt munera / sequuntur retributiones. Nolite portare. Cor cophinos portant: tot sumarios ducunt etc.

Act. xx. g. Aurum et argentum aut vestem nulli percipiat sic ipsi scitis. Sed modo auferunt et accepta preda fugiunt sic aues rater que capiunt mures. **Nolite possidere aurum.** Verum. **Lan**ta predicatori debet esse fiducia in deo: vt presentis vite sumptus non ferat. **Aurum:** id est sapientiam. **Diero.** Paulus mittuntur piscatores: id est illiterati / vt fides i virtute dei esse credatur non in eloquentia. Esa. xij. d. Ecce ego suscitabo super vos medos qui argentum non querant nec aurum velint. **Diero.** Aurum etc. Hec historice. **Secundum anagogen** aurum p sensu: argentum pro sermone: es pro voce sepe inuenitur: que a domino data possidere debemus: et non suscipere a disciplina hereticorum. **Hoc preceptum ad litteram impleuit** petrus: **Act. ij. a.** Argentum et aurum non est mihi. **Hunc** vero verum aurum et vera signa ab ecclesia recesserunt: qz in potestate succeditur petro / non in paupertate: et tñ paupertati promittitur regnum celorum / non potestate. **Neque pecuniam / appensam. s. in sonis vestris / ad emendum necessaria.** **Non peram in via.** Hoc in prima tñ non in altera. **Unde Luc. xxij. d.** Qui habet sacculum tollat et peram. q. d. prius ego prouidi: nunc vos scilicet post resurrectionem cum absens ero corpore prouideatis vobis. **Neque duas tunicas.** **Diero.** Hoc non dicit in scythie frigore vt quis vna tunica contentus esse debeat: sed qz in tunica vestimentum intelligamus / ne alio vestitu aliud nobis futurorum timore referuamus. **Timoth. vlt. b.** Habentes alimeta et quibus tegamur his contenti simus. **Neque calciamenta:** ad litteram. **Diero.** Et plato precipit duas corporis summitates non esse velandas nec assuesieri debere mollitiei capitis. **Etiam** hec enim habuerint firmitatem cetera robustiora sunt. **Tamen** necessarium fuit apostolis ligare soleas sub plantis: quia palestina terra arenosa est: et nimis calida in estate. **Nota curam** prohibet qua ideo portanda cogitantur ne desint. **Neque virgam.** **Aug.** Ideo posuit / neque virgam / ostendens a fidelibus omnia debere ministris suis nulla superflua requirentibus. **Exo. ij. b.** Solue calciamenta de pedibus tuis. **Idem** Josue. v. d. Sumitur tñ in bono calciamenta. s. pro bonis mortuorum exemplis. **Exo. xij. b.** vbi precipit agnus comedi pedibus calciatis. **Et Cant. vj. a.** Pulchri sunt gressus tui in calciamentis filia principis.

Neque virgam. Esa. xxxi. a. Eg qui descendunt in egyptum ad auxilium in equis sperantes. Sepe colligunt virgam vnde verberantur. **Diere. xvij. a.** **Maledictus** homo qui confidit in homine: et ponit carnem brachium suum. **Qui fert** virgam facit de manu dextra quasi pedem. **Ecce** qz minorum sollicitudinem tollit eis dominus. **Lucas. x. a.** dicit similiter: **Neque virgam.** **Dare. vj. b.** Non nisi virgam. **Lucas. ij. b.** Qui habet duas tunicas det vnam non habentem. **Aug.** Non est proter

Intrares autem in domum / salutari cibo suo. **In** quancumque ciuitate aut castellum intraverit in interrogate quis in ea dignus sit: et ibi manete donec creatis. **Intrares autem in domum / salutari**

tunicam qua indutus est alia portanda. **Proinde** diacono deferenti euangelium alius fert puluinar quod supponit. **Cant. ij. b.** **Leua** eius sub capite meo. **i. Cor. ix. b.** ordinavit dominus his qui euangelium annunciant de euangelio viuere. **Gal. vlt. b.** **Comunicetis** qui catheticatur verbo et qui se catheticat in omnibus bonis. **Deut. xxv. a.** **Non** alligabis os bouis triturantis. **Dignus est enim operarius** cibo suo: id est potestatem habet a deo vt sumat necessaria ab his quibus predicat. **i. Cor. ix. b.** dominus ordinavit his qui euangelium annunciant de euangelio viuere. **Phil. iij. c.** **Scitis** vos ex debito dari et accepti. **Dignus enim est.** **Diero.** **Lantu** accipite quantum est necessarium i victu et vestitu. **i. Timoth. v. c.** **Presbyteri** qui sunt presbiteri duplici honore digni habeant: maxime qui laborant verbo et doctrina. **ij. Timoth. ij. b.** **La**borant agricolae oportet primum de fructibus percipere. **Hoc est** quod diaconus a presbytero pcedit ad pulpitu quasi missus a domino ad predicandum. **Qui fert** subdiaconus puluinar qui liber sustentat: quia alij debent predicatores sustentare. **i. Cor. ix. b.** **Qui** i sacrario operantur que de sacrario sunt edunt: **Et** qui altario desunt cum altario participant. **Item** **Diero.** **Considerandum** quod vni opus nro duplex merces debet: vna in vialia i patria. **Vna** qui nos i labore sustentat: alia qui nos i resurrectione remunerat. **Verum.** **Dic** merces predicationis inchoat et i celo pfecta. **Cant. ij. b.** **Le**ua eius sub capite meo et dextera illius amplexabit me. **Deut. xxv. a.** **Gal. vlt. b.** **i. Cor. ix. b.** **In** quancumque ciuitate aut castellum intraverit. **Hic** instruit dominus discipulos de iure hospitandi: et prohibet icostantiam i icostantiam in hospitioa parte portu. **Interrogate.** **i. Timoth. ij. b.** **Oportet** diaconum et episcopi testimonium habere ab his qui for sunt. **Quis** i ea dignus sit: aduentu vno et mora. **Diero.** **Fama** iph et testimonio vicinorum eligend' est hospes: ne in infamia predicatio legat: **Ergo** multo magis socius. **Et** ibi manete. **Verum.** **Alenu** est a predicatore per domum curstare et hospitium mutare. **Ecclj. xxix. d.** **Vita** nequam hospitandi de domo in domum. **Donec** creatis: supple de ciuitate vel castello. **Intrares autem in domum.** **Hic** instruit in modo intrandi hospitium. **Prover. xv. a.** **Respicio** mollis fragilis ira. **Salutate** eam. i. familia:

Cibo suo: quia qui non laborat nec manducet. **Et** hoc est quod dicit: **operarius cibo suo:** non delictis vel carne. **Abacuk. iij. c.** **Qui** deo ratur pauperem i abscondito: id est claustralibus. **Item** **Ps.** **Quia** comederunt iacob et locum eius desolauerunt: faciendo sicut bruchus: quia vna nocte substantiam vnius anni deuorant: **Hic** faciunt de aliena cute corrigias largas. **Isti** sunt vacce que impinguant ad mortem. **Sed** tunc dum est ne diabolus eos occidat sicut filios iob: **Job. j. d.** **Item** dignus est operarius: id est predicator: cibo suo. **Pri**mus cibus i coritio. **Ps.** **Libabis** nos pane lachrymarum. **De** hoc comedit magdalena. **Secundus** est bona opa. **Job. vi. c.** **Operamini** cibum non qui perit: qui permanet in vitam eternam etc. **Item** **Job. iij. e.** **Deus** cibus est vt faciam voluntatem patris mei. **Pri**mus cibus purgatorius: secundus autem tēptatorius. **Tertius** / verbum de oratio vt meditatio: **Et** iste consolator. **Apoc. x. d.** **Cum** iohannes deuorasset libum fact' est in ore eius sicut mel dulcis. **Quartus** cibus patientia. **Iste** est pbatiu. **Job. x. c.** **Si** iust'

ps. 78.

ps. 79.

Euangelij scdm Mattheum

* Undecimum est de cautela hospitandi. Unde dicentes: Pax huic domui. Hoc simon chananus: id est obedientia ex amore. Unde Augustinus. Pax domus est ordinata concordia imperandi atque obedendi. Duodecimum est Excute pulverem de pedibus vestris per bu-

Marc. 6. b. Luc. 9. a.

te eam: dicentes: Pax huic domui. Et si quidem fuerit domus illa digna: veniet pax vestra super eam: si autem non fuerit digna: pax vestra ad vos reuertetur. Et quicumque non receperit vos: neque audierit sermones vestros: exeuntes foras de domo vel ciuitate: excute-

te puluerem de pedibus vestris. Amen dico vobis: tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die iudicii quam illi ciuitati. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes: et simplices sicut columbe.

Si iustus fuerit non leuabo caput satanas afflicto et miseria. Chren. 1. 1. d. Saturabitur oprobrijs. Quis est letificatus? Quis est pacatus? Qui dicit: Hic et hic in cruce dixit: Hic. Hic tamen cibum corporeum quam puer fionem. Act. 1. b. Haec et manduca. Seruus: corpus Christi. Joh. 1. f. Caro mea vere est cibus. Hic confirmatio. Ps. Panis cor hominis confirmet. Septim: quem deus ministrabit super super mentem suam. a Pax huic domui. Sed hodie tumultus: ubi faciebit dominus non ster: quid comedet: quod vinum biberet? Ipsi sunt canes mundi qui dispergentur ad manducandum: si vero non fuerint saturati et murmurent et suspendunt. c Pax vestra. Sed hi turbant eam: dicunt quod non valet obolum quod ludit non rider. d Ad vos reuertetur: sed non potest ad eos reuertit: quia non portant pacem: sed odium: ut habeant carnis praemium suum. Puluis est sterilis: dispergitur: infor-

Job. 19. f.

Ps. 103.

Ps. 58.

matem. Hoc scilicet confessio ventium cum memoria mortis: ut supra. In malo autem ipse iudas quasi puluis inutilis fuit ab apostolis qui sunt pedes dicit excusos et diuisus. eam. i. familia: ut sit laeta relatio: quod antea deus per continere: relationis pro contentis. Dicentes: Pax huic domui: id est familia. Hicero. De culte salutationem beatus ac syri sermonis expressit: quod enim grece dicitur chere: latine autem: hoc hebraico syroque sermone salomach siue salamalach. i. pax tecum. b Et si quidem fuerit domus illa digna: id est si fuerint ibi predestinati ad vitam. i. si fuerit familia eius predestinata ad vitam. c Veniet pax vestra super eam: si autem non fuerit digna: pax vestra ad vos reuertetur: id est merces optate pacis. Vel pax vestra quasi merces predicatiois vobis a deo recompensabit: ut dicit Bilo. e Et quicumque non receperit vos in hospitio. Hic agit de pena repellentium eos. f Neque audierit sermones vestros: excute puluerem de pedibus vestris. Opera iudiciorum signa erant: et ideo hec precipit in signum. Hoc enim signum erat quod nihil de terrenis operibus eorum quereretur: qui suas spirituales non quebant. Hicero. In testimonium quod predicatio vestra ad illam ciuitatem peruenit: signum puluis in pedibus: laboris excussio: laboris inutilitatem: quia inutilia solent abijci et excuti. Item. g Excute puluerem: id est minima itineris et laboris quem pro illis sustinistis exponite et annunciate: quod occasio erunt maioris damnationis nisi si receperint vos: vel maioris amoris si audire voluerint. h Amen dico vobis: tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die iudicii quam illi ciuitati. Sodomitae inhospitaliter erant: sed non ibi tales quales erant apostoli et prophete erant hospites. Unde cui plus commisit: plus ab eo exigitur. Item: Sodomitae non frangebant nisi legem nature: isti vero legem nature et legem scriptas et dicta prophetarum et apostolorum. i Ecce ego mitto vos. Quarta pars. Posita refocillatione temporali: ne nimia aduersitas frangat: hic precipit instantiam passionum: ne continua prosperitas emollat: quia sacula preuisa minus ledunt. Ideo etiam: ne de potestate sibi data superbiunt. dicit ergo: Ecce ego: deus. k Mitto vos: homines: sicut oves in medio luporum. Simile. Job. xvij. c. Sicut misit me pater ad passiones: et ego mitto vos. Ego. iij. c. Ecce ego vadam ad filios israel: et dicam eis: Deus patris vestrorum misit me ad vos. l Estote ergo prudentes sicut serpentes. Gen. 1. a. Serpens erat callidior cunctis animantibus terre. Prouerb. x. b. Doctrina viri per patientiam noscitur. Luc. xij. d. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Ps. Vbi patientes erunt et annunciet. m Et simplices sicut columbe. Eccl. v. c. Oculi eius colubarii doctrina christi. Vbi

dit ergo: Ecce ego: deus. k Mitto vos: homines: sicut oves in medio luporum. Simile. Job. xvij. c. Sicut misit me pater ad passiones: et ego mitto vos. Ego. iij. c. Ecce ego vadam ad filios israel: et dicam eis: Deus patris vestrorum misit me ad vos. l Estote ergo prudentes sicut serpentes. Gen. 1. a. Serpens erat callidior cunctis animantibus terre. Prouerb. x. b. Doctrina viri per patientiam noscitur. Luc. xij. d. In patientia vestra possidebitis animas vestras. Ps. Vbi patientes erunt et annunciet. m Et simplices sicut columbe. Eccl. v. c. Oculi eius colubarii doctrina christi. Vbi

te puluerem de pedibus vestris. Amen dico vobis: tolerabilius erit terre sodomorum et gomorreorum in die iudicii quam illi ciuitati. Ecce ego mitto vos sicut oves in medio luporum. Estote ergo prudentes sicut serpentes: et simplices sicut columbe.

sup riuos aquarum que lacte sunt lotae: id est Job. xv. a. Jam vos misisti estis propter sermonem quem locutus sum vobis. Esa. lx. b. Qui sunt isti qui ut nubes volant et quasi colubae ad fenestras suas: id est ad ecclesias in quibus pullos genuerunt. Item dicit: Ecce. In hoc notatur celeritas officij. Esa. vj. c. Ecce ego mitto me. Quia ecce nunc ipse acceptabile. j. Reg. 1. a. die samuel: Ecce ego quod vocasti me. Dns enim est in lite contra nos: ideo nuncius eius non debet querere inducias. i Ecce ego: deus. k Mitto vos. Roma. x. c. Quod predicabunt nisi mittant: A solo iesu mittendi: et semel sufficit mitti. Job. vij. e. Dixerunt principes et pharisaei ministros ut appenderet iesu. Dicit. xxij. d. Non mittebam phas et ipsi currebant. Si habet quis que dicitur deus instructio: dignum est ut sit missus deus. Mitto vos: ut cursores. Cursor debet habere paxidam depictam insignijs mittens. Paxis est cor. Dice. 1. c. Fornicatio et vinum et ebrietas auferunt cor. Tales dimittunt paxidam in vadto in taberna mundi. s. vj. c. Ubi est thesaurus tuus: ibi est et cor tuum. Vbi de pingit arma diaboli in paxide: quod ostendit se esse nuncios eius. Multi volunt mitti sine litteris: vel ferunt litteras vix. ij. Reg. xj. c. Signum est charitas. Hec est impressio spiritus sancti. Eph. 1. ij. g. Nolite contristare spiritum sanctum dei in quo signati estis. Job. xij. d. In hoc cognoscent omnes quia mei estis dilecti: si dilectionem habueritis adinulcem. Ideo. s. eodem. a. dicitur: Conuocatos. Item mittit ut milites. Omnis autem pugna vnanimiter aggressa parit victoriam: ut dicit Ambrosius. Item mittit ut aduocatos ad defendendum causam ecclesie sue sponsae. Esa. j. c. Defendite viduam. Item vt testes. Act. j. a. Et eritis mihi testes. Item sicut oves. Cant. vj. b. Dentibus tuis sicut greges ouium que ascenderunt de lauacro. Oves: quia in se secundi per bona opera. Oves si bene custodiantur pariuunt fere per totam vitam suam. Esa. l. b. Arctos nabaloth ministrabit tibi.

Et simplices sicut columbe: id est fideles osculum amicitie porrigentes: quasi prudentes estote ad intelligendas fraudes: simplices ad ignoscendum iniurias. Simplices sicut columbe. Septem sunt simplicitates. Prima fidei. ij. Cor. xj. a. Timeo ne sicut serpens euam seduxit astutia sua: ita corruerit sensus vestri et excidat a simplicitate que est in christo: id est in fide christi. Bilo. a paradiso simplicis fidei. Secunda irrationis. Eph. vj. a. Obedite. Et post: In simplicitate cordis vestri. Sap. j. a. In simplicitate cordis vestri irrite illis. Tertia innocentie. Prouerb. 1. b. Protergitur dolentes simpliciter. i. innocenter: ut vulgari ter dicit de brutis modis boie. Quarta mansuetudinis. Prouerb. 1. d. Et simplices permancant in ea. i. mites que terras possidebunt. Quinta est paupertatis. Prouerb. xxvij. a. Melior est pauper amicus simplicitate. Sexta est obedientie. Job. 1. c. Adhuc tu permanses in simplicitate tua. i. obedientia. Prouerb. 1. d. Et cum simplicibus sermone ctuario eius.

1. q. 1. c. nonne
1. 11. c.
Luc. 10. b.
Luc. 10. a.
1. Ps. 91.
36. d. c. q. c.
clasticis
Duli ei? colubarii

2. Cor. 6. a.

Septem sunt simplicitates

Marginal notes on the right edge of the page, including various scriptural references and commentary fragments.

Nabaloth / prophetia: id est filia prophetarum: arietes alios secundantes. Ouis mansueta / patiens / humilis / innocens dat lac doctrinae: lanam / quia nos defendit oratione: carnes / quia pro nobis passi sunt apostoli: simum per bonum exemplum. **In medio luporum.** Contra eos qui volunt mitti in medio ouium. *Esa. lxxv. d. Lupus et agnus pascuntur simul.* **In medio luporum:** ut patientia eorum sit quasi centrum immobile ad omnem iniuriam. **Retro moxerunt / cum dicitur: hęc mala fecit.** Ante: cum dicitur: tendit ad questum temporalem. **A dextris / cum dicitur: hęc facit ut parentes promoveat.** A sinistris / cum dicitur: occulte agit mala. **In medio:** ut omnibus cõs sit. *Unde. j. Thessal. ij. b. Facti sumus parvuli in medio vestrum tanq̃ si nutrix foueat filios suos: ita considerantes vos cupi-*

de: volebamus tradere vobis / non solum euangelium dei: sed etiam animas nras.

Luporum. Soph. *iq̃. a. Iudices ei lupi vespere nõ relinquebāt in mane.* *Blo. alijs q̃d possent rapere.* *Eni lupus valde timet igne p̃dicatio nis.* *Dirabilis venator christus: qui oues mittit ad captendum lupos.* *Unde Gen. xxxv. c. Rachel: id est ouis / parit beniamin.* *De quo Gen. xlix. d. Benjamin / lupus rapax.* **Estote ergo prudentes: contra sapientiam mundi.** **Simplices: contra concupiscentiam temporalium.** **Chryf. Estote prudentes sicut serpentes / ad intelligendas fraudes: Simples sicut columbe / ad ignoscendas iniurias.** *Mo lo semper columbas esse: ne propter simplicitatem vestram laqueum incuratis: nec semper serpentes / ne aliquando venena infundatis: sed s̃m tempus et personas et mores imuretis.* **Item estote serpentes / ne comprehendamini: sed si cõprehensi fueritis. estote columbe ut non mordeatis.** **Item. Estote prudentes sicut serpentes.** *Astutia serpentis in bono commendatur: quia pro capite corpus exponit: et ad deponendum veterem pellem in arto se ponit: sic et nos corpus p fide capitis nri q̃ est christus exponere debemus: et in arto p̃nitentie ad erudiu veterẽ hoĩem pcti ponere.* *Uñ Eph. iij. e. Deponite vos s̃m pristina conuersatione veterẽ hominẽ.* *Isti significati sunt per serpẽtẽ moysi: qui deuorauit serpentes magorum: Exo. vij. b. quia astutia spiritus deuorat astutiã et sapientiam mundi.* *P̃s. Omnis sapientia eorum deuorata est. j. Cor. j. c. Verda sapientia sapientiu et prudentia prudentu reprobabo.* *Nota q̃ serpens multum timet hominẽ nudum: et mali illos qui omnia pro christo reliquerunt.* *Gen. j. d. Dña / mini piscibus maris et volatilibus celi et bestijs terre / dicitur ad primos parentes anteq̃ haberent vestes. Deponit pellẽ et non venenum: et homo in egritudine totus depilatus vltia non deponit: cum tñ dicatur Eph. iij. e. Deponite vos s̃m pristinam conuersatione veterem hominem.* **Item caudam non curat: et nos naturam nostram et mortem non curamus.** *Eccl. vij. d. Fili memorare nouissima tua.* **Item habet oculos a dextris et a sinistris et non ante: sic nos confidamus aduersa ut caueamus: prospera ut habeamus: sed non consideramus iudicium / infernum / nec premiũ honoru: cũ tñ dicatur Prouerb. iij. d. Palpebre tuę p̃cedant gressus tuos.** **Item venenu non reputat esse venenum: et nos peccata nostra non reputamus esse aliquid: et irascimur si reprehedamur.** *Prouerb. xij. a. Quoddie increpatioes insipientis est.* **Item habet linguã bifurcatam: ita habet hoies bilingues.** *P̃s. Acuerunt linguam suam sicut serpentes.* **Item pectore et ventre repit: et nos adheremus terrenis voluntate et opere.** *P̃s. Adhesit pavimento anima mea.* **Item puluerem terre lingit.** *Esa. lxxv. d. Serpenti pulvis panis eius.* *P̃s. Inimici eius terram lingent.* **Item ausibus insidiatur: sicut malus homo p̃dicatorib.** *Thess. j. e. Expandit r̃te pedibus meis: conuertit me retrosum.* **Item multum timet sputum hominis ieiuni: sic mali verba boni hominis sobrii.** *Eccl. xxvij. b. Et si expueris super illam extinguetur.* **Sequitur: Et sim-**

P̃s. 106.

P̃s. 139.

P̃s. 118

P̃s. 71.

plices sicut columbe. **Chryf. Quid proficet columba tantis insidiantibus accipitrib?** *Idem. Nec simplicem solũ precipisse ut rusticũ / nec prudentem: sed vtrumq̃ cõmiscuit.* **Sicut columbe.** *Qui crescit pulvis pluuie fugit masculus? terra salis / et q̃d iugit ponit in ore pullozum ut assuecant cibo.* *Felle caret: circa fluuenta residet: rostro non legit: cadaueribus non insidet: postora grana eligit.* *Esa. lx. b. Qui sunt isti qui ut nubes volant et quasi columbe ad fenestras suas: id est ecclesias ut ibi generet pullos spirituales.* **Caute autem ab hominib:** id est cauti estote. **In hoc litis serpentes:** id est astuti ab hominib fraudulenter persuadentib. **Prouerb. xij. c. Dolus in corde cogitantũ mala.** *Idem. Qui autem dissimulat iniuriam callidus est.* **Chryf. Suffecerat dicere / attendite vobis: sed addidit ab hominib:** quia p̃ omnib malo homo est pessimu malum. **Maqueq̃ eni bestia vni et huic p-**

Prop: tetates columbe.

bunt vos: et ad reges et ad presides ducemini propter me in testimoniu illis et gentib.

primum malum: homo autem oia. **Deniq̃ homo malus peior est q̃ diabolus.** **Diabolus enim si videt iustum non audeat accedere: homo malus illum non timet / sed contemnit.** *j. Sic cut homo sine armis non potest aliquid contra hostes: sic diabolus sine homine non potest aliquid contra sanctos.* **Tradent enim vos.** **In hoc sitis columbe:** non ad mordendum sed mansuete sustinendum: quia in patientia vestra possidebitis animas vestras. **In consilijs.** **Consuetudo erat iudeorum ut si quis faceret contra eos vocabant in concilium suu: et nisi vellet se corrigere flagellabant eum: q̃ si flagellare non poterant ad preside ducebant.** **De his concilijs dicit P̃s. Dominus dissipat consilia gentium: id est iudeorum gentiliter viuentium.** *Act. v. g. Si ex hominibus concilium hoc aut opus / dissoluerit: si vero ex deo est non poteritis dissoluere.* **Et sequitur ibi: Conuocantes apostolos / celsis denunciauere eis ne amplius loquerentur in nomine iesu.** **Unde sequitur: Et in synagogis suis flagellabunt vos:** sub specie correctionis. **Ibi enim erat correctionis locus.** **Chryf. Ubi orationes et sacrificia offerebant: quasi sacrificium offerebant flagitiu.** **Reuera sacrificiu erat: nõ ad coronam iudeorum / sed suam.** **Et ad reges et ad presides ducemini propter me.** **Littera ista respicit ordinem et processum in corripiendo.** **P̃mo enim in concilijs conueniebãt pro enormi excessu: et nisi corrigere voluissent flagellabant: et tunc nisi corrigerent ad presidem traherent.** **Et hoc est q̃d sequit: Et ad reges: id est ad regnoru dñatores.** **Et ad presides: minores p̃ncipes siue eorum baliuos.** **Ducemini: Sicut factum est de sacobo ad litteram / Act. xij. a. qui ductus est ad herodem et ab ipso interfectus.** **Propter me: in peccata vestra: si cut nec ego passurus sum pro peccatis meis.** *j. Pet. iij. d. Nemo igitur vestrum patiatur quasi homicida aut sicut fur aut maledicus aut alienorum appetitor.* **Digna est gloria a deo pati: ut dicit Job. vi. b. Hęc sit consolatio mea ut affligens me dolore non parcat.** **Ergo magna est gratia pati pro deo.** *P̃s. j. d. Et hoc ideo: q̃ vobis donatum est pro christo / nõ solum ut in eu credatis: sed ut etiam pro ipso patiamini.* **In testimoniu illis: in suam damnatione.** **Et gentibus: ad eorum vilitatem: ut inde electi exemplũ capiant / vnde peruersi sine excusatione pereant.** **Heda. Hęc in testimonium sunt illis gentibus de peruersitate. i. iudeorum: et de correctione gentium.** **Dois quippe iustorum bonis in adiutorium est / malis in testimonium: ut inde peruersi sine excusatione pereant: vnde electi exemplum capiunt ut viuant.**

Caute autem re. Chryf. Proprium est serpenti ab hominibus caute prospicere. Gen. iij. a. Serpens erat callidior cunctis animantibus terre que fecerat dñs de. Cant. v. c. Oculi eius columbarum super riuos aquarum que lacte sunt lotę. i. doctrina christi. Ps. 34. Uñ Job. xv. a. Jā vos mundi estis re.

Ps. 34.

Et si expueris super illam extinguetur. Sequitur: Et sim-

Euangelij scdm Mattheum

¶ Cum aut tradet vos nolite cogitare. Ecce pcedit tristitia ne evanescent: sed cum irruerit aduersitas / tolerabilis sustineant: Facula enim pculsa min' ledunt. b. Nolite ergo: sed omnem sollicitudinem in deum projicite:

Ps. 54. c. Cogitare. Ps. Facta cogitatu tuis in dño: d. Quo modo / ornate vel inornate: Nō enim attendit deus ad ornatum verbor. Job xij. a. Non parcam et verbis potentibus et ad despiciendū compositis: e. Aut quid loquimini. q. d. nec de materia sermonis solliciti sitis: quia dñs dabit

¶ Cum autem tradet vos nolite cogitare quomodo aut quid loquamini: Dabitur enim vobis in illa hora quid loquamini. Non enim vos estis qui loquimini: sed spiritus patris vestri qui loquitur in vobis.

Ps. 67. virtute multa. Un sequit. f. Dabitur enim vobis in illa hora a patre luminis: a quo omne datum optimum est: Jaco. i. c. quid loquimini. In illa hora dicit: quia nescit tarda molimina spūs sancti gratia. Job. vij. d. Ut sitas eum diluculo et subito probas illū. Hoc adimpletum est Act. ij. a. Fact' est repente de celo sonus aduentis spūs vrbementis etc. Luc. xxi. c. Ego enim dabo vobis os et sapientia: cui non poterunt resistere et dñicare oēs aduersarij vestri. Ps. Verbo dñi celi firmati sūt. i. apli. Hoc ipletū ē etiā in beato stephano. Act. vi. c. Nō poterat resistere sapientie et spūi qui loquebat. Exemplū etiā de beata katarina: cui non poterant oratores resistere. Exo. liij. c. Quis fecit os hoīs: aut quis fabricat' est mutū et surdū / videntem et cecum? Nonne ego? Perge igitur / et ego ero in ore tuo docebog quid loquaris. Eccl. xv. c. Sapientie dei astabit laus: et in ore fideli abundabit. Chryf. Edificator potest puidere quibus lignis indigeat: sed tu nescis qualis interrogatio futura sit: pferitum cum diabolus in iudicib' loquat. Ita si ex vobis loquimini / fin verba rñdebitis: si autem ex spū / fin cogitatum. Item Chryf. Qui sollicitus ē quid loquatur / in sua confidit sapientia: q̄ ē prima causa ruine. g. Quid loquimini. Ps. Audiam quid loquat in me dñs deus. Zach. j. b. Dixit ad me angelus qui loquebat in me. Nec mirum igitur si non sitis solliciti de sermone: b. Non enim vos estis qui loquimini. i. non vos ex industria vestra loquimini. Hiero. eos ad certamen acceditis / sed ego pcelloz: vos verba traditis / sed ego sum qui loquor. i. Sed spirit' patris vestri qui loquit in vobis: velut in organis dicit Interlū. Et est modus loquēdi: quia sicut organa emittūt modulationes ad nutum temperantis: ita homo loquitur ad voluntatem patris inspirantis. Ro. ix. c. Non est volentis aut currentis sed dei miserentis. Nec mirum si apostoli loquant a spiritu patris: cum ipse iesus testetur Job. vij. d. Et ego que audiui a patre / hec loquor in mundo. Et postea: A me ipso facio nihil sed sicut docuit me pater. k. Tradet autē frater fratrem in mortem. Ecce aggrauatio persecutiois discipuloy specficata. i. q̄ a domesticis essent passuri. Unde Ps. Si inimic' meus maledixisset mihi / sustinuissem vtiqz. Item. Homo pacis meę in q̄ speravi etc. Dichgg. vlt. b. Fili' cōtumeliā facit patri: filia consurget aduersus matrem suam: nurus contra soror suam: et inimici hominis domestici ei. Sed tanto crescit merces operis: quanto eis virtutum lucrum ex aliene proficit damno charitat. Hiero. ix. b. Unusquisqz se a proximo suo custodiat: et in omni fratre suo non habeat fiducia. Dichgg. vij. a. Omnes sanguini insidiantur: et vtr fratrem suum venatur ad mortem. Chryf. Cain interfecit fratrem: sed quid q̄ pater filium nulla iniuria existente perimit: Ecce fortioz est conflictio inimici q̄ virtus nature. Corruptibilis est enī omnis carnis delectatio: mendax est secularis amicitia / que ti mozis diuini vinculo non est ligata. Non est fides in seruis diabolū. Diabol' em̄ nec generat nec generat: nec scit seruare iura p̄pinq̄uitatis. O inestimabile diabolici furoris incendū. Idem. Nemo speret in patronis et amicis. l. Et pater filium: ad litteram. Moraliter / hoc bodie fit inter p̄latos et subditos. Alter excomunicat: et alter appellat: et mutuo romam vadunt et redeunt: et mutuo de suis locis se expellunt. Zach. xij. b. Dicent ei pater eius et mater eius qui genuerūt eum: non viues: quia mendacium locutus es. m. Et insurgent filij in parentes: id est contra.

Ps. 32. aduersarij vestri. Ps. Verbo dñi celi firmati sūt. i. apli. Hoc ipletū ē etiā in beato stephano. Act. vi. c. Nō poterat resistere sapientie et spūi qui loquebat. Exemplū etiā de beata katarina: cui non poterant oratores resistere. Exo. liij. c. Quis fecit os hoīs: aut quis fabricat' est mutū et surdū / videntem et cecum? Nonne ego? Perge igitur / et ego ero in ore tuo docebog quid loquaris. Eccl. xv. c. Sapientie dei astabit laus: et in ore fideli abundabit. Chryf. Edificator potest puidere quibus lignis indigeat: sed tu nescis qualis interrogatio futura sit: pferitum cum diabolus in iudicib' loquat. Ita si ex vobis loquimini / fin verba rñdebitis: si autem ex spū / fin cogitatum. Item Chryf. Qui sollicitus ē quid loquatur / in sua confidit sapientia: q̄ ē prima causa ruine. g. Quid loquimini. Ps. Audiam quid loquat in me dñs deus. Zach. j. b. Dixit ad me angelus qui loquebat in me. Nec mirum igitur si non sitis solliciti de sermone: b. Non enim vos estis qui loquimini. i. non vos ex industria vestra loquimini. Hiero. eos ad certamen acceditis / sed ego pcelloz: vos verba traditis / sed ego sum qui loquor. i. Sed spirit' patris vestri qui loquit in vobis: velut in organis dicit Interlū. Et est modus loquēdi: quia sicut organa emittūt modulationes ad nutum temperantis: ita homo loquitur ad voluntatem patris inspirantis. Ro. ix. c. Non est volentis aut currentis sed dei miserentis. Nec mirum si apostoli loquant a spiritu patris: cum ipse iesus testetur Job. vij. d. Et ego que audiui a patre / hec loquor in mundo. Et postea: A me ipso facio nihil sed sicut docuit me pater. k. Tradet autē frater fratrem in mortem. Ecce aggrauatio persecutiois discipuloy specficata. i. q̄ a domesticis essent passuri. Unde Ps. Si inimic' meus maledixisset mihi / sustinuissem vtiqz. Item. Homo pacis meę in q̄ speravi etc. Dichgg. vlt. b. Fili' cōtumeliā facit patri: filia consurget aduersus matrem suam: nurus contra soror suam: et inimici hominis domestici ei. Sed tanto crescit merces operis: quanto eis virtutum lucrum ex aliene proficit damno charitat. Hiero. ix. b. Unusquisqz se a proximo suo custodiat: et in omni fratre suo non habeat fiducia. Dichgg. vij. a. Omnes sanguini insidiantur: et vtr fratrem suum venatur ad mortem. Chryf. Cain interfecit fratrem: sed quid q̄ pater filium nulla iniuria existente perimit: Ecce fortioz est conflictio inimici q̄ virtus nature. Corruptibilis est enī omnis carnis delectatio: mendax est secularis amicitia / que ti mozis diuini vinculo non est ligata. Non est fides in seruis diabolū. Diabol' em̄ nec generat nec generat: nec scit seruare iura p̄pinq̄uitatis. O inestimabile diabolici furoris incendū. Idem. Nemo speret in patronis et amicis. l. Et pater filium:

Ps. 84. aduersarij vestri. Ps. Verbo dñi celi firmati sūt. i. apli. Hoc ipletū ē etiā in beato stephano. Act. vi. c. Nō poterat resistere sapientie et spūi qui loquebat. Exemplū etiā de beata katarina: cui non poterant oratores resistere. Exo. liij. c. Quis fecit os hoīs: aut quis fabricat' est mutū et surdū / videntem et cecum? Nonne ego? Perge igitur / et ego ero in ore tuo docebog quid loquaris. Eccl. xv. c. Sapientie dei astabit laus: et in ore fideli abundabit. Chryf. Edificator potest puidere quibus lignis indigeat: sed tu nescis qualis interrogatio futura sit: pferitum cum diabolus in iudicib' loquat. Ita si ex vobis loquimini / fin verba rñdebitis: si autem ex spū / fin cogitatum. Item Chryf. Qui sollicitus ē quid loquatur / in sua confidit sapientia: q̄ ē prima causa ruine. g. Quid loquimini. Ps. Audiam quid loquat in me dñs deus. Zach. j. b. Dixit ad me angelus qui loquebat in me. Nec mirum igitur si non sitis solliciti de sermone: b. Non enim vos estis qui loquimini. i. non vos ex industria vestra loquimini. Hiero. eos ad certamen acceditis / sed ego pcelloz: vos verba traditis / sed ego sum qui loquor. i. Sed spirit' patris vestri qui loquit in vobis: velut in organis dicit Interlū. Et est modus loquēdi: quia sicut organa emittūt modulationes ad nutum temperantis: ita homo loquitur ad voluntatem patris inspirantis. Ro. ix. c. Non est volentis aut currentis sed dei miserentis. Nec mirum si apostoli loquant a spiritu patris: cum ipse iesus testetur Job. vij. d. Et ego que audiui a patre / hec loquor in mundo. Et postea: A me ipso facio nihil sed sicut docuit me pater. k. Tradet autē frater fratrem in mortem. Ecce aggrauatio persecutiois discipuloy specficata. i. q̄ a domesticis essent passuri. Unde Ps. Si inimic' meus maledixisset mihi / sustinuissem vtiqz. Item. Homo pacis meę in q̄ speravi etc. Dichgg. vlt. b. Fili' cōtumeliā facit patri: filia consurget aduersus matrem suam: nurus contra soror suam: et inimici hominis domestici ei. Sed tanto crescit merces operis: quanto eis virtutum lucrum ex aliene proficit damno charitat. Hiero. ix. b. Unusquisqz se a proximo suo custodiat: et in omni fratre suo non habeat fiducia. Dichgg. vij. a. Omnes sanguini insidiantur: et vtr fratrem suum venatur ad mortem. Chryf. Cain interfecit fratrem: sed quid q̄ pater filium nulla iniuria existente perimit: Ecce fortioz est conflictio inimici q̄ virtus nature. Corruptibilis est enī omnis carnis delectatio: mendax est secularis amicitia / que ti mozis diuini vinculo non est ligata. Non est fides in seruis diabolū. Diabol' em̄ nec generat nec generat: nec scit seruare iura p̄pinq̄uitatis. O inestimabile diabolici furoris incendū. Idem. Nemo speret in patronis et amicis. l. Et pater filium:

Ps. 54. ficata. i. q̄ a domesticis essent passuri. Unde Ps. Si inimic' meus maledixisset mihi / sustinuissem vtiqz. Item. Homo pacis meę in q̄ speravi etc. Dichgg. vlt. b. Fili' cōtumeliā facit patri: filia consurget aduersus matrem suam: nurus contra soror suam: et inimici hominis domestici ei. Sed tanto crescit merces operis: quanto eis virtutum lucrum ex aliene proficit damno charitat. Hiero. ix. b. Unusquisqz se a proximo suo custodiat: et in omni fratre suo non habeat fiducia. Dichgg. vij. a. Omnes sanguini insidiantur: et vtr fratrem suum venatur ad mortem. Chryf. Cain interfecit fratrem: sed quid q̄ pater filium nulla iniuria existente perimit: Ecce fortioz est conflictio inimici q̄ virtus nature. Corruptibilis est enī omnis carnis delectatio: mendax est secularis amicitia / que ti mozis diuini vinculo non est ligata. Non est fides in seruis diabolū. Diabol' em̄ nec generat nec generat: nec scit seruare iura p̄pinq̄uitatis. O inestimabile diabolici furoris incendū. Idem. Nemo speret in patronis et amicis. l. Et pater filium:

l. Et pater filium: ad litteram. Moraliter / hoc bodie fit inter p̄latos et subditos. Alter excomunicat: et alter appellat: et mutuo romam vadunt et redeunt: et mutuo de suis locis se expellunt. Zach. xij. b. Dicent ei pater eius et mater eius qui genuerūt eum: non viues: quia mendacium locutus es. m. Et insurgent filij in parentes: id est contra.

¶ Tradet autem frater fratrem in mortem et pater filium: et insurgent filij in parentes et morte eos afficient: et eritis odio omnibus hominibus propter nomen meum. Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit.

¶ Qui autem perseuerauerit usque in finem hic saluus erit. Chryf. Assueuerit multi i initio seruētes esse: i fine remittit et dissoluit: Que vtilitas est seminum primo florentium / postea autem tabescētium: Et post. Ne quis dicat: omnia de' fecit et mirabile nihil factum est: et si sunt tales non est mirū. Ideo dicit: Qui autem perseuerauerit. In hoc notatur animi fortitudo. Eccl. ix. c. Omnem autem super quem videritis tau / ne occidatis. Tau est vltima littera in alphabeto hebreo: que habet formam crucis: et significat perseuerantia in p̄nitentia. Gen. xxxvij. a. Jacob fecit ioseph tunicam polymitam. Alia translatio dicit: talarem: et significat perseuerantia. Itē Exo. xxvij. b. Sacerdos induebatur podere: et sacerdos noster nūc induit alba. Apoc. j. c. Iohannes vidit vestitū podere. Leuit. xxij. c. Bouem et ouem aure et cauda amputatis volūtarie offerre potest: vorum autem ex his solui non potest: id ē peccatum baptismale. r. Usque in finem hic saluus erit. Chryf. Incipere multorum / finire paucorum. Semp in principio delectatio est / in fine probatio: qd̄ propter deum fit et / num est / sicut deus eternę est. Sed nunquid perseuerantia est in p̄cepto: Si sic: Ergo nullus reprobus habet gratia in p̄senti: quia transgressor est p̄cepti obedientie. Ad hoc dicunt q̄ duplex est perseuerantia. Una est continuatio i bonis operib': ad hanc nullus tenetur. Et ē p̄seuerantia p̄positum siue voluntas bene agendi: et hec est in p̄cepto: et de hac fit hic mentio. Et de hac dicit Luc. xxi. d. In patientia v̄a possidebitis aias vestras. Blo. dicit: Dum nobis dñari discimus: hoc ipsum incipim' possidere qd̄ sum'. Vili qd̄ cor / da. i. animas quarū vsum non habēt amiserunt. Osee. vij. c. Ephraim fact' est quasi colūba seducta nō habens cor. Esa. xlvj. c. Redite p̄uaticatores ad cor. Veda. Perseuerantia sola meretur v̄rib' gloriā: coronā virtutib'. Proius absqz p̄seuerantia nec qui pugnat victoriā / nec palmā victor cōsequit: vigor virtū / virtutum est p̄sumatio: nutrit ad meritū: media / trix ad p̄m̄ium: soroz est patientie: constātie filia: amica pacis: amicitiarū nod': vnanimitatis vinculum: sanctitatis p̄pugnaculū. Perseuerantia tolle / nec obsequiū mercedē habet: nec beneficiū gratiam: nec laudem fortitudo. Deniqz nō qui cęperit: sed qui p̄seuerauerit saluus erit. Saul cū esset parbul' in oculis suis: rex est super israel constitut': Nō perseuerans in humilitate et regnū amisit et vitam. Si cautela sanfon: si salomon deuotio p̄seuerantiam retinissent: nec hic sapientia p̄riuaetur / nec ille v̄ribus. p. Qui autem: Ecce consolatio. q. Perseuerauerit. In hoc fortitudo. r. Usque in finem / vite. Chryf. Dicēs / i finē: significat omnē vitā: non duos annos vel tres. s. Hic saluus erit. Idē. j. xliij. b. Et cōsequēt' etc.

Quidius. tam opb.

Sap. 18. d.

1. Regl. 15.

Cum autē persequerentur. Supra eodem dixerat do-
minus discipulis cum mitteret eos: In viam gentium ne abie-
ritis: sed potius ite ad oues que pierunt domus israel: postea
mala que passuri erant in mundo p̄dixit: nūc autē quid de-
beant in p̄secutione facere ostendit: dicens: q̄ non debent de-
sistere sed ad tempus
declinare. Et hoc est:

**Cum autem perse-
quentur vos in ciuita-
te ista.** Interliū. Nō
debetis desistere: sed
ad tempus declinare:
vt alijs possitis pro-
desse. Philosophus:
Dū furoz in cursu est/
currenti cede furozi.

Luc. 6. f.
Job. 13. b.

Et. seruo

**Fugite in aliā/
vt amplius nomē me-
um publicetur: et ve-
stra p̄dicatio cogno-**

scatur. Gen. xxvii. b. Jacob fugit esau. Et. xxxi. c. Idem fu-
git a facie laban. j. Regl. xx. a. David fugit saul. iij. Regl.
xix. a. Delias fugit Iecabel. Fugere debemus propter duos:
vt parcamus hostibus: quia magis peccarent nobis nocen-
do: et vt alijs p̄ficiamus. Hoc autem. s. fugere p̄ceptū fuit:
tum qz apostoli tūc erāt rudes et tenelli: tū qz p̄sonalis eoz fu-
ga futura alioz erat p̄secutio. Cū hō gr̄if grex/ debet pastor
se opponere. Job. x. b. Bonus pastor animā suā dat zc. Vel
mystice: ciuitates iude debent inhabitari vt domus refu-
giū. Unde. j. Regl. xxiij. a. David fugit ad turissima loca en-
gaddi. **Amē dico vobis.** Respondet dñs ad ipsoz
anthypophorā. q. d. supra dixisti/ ne excederem/ fines iudez:
ibi. s. In viam gentium ne abieritis: nunc autē dicitis: fugite de
ciuitate in ciuitatem: fortassis numerus earum quia paucus:
nō sufficet nobis fugientibus. Ad hoc respōdet: **Nō
cōsummabitis ciuitates israel donec veniat fili-
us hominis.** Nō cōsummabitis/ p̄dicatio fidem. **Donec
veniat/ resuscitatus.** Veniat inquit resuscitatus: dicit Interliū.
q. d. cōsummatio p̄dicacionis fidel non fiet donec filius ho-
minis resuscitatus veniat ad succurrendū vobis. j. Corinth.
x. c. Fidelis est deus qui non patit̄ vos temptari supra id qd
potestis: sed faciet etiam cum temptatiōe p̄uentum. Vel hoc
intelligi potest de cōsummatione finali: que nō nisi in secūdo
erit aduentu: quia omnia hęc tormentata que supra dixit/ non
omnia sūt apostolis audita: sed in eis p̄ parte/ et p̄ pte eoz se-
quacibus: qui eodem modo fugerūt et consimilia frequenter
passi sunt. Chryf. Ad mansuetiora ducit sermonē: nec tubet
audacter ire sed fugere. Sed quid ait si de alia z alia ciuitate
pulsantur: Respondet: Nō explebitis ciuitates israel. Ita non
soluit mala: sed abstrahit a periculis. Similit̄ nec eos simpli-
citer iussit fugere: sed cum abigerent/ secedere. **Nō est
discipulus super magistrū.** Consolat eos per exemplū
suū inuitans eos ad patientiā. q. d. nō debetis vim facere de
sustinendo: qz ego qui magister vester sum/ ampliora sustine-
bo. Aug. Magna cōsolatio mēbris ex capite. j. xxiij. a. Un-
cō est magister vester. **Nec seruū sup dominum suū.**
Esa. xli. b. Ego dominus/ hoc ē nomē meū. Job. xij. b. Vos
vocatis me magister et dñe: et bene dicitis: Sum eteni. Et se-
quit̄: Exemplū dedi vobis vt quēadmodum ego feci et vos
faciatis. Un subdit: **Sufficit. i. sufficere debet: i. Dis-
cipulo vt sit sicut magister ei?** leuiter sustinens iniuriā.
Roma. xij. d. Nulli malū p̄ malo reddentes. Vel nō querēs
vindictam. Deut. xxxij. e. Dea est vltio. Vel: Sicut ma-
gister/ prius faciens q̄ docens. Act. j. a. Cēpit iesus facere
et docere. s. v. c. Qui fecerit z docuerit/ hic magnus vocabitur.
Luc. xli. c. Vir p̄pheta potēs ope z sermone. Ero. xxvij.
p̄ponit sup humerale rationali. **Et seruū sicut dñs
eius.** Apostolos et imitatores eoz vsqz ad finem sc̄culi dicit
discipulū z seruū: se autē magistrū z dominū. Beda. Si ma-
gister nō suas vult vindicare iniurias q̄ deus ē: sed ipsos ma-

gis vult insecutores patiendo reddere mīstros: eandem ne-
cesse est discipuli qui puri homines sunt regulā sequant. Job.
xv. c. Ego dixi vobis: Non est maior seruus dñi suo: si me
p̄secuti sunt/ et vos p̄sequant. Sequit̄: **Si patrēfamili-
as. i. me qui pater vester sum: qui de vobis paternā gero sol-**

lias beelzebub vocauerunt:
nō quātō magis domesticos ei?
Nō ergo timueris eos. Nihil
enī opertum qd non re-
uelet: et occultū qd nō sciat.
Quō dico vobis in tenebris/
dicite in lumie: et qd in aūre
audiri/ p̄dicāte sup tecta. Et
nōlite timere eos q̄ occidunt
corp̄/ aīa: aut nō possūt oc-

licitudinē: **Beel-
zebub vocauerūt:**
id est operari in beel-
zebub. j. xij. b. Nōc nō
ēicit demones nisi in
beelzebub p̄ncipe de-
monioz. n. Quā-
to magis dome-
sticos eius. Chryf.
Non dixit: quanto
magis seruos: sed do-
mesticos. Job. xv. b.
Jam non dicam vos
seruos sed amicos. o

Marcl. 9. c.
Luc. 8. c.
et. 12. a.
11. q. 3. c. no/
lite. 2.
De bere. c. cū
ex iniuncto
B
11. q. 3. c.
nolite. 2.
23. q. 6. in p̄m.

**Nō ergo timueri-
tis eos.** Ex p̄dictis isert: ex quo domestici estis magni pa-
tris/ ne timeatis ab inimic fragilib. Esa. lj. c. Nolite timere
opprobriū hominū: et blasphemias eoz ne metuat: sic enī
vestimentū: sic comedit eos vermis. Et eodē. d. Quis tu vt
timeas ab homie mortali et a filio hominis: qui quasi signū sic
arefcerit: et oblitus es dñi creatoris tui. j. Sachab. ij. g. A ver-
bis viri peccatoris ne timueritis: qz gloria eius stercus et ver-
mis est: hodie extollit et cras non inueniet. **Nihil enī
opertū quod nō reuelet.** Hoc ad bonos p̄tinet/ dicit Blo.
Diero. Sensus est: Nolite timere p̄secutorū sc̄ntiam/ neqz
emulemini simulatores: qz veniet dies iudicij in quo et vestra
virtus et eoz nequitia demonstrabit. **Et occultū quod
non sciat.** Hoc ad malos/ dicit Interliū. Et p̄t̄ opertū re-
ferri ad cogitationes: occultū ad opera. j. Corl. liij. a. Nolite
ante temp̄ iudicare quousqz veniat dñs: q̄ illuminabit absco-
dita tenebrā: et manifestabit cōsilia cordiū. Ps. Cogitatio
hominis confitebit tibi zc. Malach. vlt. a. Dies dñi non re-
linquet i eis neqz radicē neqz germē. i. nec impunitā relinquet
cogitationē nec op̄. Daniel. viij. c. Iudiciū sedit et libri aperti
sunt. **Quō dico vobis in tenebris/ dicite in lumi-
ne.** i. qd dico vobis obscure et sub enigmatē/ p̄dicāte aperte.
Ad hoc enī missi vos inter lupos: vt p̄ aperta p̄dicatiōe faci-
atis agnos. Chryf. Non solū ille p̄ditō: est veritatis q̄ men-
daciū p̄ veritate loquit̄: sed etiā qui nō libere p̄nunciat veri-
tatē quā p̄nunciare oportet: aut non libere defendit veritatē
quā defendere oportet. Istud sacerdotū est: illud autē laicoz.
Item tacere veritatē corā infidelibus multi nō putant pecca-
tum. **Et qd in aūre auditis. i. priuatim et solitarie:
p̄dicāte sup tecta. i. palā et publice.** Vos enī erat i
palestina q̄ ibi non sunt tecta cacuminata sed desup plana: et
inde habere solent p̄dicatores sermonē ad populū: Et fm ho-
rum morē loquit̄ dñs. Chryf. Non erāt tenebrę cū hoc dice-
bar: neqz in aūre loquebar: sed qz eis solū et in angulo palesti-
nē loquebar: hoc tenebras vocat respectu p̄pationis futu-
re. Et. j. Hoc non tm̄ intūgentis est: sed etiam p̄dicatio est.
Et nolite timere eos q̄ occidunt corp̄: qd infidelis
est. Diero. x. a. Nolite metuere que timent gentes. Seneca.
Dors/ exilium/ luctus nō sunt supplicia: sed tributa viuendi:
qd debeo soluere parat̄ sum/ vbi me fenerator appellauerit.
Eccl. xxix. a. In tpe redditiōis postulabit temp̄. Strenuus
miles nō timet mortē equi vt faciat ingens factum vel pul-
chrū ictum: maxime cū est de familia/ et scit meliorem equum
sibi retribuendū p̄ amisso i bello dñi sui. Unde. ij. Sachab.
vij. c. Tertio linguā postulat/ cito prulit et manus cōstanter
extendit: et cū fiducia ait: E celo ista possideo: sed p̄pter leges
dei ista despicio: qz ab ipso me ea receptorū spero. **Ant-
mā aut nō possunt occidere.** Seneca. In mores fortu-
na ius nō habet. Aug. Nihil fortū aīa habente charitatē: q̄
facit se vincī cū vincit. Beda. Duo sunt genera p̄secutorum.
Unū palā sc̄ntiū: et aliud fice blanditiū: quod p̄tinet ad
g s hypocrisim p̄barisozū

Ps. 75.

Euangelij scdm Mattheum

hypocritarum phariseorum. Viri qui precipit dominus non timere: quia non habent potestatem in animas iustorum. Sap. 11. a. Iustorum animae in manu dei sunt: et non tanget illos tormentum mortis. Sed potius timete eum qui potest corpus et animam mittere in gehennam. Biere. x. a. Quis non timebit te o rex gentium: Biero. Duplice gehenna ignis et frigoris i Job plenissime legitur. xxiii. c. Ad nimium calorem transibit ab aqua nivium etc. Chrysostomus. Eum qui potest animam perdere non timeat: eum qui potest corpus non perdere sed interficere timeamus. Prover. xix. d. Qui timet hominem cito corrumpet: qui sperat in domino subleuabitur. Sequitur: Nonne duo passeret asse veniunt etc. Remouit ab eis quod timore humano vel mundano non debent a predicatione diuini nominis cessare: nunc idem ostendit eis per exemplum: et quasi a ministro procedit. q. d. si passeret non vendunt aut moriunt sine prudentia patris vestri: multo fortius nec aliquid sine eius prudentia fiet vobis. Dicit ergo. Nonne duo passeret/aves et quasi pro nihilo morientes: c. Asse veniunt. i. vendunt. As pondus est in diuiduum: non ratione qua nitatis sed i distinctio ponderum. Et potest esse as in ponderibus: quod vnitas in numeris. Fido. Poda communis pro libra accipit et complex duodecim vncias. Lucas. xii. a. dicit: Nonne quatuor passeret veniunt dipondio. Nec multum distat dicere: duo/asse: et quatuor/dipondio. Dipondius enim est ex duobus assibus. Et simile est si pro vno denario tres denarii quatuor/oua: et pro obolo duo. Et vni ex illis. i. passeribus. Non cadet super terram. i. non morietur: sine patre vestro. i. sine prudentia patris vestri: in quo sunt omnia. Sap. vi. b. Pusillum et magnus ipse fecit: et equaliter est et cura de omnibus. Ponit autem exemplum de passeribus: quia vnitas aues notat et circumspecte et ciuitates. Vestri autem et capilli capitis omnes numerati sunt. Numerare duo importat: notitiam et conseruationem. Unde dicit Bero. Numerati sunt: non actu computationis: sed facultate cognitionis: a similitudine pecunie quam numerat vt seruet. Vni dicit Interlium. Et taceat de massa corporis: etiam minime particule dei prudentia conseruant. Scdm Augustinum et Bedam: materia capilli redibit in totum corpus ad eandem partem vltiam: sic in statua quando refundit. Nolite ergo timere: imo precipite omnem curam in eum apud quem nec capillus perit. j. Pet. vii. b. Omne sollicitudinem precipientes in eum: quoniam ipsi cura est de vobis. Chrysostomus. Timidus est mortem formidare: mors enim munus est necessarium naturae iam corruptae: quam non est fugienda sed tanquam malorum terminus amplectenda. Cato. Ne timeas mortem quae vite est vltima finis. Chrysostomus. Fiat voluntarium quod futurum est necessarium: Offeram deo pro munere: quod pro delicto redditur. Multis passeribus meliores estis vos: quo ad statum naturae: quia ratione ditati: quo ad statum gratiae per adoptionem filij dei in futuro in statu gloriae beatificandi. Vni sequitur: Omnis ergo qui confitebitur me coram hominibus: confitebor et ego eum coram patre meo qui in caelis est. Continuatio haec est: Ex quo non sunt torzores timendi: quia nihil faciunt nec facere possunt sine permissione et prudentia dei: Ergo qui confitebitur etc. ore et opere. Ro. x. b. Corde creditur ad iustitiam: ore autem confessio fit ad salutem. Sed adhuc relinquit tertium: quia fides sine operibus mortua est: Jaco. ij. c. Et hic est funiculus triplex qui difficile rumpitur: Ecce. liij. c. Chrysostomus. Si sufficit christo: quia cognoscis eum: etsi non confessus fueris coram hominibus: ergo et tibi sufficit quod cognoscit te christus

etsi non confiteatur te coram deo. j. Si sufficeret fides tui cordis: tui cor tibi creasset deus et non os. Qui in caelis est: in consortio sanctorum. s. vj. b. Pater noster qui es in caelis. Ps. Ad te leuaui oculos meos qui habitas in caelis. Qui autem negauerit me coram hominibus. Luc. ix. d. Qui erubuerit me et sermones meos: hic filius hominis erubescet cum venerit in maiestate sua. Negabo et ego eum coram patre meo qui caelis est. Interlium. Vbi maxime prodesse debet mei nominis confessio: cum dicit: Bre male dicti. j. xxv. d. Chrysostomus. Prius dicitur: premittit post: per gratiam: quia misericors deus paratior est ad remunerandum quam ad puniendum. Item: Si magnus est esse testem christi: quanto magis est testem habere christum. Sequitur: Nolite arbitrari: quia veni pacem mittere in terram. Non veni pacem mittere sed gladium. Veni enim separare hominem aduersus patrem suum: et filiam aduersus matrem suam: et inimici hominis domestici eius. Qui amat patrem aut matrem plus quam me: non est me dignus. cessetis a professione nominis mei: sed etiam volo ut propter amorem mei omnem affectum amicorum carnalium rumpatis. Sed obicitur in Ps. Oziel in diebus eius iusticia et abundantia pacis. Et Eph. ij. c. Ipse est pax nostra etc. Ibi loquitur de pace spirituali: hic de corporali qua vult separari ab apostolis. q. Non veni pacem mittere sed gladium: verbi dei: de quo Heb. iiij. c. Tuius est sermo dei et efficaciter et penetrabilior omni gladio accipiti. Biere. xlvij. b. Bledictus qui prohibet gladium suum a sanguine. Cant. liij. c. En lectulum salomonis. i. ecclesia vult scientiam/seragita fortes ambisit etc. sup femur: vt. i. ois lasciuia carnis abscondat. Rusticus non super latus gladium fert sed retrosum post humerum. Ps. Projecisti sermonem meum retrosum. Districio autem fert in ore: vt inde ludat et lucret. Ps. Et gladius in labijs eorum: quoniam quis audiuit. Mercator autem fert gladios inuolutos: non vt pugnet sed vt vendat. Sic multi scholares et presbyteri verbum dei habent inuolutum in cistis suis et quaternis: qui significantur per abimelech. j. Regl. xxi. c. qui habebat gladium golie inuolutum. Sed timendum est eis: quia gladius ille fuit et occasio mortis. Veni enim separare hominem aduersus patrem suum: ad litteram. Et filiam aduersus matrem suam: illa. i. christiana effecta: illa manente in credula. Moraliter: Pater diabolus: mater concupiscentia. Ps. Qui pater meus et mater mea dereliquerunt me etc. Ecce. xvj. a. Pater tuus amoris. i. amaricatio: et mater tua cethea. i. gulosa. i. caro qui semper querit de insufficientia ciborum et vestium. Dystice: Filia aduersus matrem: ecclesia a synagoga. Moraliter: Hodie in multis locis filia sepaat a matre. Iabba ita ab episcopo vt sit exempta: et hmoi. Et nurum aduersus socrum suam. Scdm Bedam: quae mater est filij/socrus est vxoris eius: et sic eadem contra filiam et contra nurum est diuisa. Esa. xix. a. Concurrere faciam aegyptios aduersus aegyptios etc. Moraliter: Nur ratio est: filia sensualitas: cuius spiritus et rector debet esse spiritus. In his beneplacitum est deo si concordant. Ecce. xv. a. Vir et mulier sibi bene consentientes. Et inimici hominis domestici eius. De his oibus expressit dicit: Dich. vij. b. Filia consurget aduersus matrem: et nurus aduersus socrum: et inimici hominis domestici eius. Chrysostomus. Non dicit separare filiam a patre: sed aduersus patrem: quia non corporaliter sed separationem spirituale. Qui enim corporaliter sepaat a patre/sepaat contra patrem: qui autem spiritualiter sepaat/corpe quidem cum patre est: fide autem aduersus patrem. Non enim credibile est vt corporaliter iubeat relinquere patrem: qui dixit: honora patrem etc. Ero. xx. b. Sequitur: Qui amat patrem aut matrem plus quam me non est me dignus. i. vt propter eos dimittat

Marc. 8. d. Luc. 9. c. et. 12. b. De. pe. dif. 3. c. adhuc perfidi

Ps. 112.

Luc. 12. 6.

Luc. 14. f.

Ps. 71.

Ps. 49.

Ps. 58.

Moraliter Ps. 26.

Dystice Moraliter

Moraliter

Propter eos dimittat venire ad fide: vt accepta dimittat. Deut. xxxij. c. Qui dixit patri suo et matri sue nescio vos &c. Gen. xij. c. Quia fecisti rem hanc et non peperisti vnguento tuo propter me: benedicat tibi et multiplicabo semen tuum sicut stellas celi. Ibi Aug. Computa christum inter filios tuos: et debet esse primogenitus. a **Et**

qui amat filium aut filiam super me: non est me dignus. Adlittera verum est hoc: Sub deo enim et propter deum quicquid amat/amanatum est. b **Et** qui non accipit crucem suam et sequit me: non est me dignus: quia solae passionis non saluant. Sic inuitat ad bene agendum. Hora autem quod tri-

7. 16. d.
Marci. 8. d.
Luci. 9. c.
et. 17. f.

Luci. 10.
Marci. 9. c.
Job. 15. c.

Cruce tribus modis tollit

a **Et** qui amat filium aut filiam super me: non est me dignus: Et qui non accipit crucem suam et sequit me: non est me dignus. Qui inuenit animam suam perdit illam: et qui perdidit animam suam propter me: inueniet eam. Qui recipit vos: me recipit: et qui me recipit: recipit eum qui me misit. Qui

bus modis cruce tollit. Aut cum propter fidem christi martyrium sustinet: aut cum penitentiae onus assumit: aut quando quis prius compatitur. Primum pertinet ad martyres: secundum ad confessores et claustrales siue predicatorum: tertium ad conjugatos fideles: qualis fuit tobias: quia gabelo indigenti miserus et pecunia sub chirographo commisit: Tob. i. c. De penitentibus dicit Ezech. ix. c. Super quem videritis tau ne occidatis &c. Tau interpretatur ta: errant: et significat penitentiam: Et est signum quod penitens errauit contra deum. Suam dicitur: notando virtutis mensuram non nimiam: non remissam sed congruam. Unde Luci. ij. d. Simeon accepit puerum in vlnas suas. c **Et** sequit: quod dominus antecedit ponens se exemplum: sicut gideon iudic. vij. c. Et sequit. Non enim sequit qui inuitus facit rem: vt simon cyrenensis. Aut murmurando: vt filij israel. Aut propter lucrum temporale: vt ille scriba. 3. vij. c. Al propter inanem gloriam: vt simon magus. d **Qui** inuenit animam suam perdit eam. Nomine anime vita significat. Res que inuenit quasi pro sibilo et quasi sine labore habet: sic ab impijs in hac miseria cum delectatione viuunt. De quibus Ps. In labore hominum non sunt &c.

Ps. 72.

Hi sunt qui dicunt: Sap. ij. a. Quia ex nihilo nati sumus: et post hoc erimus tanquam si non fuimus. Et. j. b. Venite igitur et fruamur bonis que sunt &c. non attendentes quod dicit: Reus dolore miscbitur: et extrema gaudij luctus occupat: Proverb. xlvij. b. Bene ergo dicit: d **Qui** inuenit animam suam: id est qui re inuenta abutitur: perdit illam. Et quado: Cum irruerit repentina calamitas et interitus quasi tempestas ingruerit: Proverb. j. d. Quia ducunt in bonis dies suos et in puncto ad inferna descendunt: Job. xxi. b. e **Et** qui perdidit animam suam: id est vitam hanc abiecerit. Et loquit dominus more illorum carnalium qui statim quado homo religiose viuunt: aut de mundo exiit: dicunt: ille perdidit se. Ad legit Sap. v. a. Hi sunt quos aliquando habuimus in derisum &c. Et de christo paupere dicit: Esa. lxxij. b. Unde nec reputauit eum. f **Propter** me: non propter se: vel propter inanem gloriam: sicut legitur de diogene: qui nudus manens in dolo vitam ducebat austerissimam. Bene ergo dicit: propter me: non propter luxuriam aut auariciam: aut superbia et huiusmodi: quia martyrem non facit pena: sed causa. g **Inueniet** eam: in vita. f. eterna. De qua inuentione dicit Ps. In adiutoribus suis. Eccl. xxx. b. Et quasi inuentionem reputabit illud. h **Qui** recipit vos: me recipit. Dico dominus: austeritate mandatorum temporum permissorum. q. d. dicitur: non erit susceptio vestra: quia ego sum qui suscipio in vobis. In quo notant duo: et dignitas apostolorum: et meritum recipientium. Heb. xij. a. Hospitalitatem nolite oblitisci: propter hoc enim quidam placuerunt angelis in hospitalio recipientis.

Ps. 80.

Adoraliter: Apostoli possunt dici infirmitates corporales: flagella/tribulationes quas mittit dominus quasi correctores vt ab errore reuocent homines: vel vt eos qui boni sunt efficiant meliores: sicut tob. Sed multi hos apostolos non credunt:

Adoraliter

et licet credant: tamen nolunt recipere: aut cum murmure recipiunt. Quod legit Proverb. j. c. Desperxisti omne consilium meum &c. **Et** qui me recipit: recipit eum qui me misit: quia: ego et pater vnum sumus: Job. x. f. Quum dico: per idcirco: tem essentis: non personis. Adoraliter. Qui recipit christum

recipit prophetam in nomine prophete: mercedem prophetam accipiet. Et qui recipit iustum in nomine iusti: mercedem iusti accipiet. Et quicumque potum dederit vni ex minimis istis: calicem aque frigide tantum in nomine discipuli: amen dico vobis: non perdet mercedem suam.

in altari: recipit patrem et spiritum sanctum. Propter parem ergo vnum quilibet mundi conscientie dominum. Job. xlvij. c. Ad eum veniemus et inuisionem apud eum faciemus. Sequit. k **Qui** recipit prophetam in nomine prophete. Quod precipit apostolus Gal. vi. b. Communicet autem is qui catholicizatur

73. dist. c. in nomine patris
Marci. 9. f.

verbo et qui se catholicizat in omnibus: thyphophore. Possent enim dicere: qua ratione vos recipiatis: ideo subdit: in nomine prophetam. q. d. eo quod nominat prophetam. Sed ne hoc videatur onerosum: subdit primum dicens: **Qui** mercedem prophetam accipiet. Abdias qui

habet k **Qui** recipit prophetam &c. Chrysostomus id est quasi prophetam. Ite Quid est mercedem prophetam accipiet: id est quale mercedem ille habet qui propter deum peregrinat: talem habet et ille qui suscipit peregrinantem. Et sunt ambo equales: et qui propter deum refrigerat: et qui propter deum laborat.

pauit centum prophetas in tempore achab et se habet meruit habere spiritum prophetam. Regl. xvij. c. Raab qui recepit exploratores: meruit communicari populo dei: Josue. ij. c. Bersi. Lat. vni vni duos suscipiendo hospitalitatis beneficium impleuit: episcopus si non omnes recipit: inhumanus est. Ideo docebat apostolus. i. Timoth. iij. a. episcopus esse hospitalis. Sed quia non omnes sunt apostoli aut prophetas: consequenter ampliat illud quod primo dixerat. m **Et** qui recipit iustum in nomine iusti: mercedem iusti accipiet: quasi dominus vnicuique secundum propria merita retribuet. Esaie. liij. b. Dicitur iusto quoniam bene: quoniam fructum adiutorum suorum comedit. Chrysostomus. Prophetas/ doctores intelliguntur: nomine iusti omnes ceteri christiani. iij. Job. j. c. Nos debemus suscipere huiusmodi vt simus cooperatores veritatis. Sed querit: quomodo aliquis pseudo prophetam vel pseudo apostolum ignorans suscipiens christum in eo suscipiat: cum christus in eo non sit: Est enim membrum diaboli et longe ab eo est christus. Responsio. Dandum quod quis in illo membrum diaboli non recipiat christus: tamen in receptio illa qua plus ille recipit impium: et christum recipit: non tamen in ipso christum recipit: et mercede non peruat: quia in eo quod non recipit personam: sed nomen recipit. f. quia propheta/ iustus: apostolus vel discipulus nominat. n **Et** quicumque potum dederit vni ex istis minimis/ calicem aque frigide tantum in nomine discipuli. Ne quis paupertatem causare vel per eam ab hospitalitate impediret: addit dominus id quod facilius habet. Ab aqua enim habenda nullus arceat. Dicit enim philosophus: Communis est usus aquarum. Et ideo fortasse dicit/ frigide: ne si dixisset calide: ignis et ligna quererent. Chrysostomus. Multi sunt qui modice iusticie vel fidei modice sunt. o **Amen dico vobis:** id est vere: p **Non** perdet mercedem suam: imo bene conseruabit: non in facilius cum primum: vt dicit Aggeus. j. b. Exemplum de muliere sareptana. iij. Regl. xvij. que quia dedit buccellam pantis prophete: meruit cum filio a fame liberari. Chrysostomus. Qui aque frigide mercedem constituit: puto quod et sine opere bono voluntati reddet mercedem. Et hoc loco satis potest retundi sumptuositas predicatorum: cum potum ponit aque suis predicatoribus apponit. Timeant ergo archidiaconi et illi qui nimis laute volunt recipi: ne sint predicatorum bel. Plures autem sunt modo predicatorum bel. Daniel. xlvij. a. Nonne tibi videtur bel deus viuens?